

Jurdán első Vallatásának alkalmatofságával csak hevenyében minden részre hajlás nélkül avval mentegeté magát, hogy ő saját akaratjából semmit nem miveltt legyen, hanem tsupán csak az elől-járó Comissariusoknak eszközök lett volna, és hogy a' közönséges Hatalmu Népnak Páris Városába utasított Levele a' Nemzeti Gyűlésnek szemeibe böven meg-mondotta, hogy Mulót Úr az első biztóságnak egyik tagja, mind e' rossz tselekedeteknek kut-feje lenne, hozzá tévén azt, hogy Mulót nehezen-is felelhetne-meg magáért. — Ezeket hallván az új Comissariusok, azonnal jelentést küldöttek a' Törvény-adókhöz, a' kik által el-is végződött az, hogy Mulót vádoltta maga viseléséről számot, és gonosz tselekedeteinek okát adja.

Erre kapván magát Mulót mindgyárt Párisba utazott, a' hol-is Szent András Hárvának 19-dik Napján 1791-dik Esztendőben, dél után tartatott Nemzeti Gyűlésnek együtt lételekor meg-jelenvén tetteinek töle kitelhetett okát adta, ekkor csak igen-is kiteszett, hogy egy hatalmas Rész tudniállik a' Jakubinusk az Avignoni gyilkosokat

fokat erős oltalomba vette légyen, a' Nemzeti Gyűlésnek Tagjai közül némellyek Mulótnak hazug beszéde ellen szörnyüképpen fel-indulván, azon vóltak egyedül, hogy Mulót hivataljából le-tétefsék. „Francia Ország Törvény-Hozóinak örökös szégyenekre fog lenni, hogy ha Mulót a' Gyilkos haramiáknak valóságos védelmezőjeket a' Nemzeti Gyűlésben szenedni fogják „ így szóllottak némellyek „ mi nem akarunk olly emberrel barátságot tartani, a' ki az ujjonnan vélünk öszve szövötközött Felebarátinknak vérekkel meg-vagyon ismét fertőztetve, hazudik Mulót, a' midőn száját tátja, akkor is hazudik, engedjétek-meg, hogy az ajtón taszithassuk-ki „ ezt kiálták a' többiek. —

Mind ezekkel, tudván azt, hogy vólna, a' kire hagyhatná dolgát, Mulót nem igen gondola. — El-kezdettek a' Jakobiták egyszerre lármázni, és mivel ezeknek száma a' Nemzeti Gyűlésnek leg-nagyobb részét állittá, tehát az a' végzés hozatott, hogy Mulót, a' ki fegyver nélkül lévő embereken el-követett sok gyilkosságnak elő

mozdítottóknak vádoltatott, a' Nemzeti Gyűlésben előbbeni székét, 's ülő helyét visszanyerje. — Már most csak ezekből-is, mint egy által-menőben ezen voks miatt a' Párisi Nemzeti Gyűlés felől ki ki elegendő képzéseket vehet magának.'

Mulótnak, a' Nemzeti Gyűlés' Rend szerént való Tagjai közé ujjolag meg-efett befogadása, és az az óltalom, a' mellyel a' Jakobinusok Jurdánnak követőihez vifeltettek, csak hamar azt eszközlötte, hogy Avignon Városába nevezetes számú Nép öszve-gyülekezett légyen, ezeknek a' vólt fel-tett szándékjok, hogy a' fogságba jutott gyilkosokat előbbeni szabadságokra segít-tenék, a' mint-is Karátson Havának 26-kán ugyan csak el-is kezdette ezen gyülevész fereg e' féle elmebéli épitményének első próbáját, és pedig következő képpen. — A' fog-házok mellett lévő házat éjtzakának üdején meg-gyujtották, reménylvén tellyes bizodalommal, hogy a' midőn a' tűznek el-óltása miatt a' Városi lakosok öszve-za-varodnának, a' foglyok annál könnyebben nyerhetnének meg-fzabadulásokra alkalma-tótságot, de Koasi Generális Úr o' fel-tett

szándékát a' Népnak észre vévén, a' fogházokat katonái által, a' kik erős parantsolat alatt senkit közel nem eresztettek, kemény őrizetbe vetette. Így tehát fűstbe ment e' gyilkos Foglyokat váltani kívánó Népnak első fel-tétele.

Ezek alatt tudván a' foglyok, hogy semmi bajok, és bántások nem lehetne, mivel ők a' mint mondták, egynéhány Páris Városában lévő nevezetes, és Főbb Személyeknek, a' kik ő nékiek illy gonosz el-követésekre parantsolatokat adtak, tsupán tsak eszközlőik lettek volna, — de mind e' mellett a' foglyoknak alattomban-járó, 's titkos tárfaik sem nyughattak. — A' Párisi Jacobinusok olly meszszére vitték a' dolgot, hogy Koasi a' közönséges bátorságra ügyelő Generalis Úr, Grenóba rendeltetnék. Marseilban, és a' mellette fekvő Vidékben az öregebbik Drupát az oda-való Jacobinusok' Társaságoknak hatalmas tehetsége alatt olly emberekből állított feregeket, a' kik semmit el-nem vesztettek, mivel semmijek sem vala, a' zuzavar alkalmatosságával pedig holmit inkább gyarapithatnának, ehez hasonló munkát

kát folytata Páris Városában az ifiabbik Duprát, a' ki-is különös ki-nyilatkoztatásokkal védelmeztetett, 's vezéreltetett mindenekben a' Jacóbinusfoktól. E' két Atyafiak ezen hozzájuk ragaszkodott otsmány, 's rendetlen seregekkel Avignonba el-menének, hogy ott-is kéz alatt még több e' félieket sátorjaikba hódithatnának. —

E' Jurdán' szoros barátságú követőinek a' nagy tövist ütött szemeikbe, hogy a' Frántzia seregek Avignon Városában a' békeségnek visszfa-térítésén erőfen munkálkodnának, arra való nézve nem-is akartak ugyan mindgyárt az erőszakhoz kapni, hanem csak lafsu eszközök által, kívánták rabságokban lévő fogoly tárfaikat megszabadítani.

Már most jóllehet Mulót' előbbeni Hivataljának meg-adásából, Koafi Generális Úrnak máshová küldettetéséből, és a' Duprátokhoz mutatott Jacobinus-béli óltalomból ki ki nyilván ki-láthatná a' Nemzeti Gyűlésnek következő el-öntééseit, mindazonáltal szem-fény vesztő-képpen e' zurzavar dolgoknak ki-kereftetések, és kemény meg-visgáltatások meg-is rendelte-

tett. — A' Párisi Jacobinufok (mivel Jurdán embereinek ki-szabadítákok nagyon tsiklandotta sziveiket) két panaszot jelentő személyeket állítottak elő, a' kik Bőjt más Havának 6-dik Napján 1792-dikben a' Nemzeti Gyűlés előtt bátran meg-is jelenték, azt adván elő, hogy ők egyenesen Avignonból jöttek legyen, panaszjok' mivóltá következendő vólt: hogy az ottbéli Comissarius Urak mind közös Hatalmuak vólnának, ez után egy hózfzafson tartó Beszédet folytattak, mellynek foglalatja által meg-mutatak azt, hogy a' fokszor említett Comissarius Urak fok-féle gyalázatos tselekedeteket el-követtek, 's a' Részre hajlás gyanuságáról méltán vádoltatnának, avval fejezven panaszjokat, hogy Jurdánnak rabló serege ártatlan lennie, és a' tömlőtzőkre hányatott foglyok büntelen szenvednének. — Erre a' Nemzeti Gyűlésnek azon tagjai, a' kik Jacobinufok nem vóltak, nyilván való, 's nyílt szivűséggel morgolódtak, („ küldjétek-el innénd ezeket az „ embereket, azt kiáltván, mert a' Nemzeti Gyűlésnek szégyenére, és alátson-ságára válik, hogy olly embereket hal-
 „ gat-

„gat-meg, a' kik a' haramiáknak pártjokat
 „fogják, és azokat mi előttünk-is men-
 „tegetni merészlik „ Ekkor az az Ora-
 tor, a' ki az ékes Beszédnek szabásait meg-
 nem tanulta, a' Jacobinufok által tsak hamar
 bé-torkoltatott, a' másik pedig félelmesen
 mondá „ de Uraim már e' mindnyájunktól,
 „ a' kik itt ülünk, meg-mondódott, 's eb-
 „ből-is ki-tetfzett, hogy az Urak-is mi-
 „némü Léleknek fiaii legyenek. „ —

A' Párisi Jacobinufok, a' kik az egész
 Nemzeti Gyűlésben egyedül tsak bátorság-
 jokat keresték, minden felé ki-hirdették,
 sőt az Ujságokba, 's minden napi jegyzé-
 sekbe-is bé-iratták, hogy Avignon Városa
 a' közös hatalmaságra vágyodóknak ki-
 válogatásokra rendeltetett hely legyen, és
 hogy abból a' Nemzeti Gyűlés ellen bizo-
 nyosan valamelly fel-háborodás származan-
 dana, az Avignoniak közül némellyeket
 ki-gondolt hamis Nevek által bé-is vádol-
 tak, és a' fel-zendülésre gerjesztő irásokat
 bé-mutatták.

A' Nemzeti Gyűlés a' fogságba szori-
 tott gyilkoskodók miatt hozandó végzését
 Böjt más Havának 19-dikre rendelte, máj

nap pedig olly jelentést botsátott-ki, hogy az emberiséget, a' meddig emberiség marad, soha el-nem haddja, már ezek világosan meg-mutatják, melly Lelküséggel birt, és melly alaton gondolkodásu vólt az együtt ülő Tagoknak azon Részze, a' melly azt végzé mind ezek között-el a' fönt jegyzett napon, hogy a' gonofz foglyok minden büntetés nélkül el-botsátásanak. — Ennek nagyobb meg-bizonyittására az e' felől szóló, és a' fönt említett Hónapnak 20-dik Napján a' Párisi jegyző könyvbe beiktatott Decretumot hozzuk elő, a' melly is szóról szóra így következik. „ A' Nemzeti Gyűlés arra a' kérdésre, hogy ha azon gonofz-tévőknek, a' kik Avignon Városában, és Venaissinban el-követett tetteiket a' fel-zendülésre intézték, megengedjen - é, vagy sem? azt végezte, hogy mind ezeknek, az engedelem megkegyelmeztesék „ Az illy minden rend kívül való példája a' Frantzia Gyűléstől ki-szolgáltatót Igazságnak, mind nekünk, mind a' következő Világnak valóságos meg-utálásra szolgálhat. — Egy bizonyos minden napi eseteket jegyző Párisi Lakos

meg-

meg-valla ujságinak egygyik lapjokon, hogy Jurdáunnak gyilkos tárfaival egygyütt nem más, hanem tsak Basal, és Lafurc Urak dolgozák-ki előbbeni szabadságjokat, imé ezekből eleget ítélnet ki-ki a' Frantzia Törvény szolgáztatásra hatalmazott Gyűlésnek igazságáról. —

Ezen elő-hozott történetből mi általunk a' Frantzia igazságtalanság felől tett ítéletet talám egy valaki balnak lenni vélhetné, de ha egy kevésé munkánknak elejére visszsa térendünk, akkor minden kétség kívül el-hitettetjük magunkkal, hogy a' Frantzia Országának első fel-zendülésétől fogva a' Nemzeti Gyűlésben hasonló végzések tapasztaltattak; úgy-mint: a' Test-Örzőknek Versaillesban, a' Királynak, és Királynénak lakó's hálló szobáiban, el-követett gyilkofságok, a' Párisi tömlötzőkbe ártatlanul záratott személyeknek gyilkosan végbe-vitt ki-végzéseik szárazon, és büntelenül hagyattattak, ki-nyilvánosodott az-is, hogy a' gyilkosoknak egy nyilván-való gyözedelmü Alkotmány állittatott, sőt, hogy a' Nemzeti Gyűlés e' meg-fertöztetett ke-

zü fekélyes tagokat maga közé ülésre, és voksi Hatalomra segítetté. —

Az Illyen El-intézetéseknek, és Végzetéseknek IV. Következéseik.

Én itt szólni nem akarok, hanem szóljanak az élő Bizonyságok, és Eredeti iráfok, a' mellyek meg-fogják azt valóságosan mutatni, hogy mit itélhesen a' be-tsületes ember a' dolgok' illyen folytatá-foknak következéseikről.

Az előbbeni eseteket meg-semmisítő, és el-felejtő Decretumnak ki-botsátása után, az Avignoni Comissarius Urak egyéb 3. Polgári Hatalmu Osztályokkal meg-egyesülésbe lépven, egy könyörgő-Irást küldöttek Páris Városába, a' mellynek egyéb né-müségai között e' következendő mivóltú szavak olvastattak „ Egy vért szomjuhozó, 's Országos haramiákból öszve-szövetkezett tsörda, a' melly meg-szokta a' gyilkoskodást, és pusztitást, meg-szokta a' közönséges, és magányos jószágoknak ki-raboláfokat, 's el-ragadásfokat, és mind ezeket akkor követé-el, a' midőn még az örvendetes békeféség uralkodott. — Egy gyilkos öszve-szövetkez-

kezmény, 's hóhérló sereg, a' melly olly
 mérszárlást, és vér-ontást mivele egyet,
 a' melly 72. óráig tartott, 's a' mellyben
 öszbe-tsavarodtak, gyermekek, terhes Asz-
 szonyok, ezen tigrisektől öszve marattat-
 tak, és vérben dobogó sziveik, 's tagjaik-
 nak reszkedező iverik kegyetlenül a' vermek-
 be vették. — Illy haramiás csoport il-
 lyen gonosz-tévők büntelenül maradjanak-é?
 a' kiknek kezeik által 60. Fő Rendü Fami-
 liák meg-emésztettek, és a' Törvényesen
 ki-szabott büntetésért fohászkoztak, —
 a' Törvény pedig e' gonosz-tévöket sza-
 badoknak jelentette, — Nem, a' Nemze-
 ti Gyűlés, ha akarná-is, még-sem lehetne
 olly igazságtalan! Ez azon Decretumát,
 a' mellyet zuzavar környül-állásoknak tu-
 datlanságjokkor, és tsak nem saját meg-
 támadásakor ki-botsátott, vissza fogja
 venni. „ A' midőn ez a' be-nyújtott irás
 „ nyilván el-olvasztatott volna, a' Frantzia
 „ Ország Törvény-adóinak olly alaton te-
 „ kintetűnek látzatott lenni, hogy éppen
 „ semmit véle nem gondoltak, hanem tsak
 „ szokás szerént egyéb minden napi mun-
 „ káikat tovább-is folytatták. „

„ Az előbb említett Decretum második
 „ következésének valóságos képét előnk-
 „ be rajzola Delautre Úr, a' ki Biztosi Hi-
 „ vatallyal Avignon Városából Párisba kül-
 „ dettetett, meg-is jelent 1792-dik Esz-
 „ tendőben Pünkösdi Havának 7-dik Nap-
 „ ján a' Nemzeti Gyűlés előtt, a' hol a'
 „ többi között így szólla : „ Mihelyest az
 előbbeni gonosz tselekedeteket a' Lelkek-
 nek szabad tévelygéseiket meg-femmisítő,
 és el-felejtő Hirdetmény el-érkezett, azon-
 nal bé-záratták a' Lakosok Avignon Vá-
 rosának kapuit. — A' Polgári község mint
 egy előre látá veszedelmét, 's bizonyos-
 nak találá végső romlását. — A' Comis-
 sariufok nagy érzékenységgel tapasztalták
 hatalmoknak meg-tsorbulását. — Maga a'
 Comissionak Mindenefse Lefoene Úr tüstént
 el-indúla Páris Városába. — Jurdán pedig,
 és résztes Pajtásai Avignon Városát örö-
 möknek külömbbféle kép-mutatott jelei kö-
 zött félelmes fenyegetésekkel rémitették. —
 Miud azon gonosz személyek, a' kik a'
 fog-házakból áluokúl, és erőszakosan
 ki-szabaditattak, ekkor erős társaság-
 gal öszve-lántzolván magokat, azon ipar-
 kod-

kodtak leg-inkább, hogy a' határokat őri-
 ző katonákat, avagy-is inkább az előbbe-
 ni békeféségnek ör-állóit, Avignon Városá-
 ból ki-üznék, és fegétségül ezek ellen a'
 szomszéd Helységeben fekvő Test-örző-
 ket elő szollittanák, a' mint meg-is tör-
 téne. — A' Törvényeknek, és kemény
 Parantsolatoknak meg-vetésekkel, félre te-
 vésekkel a' barátságos hívásra fényes nap-
 pal mint egy 100. Nemzeti Test-Örzök meg-
 jelenvén, egyenesen a' Palotába vették
 magokat, a' honnand leg-elsöbben-is Jur-
 dánt, és annak Föben-járó vétékekkel meg-
 terheltt 7. Társait, azután 32. hasonló go-
 noszságu rabokat, a' kik a' tolvajságok,
 és gyilkofságok miatt már a' Törvény előtt-
 is meg-vóltak gyözetttetve, ki-szabadított-
 ták. Ezek után Jurdán, és annak el-vá-
 laszthatatlan barátjai e' párt-fogóik által
 Róna Vizének partjára késértettek, 's ott
 hajókra tétetvén Arlesba vitettek, a' hol
 őket a' Marseilli Ármádia úgy-mint attya-
 fiait mindgyárt bé-fogadá, és a' Buchi Pol-
 gári Hatalmu osztálynak Comissariussai tö-
 lök ki-telhető óltalom alá vevék. — Ez
 a' reménytelen elő-menetel a' Párisiaknak

me-

melegében tudokra adatott, a' kik-is az Itélő Tanátsnak öszve Gyűlését, a' Pö-röknek folytatásokat, és a' foglyoknak új-jólág meg-efendő hé-zárásokat azonnal meg-parantsolták. De Urak! — Ez a' Parantsolat szinte ugy vivödött végbe, mind az előbbenyiek. — Úgy látszatott ugyan, mintha a' Marseilli seregek, és a' tömlöztökből ki-szabadult haramiáknak viszszejöetelek ellen a' Párisi Urak bátorságos-fokká akarnának bennünket tenni, arra való nézve a' határokat őrző seregek, hogy minket védelmeznének, ismét vissza parantsoltattak, Tisztek, a' kik ezeket rendesittenék, melléjük rendeltettek, de azok, a' mint ide jöttek, — úgy el-is mentek, ezek meg-jelentek ugyan, de megint eltűntek. — Az új Hadi Minister eleibéjük terjesztette az Avignoniáknak, hogy a' Déli kormányozó helyekből a' határokat őrző katonák mind ki-szállittassanak, és a' Nép csak egyedül a' Nemzeti Test-Örzöknek oltalmókra bizattassék, erre a' Városnak Lakófai a' seregeket a' feut említett Ministernek tanátsul közlött saját el-inté-zése szerént rendelésének, és meg-felelésének

sének által-adta, Oh! melly rettentő lehet mi reánk nézve a' Minister Úr szám-adásának, 's meg-felelésének terhe! — Alig, hogy a' határokat őrző Katonák Avignonn Városát el-hagyák, már-is benne teremtek a' gonofzságoknak Vezérjei, gyilkosoknak Őr-gazdai, egyéb rész-vévő gonofsz tselédjeivel együtt, és az ezekhez magokat tsoporfofan adóktól késértettvén, még mérészfzebben, 's dühösebben, hogy sem ez előtt mindenekre reá tsaptak, kegyetlenebben bántak, hogy sem Kis-Afzszony Havában 1791-dik esztendőben, a' midőn tudnia-illik a' Városnak hajdani szokásait, 's Polgári Törvényeit leg-először fel-bontották; és a' Tanátsnak tagjait együl-egyik tömlötzőkre hányták, a' Vér-öntésre fokozkal vágyódóbbak voltak, hogy sem Mind Szent Havának, a' midőn több mind 500 Polgárok boszú-állás végett ellenek fel-támadták. — Már most ki ki által-láthatja, melly félelmes lehetett ezeknek visszafetések öllő emberek előtt, a' kik fegyver, és minden nyilván-való hatalom nélkül lévén, magokat semmi módon sem védelmezhettek. Így tehát megint kezdeté lett a'

bun-

büntelenül maradt vér-ontásnak, az egyik gyanuságba esett Polgár Polgári társát szabadon kereftül ütötte, a' másik jó barátjának, a' midőn az ítélő-szék előtt a' gyilkosokra vallana, minden félelem nélkül vért ki-ontotta.

A' Marfeilli haramiáknak, a' kik magokat Nemzeti Test - Öröknek nevezték, leg-nagyobb részjekkel bé-jöttek Avignon Városába Bertin, és Rebell Urak, e' haramiás feregeknek Peitovin névü General Majorjok 1200. emberekkel, a' kiket Orángban, és a' körülötte fekvő helységekben tsábitott, és 600. Marfeilliakkal megnyitá feregének élet, 's eleibe' Jurdánt egy Generalishoz illő ruhában állította. — Jure' két Comissarius, úgy-mint Bertin, és Rebell Urak előtt kényefen nyargalódzott, ezek után menének lovakon Mainville, Turnal, és egy Vitéz Afzszony, a' ki az iffiabbik Dupratnak hitvesse vala, ezeket követték a' hóhérok, és Mind Szent Havának 16-kán, és 17-kén gyilkoskodó vétkefek, e' tsuf menetelt a' fent említett haramiás társaságnak egy nevezetes számu Deputatiója, mint egy gyözedelmü késéréffel végezte. —

A' Polgári Föbbség Bertint, és Rebellt köszöntéssel, és Üdvözöltetéssel fogadá ugyan, de a' sürüen ejtett könnyek között a' Városi személyeknek meg-kegyelmezésekért, a' jószágoknak, 's vagyonságoknak bátorságokért egyszer'smind álhatatosan esedezett. — A' menetel között ezen haramiás latroktól nem hallatott egyéb. tsak a' kegyetlenül el-követendő gyilkosságra, pufztításra késztető beszéd, 's menydörgő fenyegetés, fel-borzódással hallattak azon pokol-béli szavak „ *most teljék-meg a' jég verem* „! A' Tyrannusoknak kéfek alatt lévén, 's e' pogányságnak terhes igájában nyögven nem mért a' Városi Tanáts több hivatalbéli bé-jelentéseket küldeni, 's tizti végbe viteleket folytatni. — A' Lakofok mindnyáján, a' kik valamelly bátorságos rejtékeket találtak, ki-költöztek lakó helyeikből, azok pedig, a' kik Avignon Városában maradni kényszerítették, haláloknak óráját mind untalan szemeik előtt lenni képzelték, abban helyheztetvén egyetlen szerentséjeket, ha hogy életeknek elvesztésekor egyéb kínzásokat, 's rajtok el-

kö-

követendő hóhérláfokat el - kerülhető-
denek.

Igy szól egy jelen volt Bizonyság,
a' ki valóságos Frantzia születés, ezen
iszonyu, 's rettentő tselekedetekről. —
Mi a' végett hozánk elő a' Deputátusoktól
bé - adott jelentéseknek szavaikat, mivel
ezek igazán le-írják a' Nemzeti Gyűlésnek
tehetetlenségét, a' Jacobinusoknak hatalmo-
kat, 's gonofzságokat. Frantzia Ország-
nak erőszakos köz - uralkodását. Elönkbe
terjesztik azt - is, hogy mind ezekre mit
mondott legyen a' Nemzeti Gyűlés? sem-
mit. — Sőt még a' Deputátus Uraknak
ülést-is adván a' bé-jelentett környül - álla-
fokról fontosabb, és bővebb tudósítást ren-
delt, ezek után mi történt legyen, nem
tudhatni. Való az, hogy a' Fej - ímetző
Generalis valamennyi tzimborásaival szaba-
don hagyatván, ujjonnan öltt, gyújtott,
rablott, 's pufztitott.

XXIII. TÖRTÉNET.

A' Burkus Királynak Vilhelmnek Élete ellen arányzott, de el-hibázott Intézet.

A' Frantzia fel-háborodott Léleknek következései nagyon rettentök, 's félelmesek! — mert még a' Királyi Személyeknek életeket-is tzelba vette a' dühöség. **A'** mit Gustavon eszközöleg el-követett, azt a' Burkus Királyon általag akará végbe viinni. — L' Eveque Péter, Strasburgi fog-orvos vala ennek a' véres el-intézésnek valóságba hozására ki-rendelve, és bizományára tsak a' Friderikre vigyázó Elölátásnak köszönheti Német-Ország, hogy egy ilyen jó Király ezen gyilkosnak kezei által el-nem esett. Mi az Olvasóknak ezen történetet úgy kivántuk elő-adni, valamint e' gonosz-tévő maga, törvényesen elő vett vallatásakor azt el-beszélette.

L' Eveque Péter, születésére nézve Lionból való, a' tévedékek' utjaiba egészen belé vakulván, mindjárt elején hozzá ragaszkodott a' Frantzia fel-zendüléshez, Strasburgnak Fő feje Dietrik, a' ki első

rajbéli Jacobinus vólt, tsak koránt tudósítatott kémjei által, ezen Orvosnak minden fel-vévendő dolog' el-végezésére véle született készségéről, és alkalmatofságáról, 's azonnal el-végzé magában, hogy a' fokszor említett fog - Orvost a' Strásburgi Jacobinufoknak tárfaságokba bé-vegye, 's ne a' fokára el-is érte L'Evequeben fel-levült dühösködő kívánságának tzeljät. Némelly Udvaroknak Frantzia Ország ellen arányzott igaz ellenségü el-intézéseik, a' Democratiának Tagjai között nagy fel-háborodást, és nyilván-való panaszokat indítottak, arra való nézve ezek nagyon ohajtották azt, hogy egy valaki a' Hazafiak közül olly ördögös dühöségü találatnék, a' ki Burkus Orzágnak Hertzegeit ki-irtaná, és szüntelen annak meg-jutalmazásáról, és óltalmazásáról beszéllettek, a' melly kész szivüségnek ajándékjaira e' bátor bizonyosan számot tarthatna. — Ezen gonoszúl el-tökéltett gyilkos fel-tételnek magva L'Evequeben mindjárt gyökeret vetett, 's annál foganatósabban, mennél inkább L'Eveque e' dolognak el-végzéséhez alkalmatósabbnak lenni íteltetett. E' szerentsélen

Or-

Orvos a' reá bizott hivatalnak ellene nem mondott, 's ugyan azért-is a' mult eszten-dőben Pünkösöd Havának 15-dik Napján Dietrik Úrnak személye szerént bé-ajánltatott, a' ki-is az ékes beszédnek minden-féle mester-ségét, 's fogásait elő vévén, az említett Orvost 'olly dolognak végbe-vitelére aka-rá tántorittani, a' mellynek tsak elő-ho-zására-is e' jámbor reszkedett, és visszva vonakozó képpen borzódott, — Dietrik avval fejezé egyébként-is nyájassággal, 's édesdeden karimázott hódítását, hogy jutal-mul 500000 Liverből álló summa pénzt aján-dékozandana nékie, — erre L'Eveque elő-álitta ugyan néhány nehézségeket, de a' pengő értz még-is tsak gyözedelmeskedett rajta, sőt L'Eveque az általa el-követendő gyilkofságra el-tökélt szándékának már szavát adta, nyert-is Dietriktől ekkor elő-pénzül egy kevés summát, a' mellyel Ha-negau felé, a' hol éppen akkor a' Virthem-bergi Hertzegné tartózkodott, utaza, 's e' Hertzegségnek Berlinbe való késérésekor szerentséfen együtt mené.

Itt a' meg-vakultt, de még egészen meg-nem romlott L'Eveque mennél köze-

lébb járula, a' Királyi Udvarhoz, annál erősebben vonzá visszsa, újra fel-ébredtt Lelki Ismérte, 's bizonyára olly által-ható érzéssel mivele benne, hogy L'Eveque hasznára, és kezére szolgálható két alkalmazotfságokat kész akartva el-fzalatott, a' mellyekben nagy könnyüséggel nyujthatott volna a' Királynak, halált eszközölhető mérget.

Akadott harmadik alkalmazotfság-is e' szörnyü tselekedetnek el-követésére. — Friderik Vilhelm Bellevurban, ebédlett, 's L'Eveque, a' kinek feje a' gyilkos gondolatok miatt mind eddig terhefebben dagadott, bé-menetelt lele a' Királyi konyhákba, — a' Királynak leg-kedvesebb étellei, a' Monárchának bora egy asztalkán állottak, L'Eveque pedig tsak közel ezekhez, de ötet fenki észre nem vette. „öld-„ meg Frantzia Országért „ ezt sugárlá az ördög füleibe, L'Eveque reszkete; 's elhalaványula, egy részről a' bővséges jutalom, és a' nagy meg-tiszteltetésnek képzett ereje ingerlé, más felöl az erkölts, a' hóhérnak fegyvere, a' Mennybéli Birónak intő szavai állottak szándékának ellené.

ne. E' gonosz még-is tsak ugyan 'zebjebe nyula a' méregért, de a' kezét úgy érzé, mint-ha oda lett volna enyvezve, — 's nem-is vólt annyi ereje, hogy a' mérget kezé-be vehette volna, ekkor egy ki-mondhatatlan el-undorodás járta keresztül minden érzékenységeit, ezen esetre el-bámulván egyszerűben el-tűnt, 's el-hagyván a' Királyi Udvar, Strasburg felé vette útját, de feltett tárgya roszszúl szolgált. nékie, mert Stollhofenban el-fogattatván a' Rózsa Hegyi fogságba zárattatott, a' hol-is egy kiköltözött Frantziai Fő Auditornak nagy bánattal meg-vallotta gyilkos tselekédét. — Így őrzi-meg az Úr meg-kenetetteit.

XXIV. TÖRTÉNET.

A' meg-vetett, 's méltó Tiszteletén kívül tett Kereszténységnek szomorú következései. — És néhány magányos Familiáknak Történeteik.

Liónhoz közel szerentséfen éltt egy Familia, 's meg-elégedve dolgos házának kivánt szükségére határozott jövedel-

mei között bóldogúl tölté' napjait. — Egy Isten-félő, 's a' meg-tiszteltetésre méltó öreg volt ennek elő-járó kormányozója, egy fiú, és leányzó pedig élő bizonyosságai a' Hütvösi szeretethek; ezen gyermekeknek sziveikbe kitsinységektől-fogva e' jámbor öreg a' Mindenható Teremtőhez, a' Király', és Hazához illendő szeretetet édesdeden plántálgatá, 's azokat tsak a' kellemetes erköltsökben, és igaz Hitben nevelé-fel, 's így mind a' ketten édes Szüléjeknek, a' kik gyermekek' szerentséjeknek előmozdításában fáradhatatlanok voltak, kedves örömökre neveltettek. — Már a' fiú éltének 28-dik esztendejét el-érvén, egy nem utolsó tekintetü Hivatalt vifelt, ekkor magához hasonló vifeletü személyt kezdett házastársul keresni, találtt-is hamar kedvére valót, a' kivel ugy mint valóságos Hütvös-Társával, édes Attyának házában bóldogúl fok esztendeig leg-tsendefebb meg-egyezésben éltt, semmi visszontagság olly nagy hatalmú' nem lehetett, hogy ezen szerentséfen öszve szövetkezett familiának bóldogságát háborgatta volna, mert ezek szorgalmatosan el-jártak hivataljokban, és a' házi gond-

gondviseelésben, 's annyit szereztek is magoknak, hogy saját szükségeken kívül még egyéb szükölködökkel is bőv kezüségjeknek ajándékit, 's meg-áldott jövedelmeit oszthatták, a' Lelki-Tanítókat figyelmetesen halgatván, Paraditsom gyanánt élték világjokat, mert a' gonosz indulatok e' szép erköltsökkel fel-fegyverezett Lelkeken soha erőt nem vehettek, 's így az erköltsötől bóldogittattván, 's az igaz Hittől késéretettvén, tsendes meg-elégedéssel mértéklették kivánságjaikat, 's sziveikben bátor nyugodalommal lévén, egymással közlött fáradtsággal gyarapított forsoknál egyébre nem vágyódtak, 's minden nagyra hejázást meg-utáltak, Felebarátjokat szerették, ellenségeikkel jót tettek, 's az Isteni Parantsolatokat buzgón követvén, a' Királyt illendő-képpen tisztelték, mert mind ezekre, az az Igaz Hit tanittá őket, a' mellyet még gyenge korokban erős foganattal sziveikbe iktattak, ezen áldott házas Társaságot az Egek meg-is áldották férfiú magzatokkal, a' kik nemeket ékesittenék. — Vólt tehát immár az öreg Benedeknek (így neveztetett az öreg) szerentséje abban,

hogy Unokáinak olly fel-nevelést adhatna ,
 a' mellyel saját gyermekei ditsekedhetnek ,
 e' különösen örültt azon , hogy már Uno-
 káiban-is kezdett virágzani az , a' mi édes
 magzatiban örvendetesen meg-érett. — Jó
 példák , és idvefséges oktatások vezérlet-
 ték szüntelen e' szerentsés emberekké leen-
 dő iffiakat az erköltstetésnek útjára , de
 óh fájdalom! hogy továbbra-is meg-nem
 maradhattak ápolgatóik , 's bóldogittóik. —
 Már mind a' kettőn el-érték azt az üdőt ,
 a' mellyben szokás szerént bútsut vesznek
 az iffiak édes Attyoknak házától. Károly ,
 és Josef (így hivattattak e' két testvérek)
 látták , hogy az élet' neműségének válasz-
 tására már el-érkezett volna üdejek , az
 egyike magát az Egy-Házi Rendnek áldo-
 zá , a' másiknak pedig valamint ez előtt ,
 szintén úgy ekkor-is Hadi Táborokhoz vo-
 nattetott kedve ; arra való nézve mind a'
 ketten kétséges útaknak ereszkedvén , Pá-
 ris Városába jutottak , hogy következen-
 dő életjeknek neműségét el-érhetnék. —
 Károly névű iffiú , a' ki szünteleni magá-
 nyosága miatt az ifiúság között nevezete-
 sen meg-külömbözteté magát , még akkor-

is, a' midőn az Istenről való Tudományokat tanulná, mindég példája vólt tanuló társainak, mert Édes Attya, Nagy Attyával együtt az Igaz Hitnek fundamentomit olly gyökerefen sziveibe ontotta, hogy mind ekkoráig az Egy-Házi Rendre igyekező szándékától el-nem állhatott, József pedig, még ugymint gyermek az erköltsöknek el-lensége, mindég tüzes indulatu, és Károlynak nyilván-való ellenkezője vólt, e' valóban Katonának született, 's bizonyosan meg-is lehetett felőle jövendőlni, hogy üdö-jártával Vitéz 's nagy Hadi Ember leendene, de melly nagyon meg-tsalattatott a' szegény Öregnek reménysége mind e' két unokái felől „ mert az irgalmatlan Halál „ ez alatt Jósefet, a' ki már ekkor Hadi- „ Tisztnek készült, mind a' két Szüléjétől „ meg-fosztotta, és e' szem-pillantástól „ fogva Jósef magának hagyattattván, öreg Attyával immár semmit sem gondolt, „ a' Minden Hatónak keze „ mondá egy bizo- „ nyos alkalmatossággal e' minken tizte- „ letre méltó öreg meg-maradott apró fa- „ miliájához essen reánk „ szenvedjük sa- nyargattatásainkat minden zúgolódás nélkül.

's egymást vigasztaljuk azon bizodalomra nézve, a' melly jól tudja, mennyit bírhatnak - el válaink, tartsunk mindent jónak, reménylem én, hogy unokáim a' késő üdökben nékem vigasztalást hozandanak. — E' szegény öregnek nyilván - való vigasztalásu szavai egész orvosság gyanánt szolgáltak az el - szomorodtaknak, a' kiknek napról napra könnyebedni látszattak szivet fonyasztó fájdalmaik, Benedek szerentsésnek tartotta magát, hogy ő volna Fő-feje, 's Elöl-járója olly familiának, a' melly az Igaz Hitnek fen-tartását erköltsös életének tündöklő sugarival minden fergetegek, és viszontagságok között támogatta, 's erősítette. — E' tsalhatatlan Igazság minden buját, 's szomorúságát meg - enyhítette az Öregnek, 's egész Lelkében ki-áradott, — annál buzgobban könyörgött az Isten előtt kedves Háza Népeinek meg-óltalmazásáért, mennél több nyughatatlanságok, 's fel-zendülő jelek derültek-fel Paris Városában, a' mellyek a' Hitért femmi fohászzkodáfokat, avagy egyéb áhíthatos végbe - viteleket nem engedtek, ez uttal nagyon félt az öreg attól is, hogy ne talán kedves Unokái e' min-

dent

dent meg-fertőztető dögtől, 's meg-emész-
 tő háborutól meg-mirigyefedjenek. — E
 jelen lévő történet leg-világosabban, 's
 bizonyosabban előnkbe terjeszti azt, hogy
 tudnia-illik; melly szomorú következése-
 ket okozhat a' Kereszténységnek kevély
 meg-vetése, 's méltó tiszteletén kívül jutat-
 tatása. — Károly, és Josef el-hagyák
 1789-dik Esztendőben édes Attyoknak há-
 zát, és azon oktatások, a' mellyeket ab-
 ban nyerének, csak igen kevés ideig valá-
 nak fogantofak, csak hamar el-felejtkeztek
 azon idvefséges tanításokról, mellyeket
 édes Attyok, és öreg Attyok el-butuzá-
 sokkor közlöttek velek. — Mert alig kezdö-
 dött Páris Városában a' fel-zendülésnek
 Lelke, Jósef már-is, a' kinek vitézségéről
 olly nevezetes tetteket reménylhetett vol-
 na egy valaki, a' szabadságot ohajtó Rész-
 hez kaptsolá magát, és előbbeni jó indu-
 latinak, a' mellyek ötet katonának kész-
 tették, minden tselekedetiben ellenkezet,
 a' helyett, hogy a' Királyi Törvényes Ha-
 talmat fen-tartaná; a' közönséges bátorsá-
 got védelmezné, az Igaz Hitet oltalmaz-
 ná, a' -Jákobinusok közé adá magát, 's ab-
 ban

ban találá meg-elégedését, hogy ha gonosz, 's gyilkos tselekedeteket vélek együtt elkövethetett. — Károly' testvérije mind ekkor még nem vett részt a' Párisi' nyughatatlanságból, tsak azon iparkodott szorgalmatosan, hogy minden hátráltatások ellen, a' mellyek következendő életének választott nemét, 's úttyát akadályozni kezdeték, tsak az Úrnak szolgálatjára álhafson, a' Hit, a' mellynek fegyvereivel őrzötte első zsengejét, nem engedte el-tsábittását, mind eddig egy láthatatlan őrző Angyal védelmezte erköltsős életének folyását, 's ártatlan Lelkét minden késértetek ellen nagy álhatatofsággal bátorította, még ekkor sem felejtette-el azon végső-tanítást, a' mellyet el-utazásakor édes Attya, és öreg Attya adtanak nékie „mondván fiam emlé-
 „kezz-meg arról, hogy öreg Atyád az
 „Igaz Kereszténységben meg-öszült, 's
 „vérségében szerentséfen él. — Meg-ne-
 „vesd példáját, mert fel-nevelésed az ő
 „munkájá „

1791-dik Esztendőben, a' midőn a' felzendülésnek zászlója lobogni, 's szem-látomást gyözedelmeskedni látzatott, Károly-

rolynak Nemes Indulatu Lelke-is hanyatlani kezdett, igen rövid ideig tartott álhatatossága, a' mellyel magát az esztelen szabadság ellen fel-fegyverezé. — Mert a' Hit egészen le-nyomattatott, és a' szabad Lelkőség uralkodott helyette, erre Károly-is csak hamar ki-vetközött következő élete' bizonyos nemének választásából, 's tudományait félre tévén, el-felejtkezett az Istenről, és a' mindent bóldogítani szokott Hitről, a' szabad Lelkőségü feregekhez átván; 's rövid üdö mulva, mivel vitézül viselte magát, egy nevezetes dolognak elkövetésére Vezérül rendeltetett. — 1792-dik Esztendőben Szent György Havának 17-dik Napján születésének helyéhez közelgetett. — Itt azt gondolhatná egy valaki, hogy Károlynak Nemes Lelkébe illy gondolatok ütköztek légyen. — „ Itt az a' hely, a' mellyben te erköltsös fel-nevelést vettél, a' hol édes Atyád, és öreg Atyád egy gyönyörű, 's példás egyefségben; és meg-elégedésben éltenek, a' hol te öreg Atyádnak gondos vigyázása által az Igaz Hitben oktattál, 's abban megtartattál, 's a' Kereszténységnek leg-szebb fundada-

damentomit nyeréd. — Méltán vélhetné itt egy valaki, hogy Károly ekkor magába szállott légyen, — de koránt sem, — Károly semmire meg-nem indultt, vakmerő szivének gonosz bátorsága jobbra nem változott, gyilkos tekéneti meg-nem retentek, a' midőn feregével édes Attyának házára rohant. — Az öreg le-felé menvén a' léptsökön egy fiatal Elő-járónak vezérlése alatt a' rabló feregnek előbbre, 's előbbre tódulását álmélkodva nézegette, és mivel előbb-is illy visszontagságot várt volna nyakára, öszve fzedte kevés erejét, és tsendefen meg-állván, kérdé alázatos szavakkal, 's le-födött fejjel, hogy mi volna kivánságjok? ekkor homályosan az ifiúnak szemeibe tekintett, és meg-nem esmérte Károly' unokáját, hanem így töröde, 's szólla magában „ óh talám tsalattatom! az én Unokám nem vólt ilyen vad tekénetü, azért-is közelebb lépvén, e' fiatal Vitézt Károly unokájának lenni tapasztalá, jaj melly el-íszonyodás járja kerefsztül Lelkemet, imé ez unoka öreg Attyának gyilkosává akar lenni. — Erre a' házi lakosok mindnyájan öszve - szaladtak, az öreg pedig

pedig így szólt Károlyhoz „Maga a Természet-is fel-indul gyilkos tselekedetid ellen. — Te olly vakmerő bátorsággal merészled édes Atyádnak házáat meg-támadni. — Nem félsz-e az Istennek e' gonosz tetteidet méltán meg-boszoszó kezeitől? — Az igaz Hit vett-ki karjaim közül — Te Páris Városába a' végett, hogy Pappá lennél, vetted utadat. — Erzékeny szívet, szép tulajdonságokat, a' Kereszténységnek igaz fundamentomit vitted uti-társúl, hát most vallyon mi hozott tégedet visszra? — Halgass öreg, 's ne beszélj, ezt felelé Károly, ne beszélj azokról a' dolgokról, a' mellyek éltemnek mostani forsában engem' éppen nem illetnek. — Én a' Nemzetnek szolgája vagyok, az a' szolgálat, a' mellyet ennek tesztek, nagy tekintetü, 's mi-vóltú, minékünk a' természettől mindnyájunknak egyenlő törvényeink vagynak, 's miért nem vehetnénk azoknak hasznokat? — A' szabadság — és egyenlőség. — Ezek az embereknek késztetéseik. — Az Öreg, a' kinek fonyatt inai, 's egészen el-bádgyatt lábai reszkedtek, a' ki alig tarthatta immár őszbe tsavarodott fejét fel-felé, fel-kiálta

kiálta térdre esvén az Egek e'ött „ Istenem úgymond tehát ezt értem én el vén-ségemben, ilyen végső órámnak ápolgatá-fa? — Távozzál tölem gonosz Lélek, — szemeid emészto tüzet szornak reám, — nyelved pedig halálos mérget önt ellenem, — esztelen ifjú tafzitsad önnön magadat a' feneketlen mélységbe. — a' melly tégedet kéfzen vár, te nekem többé nem vagy unokám! „ Alig, hogy az Öreg el-végezte fájdalmas szivének méltó panaszszát, el-pártolt unokája Károly azonnal, hogy az Öregen hatalmat vegyenek, dühös seregei-nek meg-parantsolá, azt kiáltván, „ Ez az Öreg Nemzetünknek ellensége, barátim ne kiméeljétek ötet, „ — ekkor némellyek nagy dühöfzen az Öregre rohanván, az Unokájától várt vigasztalás helyet kegyetlen halállal fáradságának béréül meg-ölték, a' többiek pedig, a' kik vitéz Károlyokról Nemefen gondolkodtak, félre állottak, Károly e' zuzavar között szerentséfen el-illantott. —

Ez a' szomorú történet még a' követ-kezendő Világnak - is tanuságra szolgálhat abban, hogy az emberiségnek ilyen el-

téveledése csak ott lehet, a' hol az Igaz Hit meg-vettetik, 's annak Ágozati ki-ne-vettettnek, a' hol a' Teremtő, 's terem-tések között lévő szövetségek szabadon fel-bontattnak. — Valóságos tehát az, hogy az Igaz Hit teszi az Embereket sze-rentséfsékké.

XXV. TÖRTÉNET.

Egy Kereskedő saját Gyilkosává lett.

Páris Városában két Atya-fiak, joságok-ra, és betsületekre nézve a' Nemzeti Gyűlés előtt nagyon meg-esmértették magokat, ezek minden emberrel jót tenni igyekeztek, 's mind egy volt nékiek; akár tsupa Királyi, akár közös, avagy magányos hatalom alatt szolgálhattak, ugyan azért is úgy tetfzett, mind ha éppen semmi változás sem esett volna, a' mikor a' Francia Nemzet a' Királyi Hatalom' meg-sem-misítésnek, a' Nemesség', minden külömböztetés nélkül való, ki-irtásának alkal-matofságával kényne szerént szabadon ké-szített, el-intézései mellett dühösen fel-háborodott. — De rövid idő múlva elő-

adá magát egy alkalmatofság, a' melly meg-
 emlékeztette e' két Atya-fiat arról, hogy
 már nem vólnának egy kegyes szivü Mo-
 narchának sceptruma alatt, Ferentz, a' ki
 kereskedésének jövedelmeit gondos fáradsággal gyarapította, egykor véletlenül a'
 Nemzeti Gyűlés eleibe parantsoltatott, e'
 hirtelen meg-jelenésnek sem Ferentz, sem
 annak ötse Lajos okát meg-nem gondolhat-
 ták, Ferentz minden ok-vetetlen, 's hát-
 ráltatás nélkül a' Nemzeti Gyűlésnek Pá-
 lotájában meg-jelent, ekkor az ott ülő
 Tagok közül fel-állván egyik, tudtára adá
 Ferentznek, hogy eszezsége, és kézsége
 miatt az Országnek egyik Osztályában Biz-
 tosnak választatott légyen, erre Ferentz
 különösen örvendeze, hogy e' hivatalnak
 nékie engedésével egyéb Polgári Társait
 már-is felül haladná, Lajos a' ki nyugha-
 tatlansággal, és ohajtva várta bátyjának
 vissza érkezését, minden móddal fartatta
 azt a' midön nagy szelefséggel haza dob-
 bant, hogy a' Nemzeti Gyűlés eleibe való
 idézésének okát vele-is közlené, ekkor
 reménytelenül akadott szerentséjét kedves
 öttseinek nyílt szivefséggel ki-nyilatkoztá-
 tá,

ta, 's evvel Lajosnak nagy örömet szerze, — E' Lajosnak örömet belső-képpen nagyon meg-keferítette az, hogy ő semmi hivattal sem vigasztaltatnék, de végtére tsak ugyan meg-győzte e' felől törekedő gondolatait, reménylven, hogy üdövel a' Nemzeti Gyűlésnek kegyefségével ő-is ditsekedhetendene, a' bátyja-is nagyon meg-örült, hogy Lajost nem meg-keferedett szivűnek, hanem előbbeni vigafságának gyakorlásában ismét szemlélhetné, de egy bizonyos alkalmatofság Lajosnak keferes gondolatit kétséges szivéhez közelebb árasztotta.

Történe, hogy sokszor nevezett Lajos egykor estve felé jó Baráti közül az egyikét, a' ki a' Nemzetes Gyűlésnek kormányozása alatt szint' úgy, mint Ferentz bátyja, Biztosi Hivatalt viselt, egyéb jó akaróinak jelen-létekkor meg-látogatta legyen, a' barátságosan folytatott beszéd közt Ferentz bátyjáról-is támadott meg- emlékezés, ekkor azt mondá a' jó Barát Lajosnak „vallyon miért nem igyekezel azon, hogy bátyádhoz hasonló hivatalt nyerhesz? „ azt felelé Lajos „ az én bátyám szorgal-

matófsága, eszének éle, tudományai, és a' kereskedés' rendes, 's hasznos folytatására való készsége által, a' Nemzeti Gyűlés előtt nagyon meg-esmértette magát, 's ezen eszközök segítették bátyámat e' tiszti viselésre, de én mind ezekkel nem bírok, azért nem-is látom módját, hogy valamire juthatnék „ Oh úgy mond fent említett barátja „ Én ebben hamar nyujthatok tanácsot, tékozolj, vesztegefs, 's pénzedet szem-látomást jó mértékben fetséld-el, hogy felette vagyonosnak véljenek, így bizonyosan te-is a' Nemzeti Gyűlés által valamelly hivatalra fogsz emeltetni. „ Erre Lajos hamarjában, mit feleljen, meg-nem gondolhatta, 's el-bámulva halgatván, csak magában küsköde, hogy ha barátjának tanácsát kövesse - é, vagy sem? ekkor megfontolván a' dolgot inkább kívánta indulatit meg-zaboláznai, hogy sem a' gonofzságnak útján tévelegni, de barátja addig unfizolta, hogy ugyan csak tanácsának bé-tel-lyesítésére hozta, — Ime tehát Lajos a' nagyra héjázásnak Lelkétől meg-győzet-tetvén, pompás ebédekkel nappali, 's éj-tizaki még-vendéglésekkel, fokba telő já-té-

tékokkal mulatta a' Nemzeti Gyűlésnek nevezetesebb Tagjait, a' végett kétség kívül, hogy ezek szines ígéreteket kegyesebb tselekedettel nyilván meg-bizonyittanak, 's olly hofzszu p'rázra eresztette erzfényét, hogy már a' Kereskedésnek, Ferentz Battyá' szorgalmatofságával gazdagított jövedelmeibe - is kényszerítettett kapni, tsudálva szemlélte mind e' különöségeket Ferentz Lajosnak bátyá, és hogy napról napra ürefsebbre lapultt erzfényének nyavalyáját meg-tudhatná, fel-tette magában, hogy öttse' gyakran észre-vett távól lételének, szokásán kívül ébrettebb kedvének okát, akár hogy teszi-is szerét, ki-vádásza. — Arra való nézve egy éitfzának minden nyugodalom nélkül való eltöltésére magát el-szánván, kedves öttse'nek haza jövetelét ébren lesé, nem-is tsalattott-még, mert Lajos öttse' éjfélt után komor tekintettel, sáppott képpel, széllé hányt hajakkal nagy kevélyen háló-szobájába dobbant. — Ferentz tsak hevenyében kérdé mi lenne ezen iszonyú meg-változásának oka? erre Lajos így felele „ Kedves Bátyám semmit se busuljon az álta-

lam el-pazarlott pénz miatt, én, hogy ha Biztosi hivatalra jutandok, azt vissza fogom téríteni, „ azt-is eleibe terjesztette Bátyának, hogy hol mi bé-szedendő adósságai lennének, a' midőn Ferentz e' mentség gyanánt elő-hozott dolgot kérdzéssel nyomozná, 's e' ki-kapását helytelennek, 's hamisnak lenni tapasztalná, szánakozván illy véletlenül hanyatlott forsjokon, szembe-állott Lajossal, 's mindeneket szemeire hányván, végső szerentsétlenség jeknek okát nékie tulajdonította, ekkor Lajos fájdalomon érezte ugyan, hogy roszszúl tselekedett legyen, de mivel a' pénz vissza-állításának módját nem látná, 's nem is tudná, ki-rántván magát Bátyának karjai közül, 's ezen szavak között, ély szerentséssen kedves Bátyám, 's felejtkezze el rólam boldogtalanról „ egy pistolnak halálos el-sütésével főbe lőtte magát. — Erre Ferentz Bátya meg-rettenvén, 's hátorságának nagyobb okáért el-illantván, egy levelet hagyott, a' mellyben a' nékie hitt Hivatalt a' Nemzeti Gyűlésnek Hatalmába vissza ajánlá, 's által-adá. —

XXVI. TÖRTÉNET.

Svéd Királyának, III. Gustávnak e' Világból gyilkos ki-végzése, a' Frantzia Revolutzionnak következése.

Néró', és Tiberiusnak le-rajzolásai, a' mellyek az akkori történeteket, 's alattok viselt dolgokat említették, tsak vég-játék' képzései, és szem-legeltetések azon személyi, 's belső tulajdonsági le-iráshoz képest, a' mellyet a' Frantzia zuzavarnak imádói, Svédnek Királyára, Gustávra kész akartva pemeszöltek, 's tsúfúl reá kentek, kétség kívül azért tselekedték ezt, hogy Ankerstrem által, a' ki gyilkos eszközjek volt, Svéd Királyon valóságba hozatott gonosz szándékjokat szinesítsék, 's mentegessék. — Söt Brifsót, Cloots, és a' Jacobinusok' Társaságoknak egyéb tagjai, hogy a' Világ' szemei előtt annál inkább födözhetnék, 's ki-simíthatnák faját tetteket, Ankerstremot gyilkosnak, Brutusnak nevezték. — A' Strasburgi Népnek szokott fel-jegyzései azt írják nyilván, hogy Gustáv a' Jacobinusok' öszve-eskütt párt-ütés-

jeknek áldozatjává lett, Camillus ellenben a' Párisi község' hajdani szokásának öfzveirogatója azt jelenti, hogy Ankerstrem nagy tekéntetü munkát végzett, a' midőn olly Királyt öltt-meg, a' ki minden Rendetlenségnek, 's kegyetlenségnek, 's Népe'-fanyargatásának elsőbbségén, 's élén akartt szemléltetni. — Gyalázatos rágalmazás! — Látsuk már most tehát Svéd' Királyának III. Gustávnak külső, és belső le-ábrázolását, az az: esméretes eredetét, erköltsét, életét, uralkodásakor viseltt Pölgári, 's hadi dolgait, 's egyéb válogatott fontos tetteit, és mind ezekért gyilkosán el-követett ki-végzését. — Látsuk azt-is, hogy minémü bűnben részesülhetett volna?

III. Gustáv szüntelen meg-oltalmazta mások ellen a' Nemzet' Törvényeit, 's magát-is fokszor ellenségeik ellen vetette, az ó Rendeléseknek néhai erős alapit helyre állittatta, az egy arányosságot a' szabadság, és Király közt vízfza térítettte, és hogy ezeket végbe vihetné, sem a' személybéli meg-gyalázásnak rút módját, sem a' gyilkoskodásnak erejét segítségül nem hivta, ellenkezőjének sem jószágát, sem egyéb

vagyonságát tüzzel meg-nem eméztette, egy fő sem fohászzkodott hóhérjának pallya, avagy Hadi feregjeinek fegyvereik alatt; a' tengeri, és mezei gazda, a' kereskedés, és bátorság, az igazán ki-szabott polgári adónak mértékje, a' szép tudományok, és külömbb-féle hafznu kézi mesterségek böl-dogáltak, bátran sátoroztak, fzerentséfen nevelkedtek, szemlátomást szaporodtak Gus-távnak Országglása alatt, ritkán büntettetett-meg egy valakit, gyakran ada botsánatot fokaknak, kegyelmét osztá mindeneknek. — Az Orosz Tartományokkal vívelt hadako-zásnak alkalmatofságával othon a' haza áru-lókkal, Orzága' határjain kívül pedig az ellenségekkel ugyan azon időben viasko-dott. — A' midőn mind ezek ellen vité-zül védelmezte volna magát, nyilván való az, hogy a' segedelmeknek igen tsekély eszközeivel vólt fel-fegyverkezve, Europa vala bizonyosága Vitéz tetteinek, fzemély-béli meg-külömböztetésének, 's gyorsasá-gának, és Lelki-erőtségének, a' mellyet semmi bal eset, avagy az üdőnek mostoha viszontagsága meg-nem erőtleníthetett, Gus-táv el-fáradhatatlan egy Király, ha távól

vólt-is, jelen-lévőnek ismértetett, — És im' ezen Királynak kellett el-ésni! Örökös szégyene az Frantzia Országának, hogy soha gyilkos kezeiről ez ártatlan Királynak vérért le-nem moshatja.

Ezen Ország meg-romlásának nem tá-
laltatik példája, 's minden érzékenység meg-
hül bennem, tagjaim fel-borzadnak, a' mi-
dön e' következendő bátorságról meg-em-
lékezni kényszerittetem. — A' Jacobinu-
foknak Brie János névű Biztosok a' Nem-
zeti Gyűlés eleibe kész mérészséggel já-
rulván; különös kívánságát abban jelentet-
te, hogy 1200. gyilkos haramiák állittas-
sanak elő, és annak rendi szerént fűzetőd-
jenek. — Már itt nem tudja az ember,
ha emberek, vagy tám' emberi testbe által-
költözött ördögök vették-é környül az ott
lévőket, mivel a' Nemzeti Gyűlésnek két
Tagjai-is, agymint: Gabót, és Merlin hív
szolgálatjokat ajánlották abban, hogy ök-is
e' gyilkosok közé kívánkoznának. —

Mostanság tsak egy Klooftról emléke-
zünk, a' ki-is meg-érdemli a' meg-esmér-
tetést tsak azért-is, hogy annál inkább meg-
utáltassék. Kloots születésére nézve Né-
met,

met, a' Burkus Királynak jobbágya, mindenkor gonosz lévén el-hagyván Hazáját, azokba a' Tartományokba vette magát, a' hol a' szabad Lelkület, Alacsonyág, és merő erköltstelenség uralkodott, ezt a' szökevényt két kézzel fogadták a' Jacobinufok, és nagyon örültek, hogy ez ártalmas izlésű embert barátjoknak nevezheték, ekkor Kloost büzkén fel-fuvalkodván, 's fellyebb, fellyebb pötzkölvén eszét az öfzve-gyülekezett emberi Nemnek követjének lenni hirdeté magát, 's azt sürgeté, hogy minden Király e' földről akár mi módal el-tünettefsék. — E' gonosz kívánság helyet talált, 's Klootsnak e' miatt a' megtetfzésnek különös jelét mutatták, erre e' gonosz Lélek a' végső romlásnak, a' két szinüségnek, az Istentelenségnek, és a' Pokolnak magvait mindenfelé hintgeté, a' Tanátsbéliek mind ezeket tsak mosolygó ábrázattal fogadták, söt e' tévelygőnek a' Polgári hatalmat is oda engedték, Kloots e' tulajdonsággal fel-ékesített lévén, ugyanint Frantzia Országának Polgárja a' többiek között fel-kelvén, a' Frantzia Törvényadóktól saját Királyja ki-irtatásnak rendelését

lését dühösen sürgette, olly erősen vittatván azt, hogy ugyan csak végtére el-is végeztetett mind Vilhelm Királynak, mind pedig a' Braunfvaigi Hertzegnek fel-áldoztatása.

Méltán várhatja, az az Ország büntetését, a' melly illyen el-tökélt gonosz életü emberrel hajdani szokásait, Polgárságának szentül hozott Törvényeit megfertözteti.

XXVII. TÖRTÉNET.

A' Frantzia Igazságnak ujjabb Példája.

Az a' szép szó, Erkölt, kedves közmondásnak látszatik lenni a' Nemzeti Gyűlés előtt, az Oratori szék szüntelen csak ezt hangzotta, 's minden Nemzeti Tag csak ezt lebegteté, 's hordozá szájában, de szerentséctlenül, mert a' Nemzeti Gyűlés, Hivatalbéli eljárásiban, 's egyéb végzéseiben olly állhatatlan vólt, hogy a' mit tegnap édesdeden ejtett szavakkal el-végezt, azt ma meg-másolta, 's igaztalannak lenni állította, ennek meg-bizonyítására az itt következő eset szolgálatját ajánlja.

Bazir

Bazir a' Nemzeti Gyűlésnek, úgy mint Haza-árulókat fel-adá, Barliert, Noarot, és Tardy névű Polgárokat, 's avval vádolván ez ártatlanokat, hogy ők az előbbeni fűzető, és vám-szedő Hivatalnak szolgáit Koblentz részére hódították volna, e' féle jelentését olly levél által erősítette, a' mellyet Barniertől irattnak, és hozzája valamelly Autzonnai lakatostól küldettettnek mondott, alig, hogy Bazir e' bé-jelentését végzette, Barnier már-is a' Nemzeti Gyűlésnek Palotájába hivattatott, a' ki bé-vádolóját azonnal meg-hazudolta, tagadván erősen, hogy az említett levél nem ő általa készitetett légyen, 's meg-bizonyítván azt, hogy annak hamisan volna alája írva, de a' Birák meg-nem halgaták Polgár társjokat, 's annál kevesebbet hajtották szavaira, mivel jól tudták, hogy az előtök álló Vados olly gazdag ember volna, hogy kintseire bizonyosan számot tarthatnának, a' Nemzeti Gyűlés mind a' kézi aláírásnak meg-bizonyítása, mind azon megvizsgálás nélkül, miként juthata tudnia-ihik ez a' Levél a' Vádolónak kezébe, e' három fel-adott Polgárokat tömlötzökre hanyatván,

ván, azt végzé-el, hogy ezek ugymint a' közönséges jóra intézet esküvésnek megszegői a' Nemzetnek főbb széke előtt ítéltesenek-meg, a' mint ugyan tsak rövid idő alatt a' Nemzeti Gyűlésnek rendelt végzése nagy könnyüséggel valóságba-is hozatott. — Mind ezek után el-érkezett Autzonból, és a' Nemzeti Gyűlés előtt megjelenvén azon lakatos, a' kitől a' kérdésben lévő levél küldettnek lenni állittatott, és Bazirnak ravaszúl mérészeltt vádolását állandó bátorsággal meg-tzáfolta, evvel együtt egy más Bollon névü Polgár 5. Törvényesen, 's annak rendi szerént meghalगतódtott bizonyságok által nyiványosan megmutatta a' dolognak szembe tünő igazságtalanságát; A' mint ez állattonyos mivóltú dolog, egy bizonyos Levélnék értelme szerént, a' mellyből világosan ki-látfszatott, hogy Tardy 63. szolgáival a' vám - szedő hivatalnak, még Burgundiában a' ki-szabott helyeken Allona, és hogy még Frantzia Országot el-nem hagyta volna, végtére csak ugyan meg-is semmisítettett. — Mind ezekre a' Nemzeti Gyűlésnek végzése meg-nem másoltatott, sőt inkább meg-erősített,

tett. Barnierrel fogságában mint a' legnagyobb gonosztévővel úgy bánának, 's által vivék Orleánsba, hogy ott egy főben járó bűn miatt törvényesen meg-itéltettnék, illy tsufos ki-végeztetése után birtokát, 's egyéb drága kintseit magokévé tették, — Hasonló szerentsétlenség érte mind személyeket, mind pedig vagyonságjokat Barnier két társainak - is. — Imé így tétettek boldogtalanokká Frantzia Országának Törvény - adói által e' három Nevezetes Fami-
liák.

XXVIII. TÖRTÉNET.

A' Frantziáknak különös Mesterségeik a' Község' üres Caszáinak meg-töltésjekben.

A' hol a' Felsőség, és jobbágyok között vizsgálva vonyakozások, és meg-nem egyezések uralkodnak, a' hol a' dühöség a' Népen hatalmat vesz, és a' tsendes szívek a' fel-zendülésnek késértő Lelkétől háborittatnak, ott az egyéb számtalan fok gonosz következesek között leg-bizonyosabb a' pénznek szüke. — Tsak egynéhány holnapok előtt tért Frantzia Ország
a'

a' tévelygésnek utjára , már-is minden felé az a' közönséges panasz hallatott, hogy a' Cassák , és a' végső szükségre megteltt kén-
tses ládák ürefsek , — alig folyt-el a' fel-
háborodásnak első esztendeje , már-is el-
végződött az, hogy ilyen környül-állásokban
nevezetes summa - pénz költsön vetessen ,
e' szenvedő - képpen költsönözött pénznek
napról napra sebesebb fogytakor szabadnak
állittatott az , hogy más jószágának , va-
gyonyofságának , kénstseinek , kézre - hárit-
tások erőszakosan gyakoroltassék. — Er-
re mind az Egyházi Rendbélieknek , Tem-
plomoknak , 's Klastromoknak birtokai ,
mind pedig a' Királyi Familiának drága kin-
tsei , szabad rablásuaknak jelentettek. —
Mind ezek sem lévén elegendők más Bá-
nya forrásokat kerestek. — De már erek
nélkül találták azokat. — Minden felé
ki-nyujtogatták ragadozó kezeiket , de sem-
mi módon sem tudának magoknak elegendő
tanátsot adni , a' midőn a' nagy , és fé-
lelmes had eleibéjek rendeltetett , a' mi-
dön a' tábori készületek , a' mellyek sok
milliom' , 's milliomokat kívánnak , még
nagyobb gondoskodásba ejtették őket , hogy
tud-

tudnia-illik mind a' jelen-lévő, mind a' következendő üdökben el-kerülhetetlen szükségü költségekről szorgalmatoskodnának illy nagy kétségeskedések között melly módokat találtak legyen a' Frantziák, a' többiek közül tsak egynéhány történetet hozunk elő.

Egy Olinet névü Polgár, a' ki felette gazdag lévén, nagyon szemeibe tünt a' dühös Népnek, és a' Felebaráti Szeretet tárfaságának már arra igen meg-érettnek látfszatott, hogy e' Világból ki-szóllittafsék, arra való nézve azon leg-inkább iparkodtak, hogy valami bünt kenhetnének reá, 's így ki-végezvén e' Világból jószágán hatalmaskodhafsanak.

De minden-képpen nehéz vólt ez öregget keleptzébe juttatni, mert nagy birtokai, 's nevezetes jövedelmei, a' mellyekből a' községnek nagyobb részét táplálta, sok jó barátokat, hatalmas Pártfogókat szerzettek nékie, de még többeket vonyzottak részére különös, 's nemes tulajdonságai, a' mellyekről valóban azt mondhatni, hogy az erkölcsöknek ritka példái. — Főbb, és alaton Rendüek szerették, és illendő-kép-

pen betsülték ötet, a' ki Olinetnek nevét hangoztatá, azt nagy tisztelettel illeté, ha valaki az igaz Polgári erköltsnek példáját kereste, meg-találta azt Olinétben, e' gyönyörű tulajdonságoktól tartván a' gyilkosok, hogy Olinetet jószágától meg-fofzhatnák, más utat, és módot kerestek, azt vévén hasznos eszközül, hogy az ilyen szoros környül - állásokban a' Jacobinufoknak azon társaságjokhoz folyamodjanak, a' melly Rhadamantsnak elő-ülése alatt vezéreltetett, a' melly gyilkos el-követésekre, rabolásokra, kínzásokra, szolgálló el-intézeseket koholt. — „ Semmi sem „ könnyebb, mind Olinetet a' Népnek Bál- „ ványát, üdönknek Cresufsát, és Váro- „ sünkhak Sokrátését meg-rontani, az ele- „ venek' számokból ki-törteni, így szól- „ la ezen ördögös társaságnak egyik tag- „ ja „ még nem tapasztaltatok, hogy részt „ vett volna tselekedeteinkben, avagy, „ hogy azokat igazaknak lenni állittaná, „ de én ezek felől nagyon meg-győzöttet- „ tem, mert minket nagyon utál, minden „ fegyvert, 's veszélt nyakunkra kíván, „ azért kedves Barátim azon dolgozunk, „ hogy

„ hogy Olinét hízeltetés által tárfaságunk-
 „ nak tagjává választásuk, terjesztjük azt
 „ eleibe, hogy mi erköltséit, 's érdeme-
 „ it ezen Haza-fiúi tisztelettel akarjuk meg-
 „ koronázni, tekintetét, előre látását,
 „ böltsen közleni szokott tanátsait, Hazánk-
 „ nak javára, és szerentsénk' tzeljének el-
 „ érésére akarjuk fordítani. — Ezekre
 „ majd hátra vonnya magát az Öreg, a'
 „ meg-utálásnak jelei fogják ábrázatját feste-
 „ ni, — 's ez bizonyosan olly szavakra
 „ fakand, a' mellyekből elegendő okot ve-
 „ hünk arra, hogy azonnal pört állit-
 „ hásunk ellene, és a' Nép előtt nagy
 „ gyűlölségbe ejthésük „

Ezen Oratornak fent jelentett beszéd-
 jét helyben-hagyván, Olinetet azonnal a'
 Tárfaság tagjának kívánta. — Az Öreg
 meg-ijedvén, 's magát vénségével mente-
 getvén, hogy meg-kéméltettnék nagyon kö-
 nyörgött, de haszontalanúl, mert annál erős-
 sebb unszolásal készítették. — A' szabad-
 ságnak fűrtös pántlikával fel-ékesített sap-
 káját fejébe nyomák, és a' szabadság' fá-
 jat háza eleibe ülteték, olly nagy vigyá-
 zás alá vettetett, hogy még házat-is alatt-

tomban bérelt kémekkel környül-vétették. Olinét mind ezekre nagyon ellenkezvén, hűtvös Társát, 's kedves gyermekeit atyai áldásával vigasztalá, könnyek áradtak szemében, és szerentsétlenül ejté szája e' szavakat „ inkább a' halált, hogy sem „ ezt a' bötsületes embert szégyenittö szö- „ vetséget „ a' kinek ezt hallván eleget hallottak, és a' Frantziai Ország Törvényhozóinak elegendő alkalmatofság nyujtatott ez által, arra, hogy e' bötsületes embert vallasra vonynák.

Olinet a' Nemzeti Gyűlésnek parancsolatjára a' Népnek fokaságától késérettvén elő-állá, 's bátran meg-jelene, ekkor a' Gyűlésnek Tagjai közül némelyek eleibe olvasák bűnét, 's bé-idéztetésének okát, Olinét semmit sem tagada, arra való nézve ugymint a' Népnek, és szabadságnak ellensége halálra ítéltetett, kivégzése után jószágát, pénzét, kintsét a' Nemzeti Gyűlés egyéb ragadományai közé hárittatta, a' dühös Nép pedig házába vissza rugaszkodván feleségét, és gyermekeit kegyetlenül meg-ölte.

Egy Herbelót névü Kalmárnak hafonló módon óltatott-el élte' világja, a' végett, hogy kintses gazdagságának birodalmába léphessenek.

Egy Bruné névü Pénz-Váltó, a' ki minden meg-tiszteltetésre érdemes lévén, 's különös erköltsökkel ékeskedvén, az ideig tartandó jószágnak hatalmas Ura vólt, sem kerülhette-el az erőszakos halálnak útját. — Az az el-végzés, hogy ez-is valamelly Törvénynek szines értelme szerént ölettesék-meg, azon napon történt, a' mellyben Lajosnak, és Antoniának élete nagy veszedelemben forgott, és tsak a' vigyázó Elö-látásnak karja által tartatott-meg, ezen a' pokolbéli jedző könyvbe örökre bé-iktatott napon öszve hívá Bruné, a' kit már esztendeinek terhe a' föld felé görbitett, mind a' két fiait, „ Szerelmesim, így hal-
 „ latott az öreg hozzájok szállani, Sze-
 „ relmesim, ha te elöttetek Hazátok olly
 „ betses mint én elöttem, ha Lajos Her-
 „ tzigtekhez, Törvényes Királytokhoz a'
 „ szeretett sziveiteket vonyza, és benne-
 „ tek tsak egyedül azt az ohajtást ébren
 „ buzogtattja, hogy annak sanyargatása
 O 3 „ miatt

„ miatt valamikor boszút álhafsatok, tehát
 „ esetek térdre fiaim, esetek-le a' Min-
 „ denható Istennek képe előtt, és mond-
 „ játok-el azt a' leg-szentebb esküvést, a'
 „ mellynek értelme szerént soha más bo-
 „ szú-állást nem fogtok valósztni magatok-
 „ nak Lajosért, az örökké tartandó gyász-
 „ nál, esküdjetek-meg fent szóval, és nyil-
 „ ván, meg-esmértettvén azt, hogy job-
 „ bágiai vagytok, és ugymint jobbágiai
 „ meg-is akartok halni „ erre mind a' két
 fiai térdre estenek, és szemeik a' Lajoshoz
 vonyzó szeretetnek tüzétől fényesen ra-
 gyogni nyilván szemléltettek, nagy ájta-
 tofsággal tette az öreg Atyai kezeit fiai-
 nak fejekre, és imigyén imádkoza „ Oh
 „ világnak Alkotója, 's Mindenható Ura,
 „ halgasd-meg utolsó Imádságát e' bús
 „ Atyának, a' mellyet Te hozzád botsát.—
 „ Ma szentelem-fel fiaimat Királyjoknak,
 „ mind a' ketten én általam esküsznek, ké-
 „ szek lévén a' te Meg-kenettetedért él-
 „ ni, és halni „

Illy idvefségefen beszélgetett az öreg
 Brune fiaival, 's az igaz Atyai szeretetnek
 buzgóságából mind a' kettőt meg-tsokol-
 ván

ván fáradt tagjait, búban törekedő fejét az éjjeli nyugalomnak ajánlá. — De oh melly meg-irhatatlanul meg-ijede e' szegény öreg, a' midőn reggeli fel-ébredésekor azt a' tudósittást vette, hogy éjszél után mind a' két fiai lakó helyeikből ki-ragadtatván, immár meg-itéltetéseket ki-is állották legyen, erre a' könnyek sűrűen gördülének szemeiből, 's egy szivre ható fohászzkodás gyötrelmesen keresztül üté melyét bádgyatt tekinteti szüntelen, 's merőben az Egek felé valának szegezve. — Kevés órák alatt ötlet-is magok eleibéjek hivatták a' vért szomjuhozó Birák, 's fiainak holt testeket meg-mutattván nékie, által-adták az éjjeli Birónak, az alatt pedig a' vért szopónak egygyik dühös része pénzére, 's papiros-faira tett szert.

Egy Lami névü Afzszonyság, a' ki-nek szép tulajdonságit, 's maga erköltsős viselését semmi módon sem lehetett megszégyeníteni, 's motskittani, már régtől fogva a' hóhérnak pallofa alá vólt szánva, mivel abban vádoltatott bünösnek lenni, hogy e' példás életü személy fok kiutsekkel birna, arra való nézve a' Nemzeti

Gyűlés előtt ennek meg-ölettetésére, 's ezen iszonyu 's embertelen el-intézésnek véghe-vitelére semmi egyéb nem kívánta-tott, tsak az alkalmatofság, a' melly-is tsak ugyan hamar elő adá magát, a' dühös Nép-nek egygyik része e' szerentsétlen személyt fáját hajlékából kegyetlenül ki-ragadván, a' gyikoskodásoknak mézfár székéhez hur-tzolta. — Egy 12. esztendő leánya a' gyil-kosok után sietvén, 's ruháikba kapaszkod-ván, és térdjeket által ölelvén édes An-nya életének meg-kegyelmezéséért könyör-ge, de a' kegyetlenek ez ártatlanságnak könnyei, és könyörgéseire semmit nem hajt-ván, leg-először az Annyát, azután ese-dező Leányát fok kinzások között meg-fujtották.

XXIX. TÖRTENET.

A' Jácobinusoknak furtsaságaik, ravasz tse-lekedeteiknek jeleik, és e' Társaság' né-melly Tagjainak le-rajzolásaik.

Semmi olly gyalázatos, olly furtsa ra-vaszágu, olly vakmerő, olly nagy ostobaságú nem lehet, hogy Frantzia Or-szág-

szágnak zurzavar Emberi között meg-tet-
szést, reá figyelmeztést, és jutalmat nem
nyert volna. — Ezek a' nyilván való Ra-
boláfoknak közönséges dögét a' Nemzeti
Törvények gyakorláfainak neveztették, —
A' szabad gyikoskodáfokat, kinzáfokat,
vér-ontáfokat, az ártatlanoknak minden Te-
kintet nélkül, barmok gyanánt a' Tömlö-
tzökbe rekesztésjeket Nemzeti Szabadság-
nak lenni állították. — Tsak azt emleget-
ték, hogy újra születteknek látszatnak, és
a' Rézfzre nem hajló tsak igen-is jól mon-
dá, hogy ez az annyira fel-magasztaltt újj
születés, a' pénznek fogyatkozásában, a'
Bátortalanságban, az Embertelenségben, és
az el-merült kereskedésben légyen helyhez-
tétve. — A' meg-engedett Atyafiságból
a' Klastromokban agyan fujtattnak az Apá-
tzák, az Istennek szent Áldozatot tévő Pap
az Oltár előtt ölettetik-meg, az ugy ne-
veztetett Hazafiui-Társaságokban gyözedel-
meskedik az igaz Hitnek, és az Istennek
meg-tagadása. A' Jacobinufoknak gyűlések-
ben epét hánynak, a' midőn valaki a' Men-
nyei Elő-látást emlegeti, Robespierre tse-
lekedte ezt a' Nemzeti Gyűlésben, a' hol

ezen idvefséges Szónak elő-hozására az Orator hallgatni kinszeritetett, abban vádoltattván, hogy talám ismét a' Népet akarja a' Hamis Isteni tiszteletnek, bálványozásnak járma alá tsábitani. —

Miképpen, 's melly móddal uralkodtak légyen az együgyü Népen Frantzia-Ország-nak ezen igaz kormányozói, a' kik önnön magok valának mind a' Király, és a' Nemzeti Gyűlés, mind az uj Rendelések, és a' Törvény. — Melly erőszakkal, merészséggel, és ravaszsággal bántak avval, affelől az itt következő Történetek egy tekintésre méltó, és szembe tűnő képzelest adnak előnkbe. —

Egy Gudin névű szabad akaratu Nemzeti Test-örző, két jó barátival 1792-dik Esztendőben Szent György Havának 6-dik Napján sétálgata egy bizonyos Kávé-Háznak, és a' mellette lévő gyönyörű Épületeknek meg-tekintésjek végett, és a' szemfűlségtől, 's az ujság meg-tudásának kívánságától gerjesztödvén párt-fogó társaival együtt a' Nép közé fiete. — Egy esméretlen, a' ki egy bizonyos Ünneplésnek meg-szentelését nyilván jelentő tzedulát le-

szá-

szakasztott, némelly Polgárok előtt gyanúságra keveredett, a' kik mihelyest Gudint, és annak jó akaróit meg-szemtették, azt kívánták tőlök, hogy az ésméretlen embert az első fog-házba késérnék, és azonnal hiv őrizet alá záratnák. — Ugyan ezen szem-pillantásban egy más emberekből kiállított tsapat oda-érkezett, — És egy nagy tüzelést mivele, a' mellynek ki-tanulása, 's meg-tudása nagyon hasznos arra, hogy az ember a' Jacobinufok' eszéknek, szemeiknek játékjait, 's különös jelek által ki-nyilatkoztatott furtsaságjait meg-és-mérje, a' mellyekre a' Jacobinufoknak karok azon személlyeket, a' kik alattomban koholt roszszaságoknak eszközeik voltak, meg-tanított.

Először tsak a' meg-fogadtaton akartak hatalmaskodni, mivel nagy buzgóságot mutattak abban, hogy a' fog-házba vitetődjék, de midőn látnák, hogy Gudin femmi módon el-nem bötstáná, ekkor egy szegény öreg ember, és egy más nem utólsó öltözetü jelet adtanak, a' mellyre a' három Test-örzök egyszerre meg-támadtatt-
ván

ván egy mástól mind egy 15. lépésekre elszakasztattak.

A' midőn ez a' néző-hely el-hagyatott, a' nép nagy tsavargásba fűrtösödvén, azt lármázá, hogy e' három jelen-lévő Testörzők a' Népet fel-zendítették, és Marsnak mezeire kinszerítették légyen. Erre tiz felől-is hallatott, és visszsa hangoztatott e' következő kiabálás „ igaz az, mi hallottuk, és láttuk „ e' pedig mind tsak ki-gondolt tsalárdság vólt. — Ekkor Gudinnak jó akarói azon fáradtak leginkább, hogy mértékletességgel, és józan okoskodással az öfzve tsoportozott Nép előtt meg-foghatónak tegyék, melly otsmány, és gyűlölséges hazugság légyen az előbb igazság gyanánt jelentett láрма, a' dühös Nép ezekkel semmit nem gondolván, 's mint egy mulatozva törvény szavait ezeket felelgette „ öljétek-meg őket, üfsétek ki fejek velejét „ a' kik mértékletességgel birtak, tsak ezt kiáltották „ szakaszuk-le testjeokról a' Nemzeti szolgálatot jelentő ruhát „ tsak egynéhányan valának, a' kik azt kívánták igazság szerént, hogy az ár-

tat-

tatlanúl szenvedő Test-örzök illendő képen meghalgattattnának.

Gudin, a' ki e' veszedelmes környül-ál-lásokban azt immár lehetetlennek gondolta lenni, hogy e' zuzavar emberek észre hozattassanak, jól tudván, hogy e' rajtok elkövetendő tsuf bánásra meg-vólnának fogadva, arra való nézve a' midőn hiv baráti közül az egyiket nyilván való veszedelemben lenni már saját testjét-is dőfésekkel, szurásokkal illetetni szomorúan szemlélné, hüvelyéből kardját ki-rántván erős bajvivással védelmezé magát, Gudinnak környül-vétetése a' Nemzeti Test-örzök közül, a' kik azonnal fegyverekhez kaptak, 's magokat védelmezték, fokot öfzve sereglett, de mind ezekhez képest a' Jacobinufokhoz ragaszkodóknak számok még-is nevezetesebb volt, a' mint-is ezt mint egy 100. elhullott Test-Örzöknek vérjek ki-ontása bizonyítja. — Gudin' mind a' két tárfainak le-metszettek fejeik tsak maga marada szabadon, de evvel még sem leve vége a' véres fördőnek. — Mert az alatt a' kifogás alatt, hogy Gudin valahová el-rejtette vólna magát, leg-gazdagabb kereskedők-

dőknek lakó helyeik fel-verettek, házaik, bótjaik, 's azoknak szegleteik szorgalmasan ki-fürkésztettek, mind e' gonoszkodásnak pedig nem Gudin, hanem a' rablásnak lelke, és a' kereskedők jószágokra vágyódó nyughatatlanság vala ösztöne. — Két pénz-váltókkal-is, a' kik felől-tudták, hogy a' Jacobinufok közül fokban tartóznának nékiek, jedző könyveiket előre-is elégetvén, kegyetlenül bántak, 's így drága kintsekkel meg-rakodván, és az ártatlanság' vérével meg-fertőztetvén a' Jacobinufok közönséges Gyűlésjek helyére visszafizá tértek, a' hol éppen akkor Gabót, Brifsót, Isnárd, Lekoindre, Kollát, d' Herbois, Karicat, együtt valóának, és e' tolvajokat, 's visszafizá érkezett valóságos gyilkos eszközeiket nagy örömmel, 's különös meg-ditséréssel közibek fogadták. — De hogy szives fáradságunk kívánt bérét vegye, érdemes dolognak találtuk lenni, hogy e' nevezett Urakat közelebbről-is meg-ismertéssék.

Gabot. Nagyön tudatlan, de bátor szívű lévén, arra adá leg-elsöbén-is magát, hogy egy kerék kalápban minden meg-jelen-

lentés, és szabadság' kérés nélkül egyenesen a' Király eleibe mérészelvén menni, e' kegyes Hertzegét tsuf szavakkal, és gyalázatos vele bánással illetné. Ennek legszébb tulajdonsága volt a' két-szinűség, a' felebaráti rágalmazás, hazugság, és a' Népnak buzgó el-tsábittása. De a' mióltá az igaz Haza-fiúságnak világi ruhájába által tündérefedett, attól fogva ő kegyelmeis Törvény-adó, és nagy tekintetű embernek tartatott.

Brisót. Ha a' Királyoknak önként vallott ellenségjek, a' Felségeknek gyalázója, Avignonban, és Aixban, el-követett iszonyúságoknak vezérjek, egy nyilván való hazug, és veszedelmes kém, a' haramiáknak és gyilkosoknak párt-fogójok tekintet érdemel, akkor Brisót, a' ki mind ezekkel az elő-számláltt szép, és finom tulajdonságokkal birt, minden ki-fogás, és vetekedés nélkül meg-érdemli Frantzia-Országban a' dísznek, és tekintetnek elsőségét, meg-bizonyítja ezeket egy nyilván való irásban ki-adott szüleménnye, a' mellynek következő a' szemje; *Sajáti Bir-*
toké,

toké, és a' Tolvajságé: e' gonosz költeményében ezek-is foglaltattak.

a) „ Hogy a' fajáti birtoknak Polgári Törvényre természet ellen való vétek, és a' természet foglalatjainak háborgatója legyen „

b) „ A' falak, ajtók, és zárok, a' mellyekkel egy valaki bátorságofsá teszi vagyonnyát, jelei a' gazda kegyetlenségének, nem pedig jószágának „

c) „ A' bor, és gabona, 's minden egyéb, a' mellyel a' Gazda bir, nem az övé, hanem azé, a' kinek szüksége vagyon arra. „

d) „ A' szükség, és szükölködés minden embernek törvényes szabadságot nyujtanak arra, hogy azon, a' mi táplálására szükséges, kényne szerént hatalmaskodjék.

Igy gondolkodik Frantzia - Országának egyik Törvény - Adója, így okoskodik a' Népnek leg-nagyobb része. — Mit tsudáljuk tehát, ha az ilyen vélekedésü Nép között a' Polgári, 's erköltsös Rend - tartások fel-bontattak, 's öszve tapodtattnak.

Isnáról „ Hogy ha a' köz-jónak, és a' Népnek szerentséje egy fűszerzámos Bol-

tosra bizattatik, akkor valóban fenki se irigyelje annak a' Népnek bölldogságát, a' kinek ilyen a' Dictatora.

Lacointre. E' Mind Szent Havának egyik éjtfzakáján Versaillesban el-követett kegyetlen-ségeknek alkalmatosságjokkal, a' Nemzeti Test-Öröknek Hadnagyok lévén, mind katonáit, mind pedig a' Parisi Népet gyilkoskodásokra biztatta, oltalmába vette a' hasamiákat, és a' Királyi kerteknek puszttitót, 's mind e' Vitéz tetteiért mostanság a' felzendült Nép előtt Bálvány gyanánt tiszteltetik.

Kollat d' Herbois. Genevben ez előtt Comédiás volt, tulajdonságira nézve kevély, és igen makats, minekutánna egynéhány Honapig a' fel-zendülésnek kenyérével éltt volna, a' Jacobinufok közé állván nevetést szerző Vitéznek tartatott.

Karikát. Ez a' Népnek buzgó fel-háborítója, a' Jacobinufok társaságának hiv tagja, a' gyilkoskodókat, és tolvajokat tanátsával, ereivel, 's egyéb töle ki-telhető móddal segitette.

XXX. TÖRTENET.

Strasburgnak Környül-állásai.

A' ki azt véli, hogy a' szabadságnak mostani állapotja a' Strasburgiakat szerentsé-
sekké teszi, a' valóban nagyon meg-tsal-
lattatik, és mint egy erőszakosan téve-
lyeg magában, mert akár melly fényesen
állittassanak elő az új Bé-hozáfok, mind
ezek még-is csak a' nyavalyás velőnek, és
az erköltsökben meg-feslett embereknek
munkái lesznek. — Strasburg előbbeni for-
sának szerentsés fekvése, ha örökre nem-
is, de egynéhány Nemzetekre nézve bi-
zonyára meg-rontatott, a' kelő, és kész
pénz helyet, melly ez előtt e' Városban
bővségefen meg-forgott, mostanság papiros,
a' mellyen a' gazda 100. forintokban 30.
krajtzárt el-veszt, találtatik, az illy pén-
zü kerestet-is a' Kluboknak látogatásaik, és
a' Népnek szünteleni ünneplései által meg-
kifsebbítettett, a' részre hajlásnak lelke fok
Nevezetes Familiáknak Törvényes szövete-
ségeiket fel-bontotta, 's öfzve szaggatta,
's így a' Népnek hofzasan tartó tántorgá-
fai-

fainak, 's öfzve - keveredettségének fohá vége nem vólt, minden alája vólt vetvé az erköltstelen Nép erőfzakos reája rohanásának, a' közönséges bátorságnak böl- dogsága, a' mellyet tellyes meg-elégedéffel érzett ez előtt a' Polgár, egészlen el-te- mettetett, 's bátor minden felöl az kiálta- tott, hogy az Igazságnak ki - szolgáltatója femmi költségben fem teljék, és hogy az Igazság mindeniknek ingyen ki - szolgáltató- nék, de óh melly nagy hazugság ez. — Az ajándékokkal, 's pénzel való meg-vefz- tegetések nyilván szemléltettnék, a' gonofz, a' haramia, gyilkos, 's a' Népnek el-tsábit- tója. — Ezek azok, a' kik a' Törvény- nek ki - szolgáltatóját kedvek fzerint ve- fzik. — A' nyilván - való adókra nézve mostanság fulyofabban terheltetik Strasburg, mint fem ennek előtte, mert olly dolgok- tól - is fizetések kivántattnak, a' mellyektől ez előtt a' Nép fohá, és sehol fem adó- zott, itt a' fzállásra fogadások, kiváltkép- pen a' fzsabad akaratuakat tekéntvén, Stras- burg fzsabad Városának el-türhetetlen fuly- jára esnek. Rövideden a' fel-zendülésnek fzsabadsága olly várost tett-fzerentsétlenné,

a' mellynek előbbi bóldog forsa egyéb nevezetes Városokban irigységet okozott.

XXXI. TÖRTÉNET.

Az ugy nevezett Guillotine, avagy az új fej-metző eszköznek alkotmánya.

Nagy méltósággal vette-elő, 's különös meg-vigyázással mérte-meg, és tsendes figyelmezéssel folytatta a' Nemzeti Gyűlés e' fontos mivóltú kérdést. — Hogy ha a' halálra ítéltetettnél az emberiségnek méltóságával, és test állásával, a' kötél, vagy a' féjsze egyezne-é meg jobban? erre nagy reá-tartással azt végezte, hogy a' metző eszköz, a' nem egyenlő tagú, 's részü test álláshoz alkalmatosabb legyen, hogy sem a' fojtó zsineg, és, hogy egy szabad Néphez illendőbb lenne a' főben-járó bünösöket inkább fejek' el-vesztésével, mint sem a' lélegzetnek el-fojtatásával büntetni.

E' közbe forgott kérdés' alkalmatosságával az e' felől törekedve okoskodó Törvény-adók között egy nagy tekintetü, 's tudós Orvosnak-is vala széke, a' kinek neve ez előtt igen esméretlen vólt, e' nagy öröm-

örömmel fogadta készsége' meg-mutathatóságának titkos kívánsággal várt alkalmatosságát, főképpen azért, hogy ez által a' fényesen tündöklő hirnek halála után való fent maradására-is szert tehetne. — Guil-
lotin így neveztetett Esculapiusnak ezen Tanítványa, mélyen álmélkodott e' hazafiui kötelelséget érdemlő dolog felől, és azt találta, hogy egy éles, a' nyak tsukló fekvésébe ejtett vas minden test-állásra nézve leg-alkalmatosabb, és az emberi részeket tudósan el-választó eszköz lehetne, ugyan akkor azt-is fel-találá, hogy ez a' vas, ha emberi kéztől viseltettnék, nem elegendő erejére jutandana, 's valamelly magányos gyilkoskodásnak neme volna. — Ki-találmányát tehát egy javaslott alkotmánynak meg-szerzendő el-készítésével bővítette, a' melly szintén olly könnyen el-választaná nyakától a' fejét, valamint a' nyomó eszköz ki-fajtolja, és ki-metzi az uralkodóknak, vagy pedig egyéb kelő, és emlékeztető pénz-verésnek hatalmával bíróknak ábrázatjaikat, akár melly nemeiben az Értznek. —

Guillotinnak e' fel-találmannya másfun-
nan szerzett költsönözés vólt, mert már
régi időktől gyakoroltatott ezen halálos
eszköz Persiában, az alatt Frantzia Ország-
ban-is lelte keletét, és szerentséjét, a'
hol a' Nemzeti Gyűlés ez uj fej-metző esz-
köznek Polgári just-is adatott. —

Egyfzer a' Hóhér, az itélő széknék
roftélyozatja eleibe állván, illy elő-adást
tett, hogy ő kész szolgájak légyen a' Nem-
zeti Gyűlés Törvény-adóinak, és, hogy
ezek minden szempillantásban a' midőn
kinzó mesterségére szükségjek lesz, nékie
parantsolhatnak, de kényszerittetik azt nyil-
ván meg-vallani, hogy nem birna olly nagy
tapasztalással, a' nyak tsuklóknak el-válasz-
tásjokban, mint azoknak öszve finorozá-
sokban, azért-is félne, 's tartana nagyon
attól, ne hogy valamelly halálra ítéltetett
bünösnek fájdalmakat szerezne, hogy ha
ez uj Rendelések szerint bánandana véle,
ezekre való nézve esedeze, hogy a' tudós
Tanátsnak tagjai közül valamellyik vagy
szívét meg-keményíttene, vagy pedig ke-
zét meg-erősíttene.

A' Törvény-hozók ékefen szólló hó-
 hér Uramat az Orvosi Tudománynak Aca-
 demiájába utasították, a' melly követke-
 zendő-képpen felele.

„ Minden ember tudja, hogy a' me-
 „ tző eszközök keveset, vagy éppen fem-
 „ mit fem mivelnek akkor, a' midőn al-
 „ konyodva eresztődnek valamelly testre,
 „ mert ha nagyobbító üveg által meg-
 „ kintjük azokat, úgy tetszik, mint ha
 „ több, 's apró fogú fűrészetskéek vólná-
 „ nak, a' mellyeket a' részeitől el-válasz-
 „ tandó testre el-tsufztattva eresztenek. —
 „ Féjszével, vagy karddal, a' mellynek az
 „ éle egyenes vonyású, egy ütésre úgy el-
 „ nem lehet vágni a' fejet, mint egy dom-
 „ borodott élű eszközzel, a' mellyhez
 „ hasonlók a' régiéknél hajdon találtattak,
 „ mert az illy módon el-készültt ütés a'
 „ késnek közepében mivel, következen-
 „ dő képpen az az előzmény, a' mellybe
 „ tsufztattva ütődik, a' részüti eszközlé-
 „ se miatt bizonyosan el-éri tzielját. „

„ Hogy ha egy valaki a' nyaknak épü-
 „ letét jól meg-tekénti, a' mellynek kö-
 „ zepét az öszve-tsatolt gerezdeknek ösz-

„ lopotskája állítja, a' melly fok féle mester-
 „ ségesen, 's észre sem vehető egybe füg-
 „ gesztések, 's egy más felett való fértző-
 „ lésekből áll, tehát egy azonni, és tö-
 „ kelletes el - válafztására számat nem tart-
 „ hat, a' midőn annak végbe vitele olyanra
 „ bizatik, a' kinek alkalmatofsága, erköl-
 „ tsős, vagy pedig természeti okozatok
 „ által a' változásnak alája vagyon vetve.
 „ E' dolog folytatásának tsalhatatlan vég-
 „ be viteléhez szükséges, hogy az eszköz
 „ egy bizonyos meg - változhatatlan erök-
 „ től függön, a' mellyeknek erősségjek,
 „ és mivelhetőségjek szorofsan meg - hatá-
 „ roztafsék. E' neme a' halálnak Angliá-
 „ ba - is bé - hozattatott. — A' bünös két
 „ karó, vagy oszlop közé, a' mellyek
 „ föllül egy keresztbe vont fával erő-
 „ sen öfzve szorittattnak, és a' mellyről
 „ a' domborodott élű féjsze a' nyakra ej-
 „ tetik, hasra fektetik, az illyen Eszköz'
 „ élé hátának elegendő erősségü', és ne-
 „ hézségünek kell lenni, hogy annál va-
 „ lóságofabban mivelhefsen, valamint az
 „ ütő kos a' karók bé - verésjeknél szokott
 „ eszközölni, mert tudva vagyon, hogy

„ an-

„ annak ereje a' magosságnak, a' mellyből
 „ le-felé febefsen eresztődik, mértékjére
 „ nézve fokafodik. „

„ Ezekre való nézve könnyen el-ké-
 „ szittethetik egy hasonló alkotmány, a'
 „ mellynek mivelése meg-tsalhatatlan fog
 „ lenni, 's így a' fej-vétel az új Törvény-
 „ nek értelme, és kivánsága szerezént egy
 „ szem-pillantásban végbe-vitetődhetik. En-
 „ nek próbáit lehet tenni a' holt testeken,
 „ vagy pedig az eleven juhokon, ki-le-
 „ het azt-is előbb tanulni, hogy ha szük-
 „ séges volna-é a' bünösnek fejét valamelly
 „ fél holdu nehézségü szerezrel, a' melly-
 „ nek le-függöi a' kalodához erősített né-
 „ nek, le-felé feszítetttni, ez a' készület,
 „ hogy ha szükséges lenne, éppen semmi
 „ érzékenységet sem okozna, 's nem-is
 „ ismértettnek-meg. — Készítettett Páris-
 „ ban Böjt-Más Havának 7-dik Napján 1792-
 „ dik esztendőben. Louis az orvosi Aka-
 „ demianak örökös Orvosa. „

Ezen bé-jelentésre, a' mellynek illy
 nagy meg-visgálással esett folytatása, és a'
 mellyhez hasonló a' Jedző könyvekben fel-
 nem találtatik, azt végezte-el a' Nemzeti

Gyűlés, hogy ettől-fogva a' halálra ítéltetek' el-vefztetéfeik e' módon követődjenek-el. — Ekkor egy más közt a' felöl-is nagyon tanátskoztak, hogy melly úton lehetne 6. vagy 7. Milliom Liverből álló summa pénzhez, a' mellyet ezen alkotmányoknak, az Ország' Ofztályaiban, és közös hatalmu helységekben el-készittendő fel-állittásjok kíván, jutni.

A' Nemzeti Gyűlésnek egyik Tagja azt találá tanátsúl, hogy jó vólna némelly nagy summa - pénznel bírókat valamelly bűn miatt bé-vádoltatni a' végett, hogy az alatt bátran lehessen vagyonságjokon hatalmaskodni, 's böven birt jószágoknak jövedelméből ezen alkotmányokat el-készítettetni, 's azokkal ezen erőszakosan kényszerített jótévőknek faját fejeiket el-szegettni.

XXXII. TÖRTÉNET.

Duvernois névű Pólgárnak a' Revolutió' lélekének tulajdonitható szomorú viszontagságai.

Egy olly embernek történetét írom, 's terjesztem Kedves Olvasómnak szemei eléi-

eleibe, a' ki meg-érdemli, hogy emlékezetét örökre fen-tartsa, egy Duvernois névű Párisi Polgár oka, és Vezérje e' most folyó történet elő-adásának, egy olly ember, a' ki az igaz értelemben gyakorlott Polgári erköltsöt az okofsággal öszve függesztette, olly ember, a' ki sok ezereknek példát mutat abbau, hogy a' leg-dühösebb dög-től sem mirigyefedhetett-meg, olly ember, a' ki halálakor-is elégséges bátorsággal birván, kész vala az igazságért viaskodni, de készebb meg-halni. —

Még akkor a' Békeségnek Istene megáldotta, és az Egyesség vezérlette Francia Országot, még a' szegény jobbágy abban bóldognak érezte magát, hogy egy kegyes Monarchának Sceptruma alatt élhet, a' midőn Duvernois Párisban választotta megmaradásának városát, a' hol iffiúsága' első zsengejének buzgó tetteivel mint egy máris nagy tapasztalású ember okoskodását titkos gyönyörűséggel egybe kaptzoló.

Hogy az ember valamelly kenyérhez juthasson, ahoz valóban nem igen sok kívántatik: mert az egészséges tagok, és a' kéz hajlandóságú akarat mind egyiknek
meg-

meg-szerzik, a' tsupa élésre nézve, merő kivántató szükséges eledeleket, de mind azon által nem tétetődnek bizonyára az emberi Nem leg-jobb fősba, hogy ha minden magányos ember e' féle gondolkodásnak szoros határai közé szorittatthék, a' köz-jóra nézve szükségesnek lenni látszatik, hogy az elő-látás az emberek között Lelket, 's kedvet, és jó izlést ébrefzsen, a' mellyek valamelly belső fel-gerjedésből ösztönöztetvén, tovább el-láthafsanak, és az életre való szükségnél többre vágyódnának, ezen emberek Neméből volt Duvernois Polgár-is.

Ennek a' kereskedés vala mestersége, de nem a' motskos uzsorának vadáfzása, avagy a' szennyes zsidóknak, a' kiknek a' tsalás, és az illendő haszonnak felettsége tzéljok, szemtelen kereskedésjek. — Duvernois azért lett kereskedővé, mivel meggyöztetett a' felől, hogy a' Polgár' készségének alkalmaztatása ebben leg-többet eszközölhet, tudta azt-is, hogy ő úgy mint kereskedő olly utra jutandana, a' mellyen ezer meg ezer alkalmatofságok adják magokat arra elő, hogy édes Hazájának, a'
mel-

mellyet buzgón szeretett, leg-szentebb szolgálatjait fel-áldozhatná. — Ésmérte Francia Országot, ismérte e' széjjel, és mezfze ki-terjedett Birodalomnak bövséges terméfeit, tudta azt-is, melly hasznos szövetségekkel legyenek ezek mind a' természetre, mind az el-kelelésekre nézve az Országban, és az Orzágon kívül öfzve-kötözve. — Ezen böven tapasztaltt tudományja, és a' productumoknak jeles meg-esmérésjek után tselekedett, és miveltt Duvernois mindeneket, Fábrikák, és kézi munkák állittattak ott fel, a' hol e' fáradhatatlan szorgalmatofságú gazda szerentséfen folytató kereskedését, kenyér nélkül lévő emberek találtak bóldog házánál eledelt, a' szerentsétlenek segétséget, az ügye-fogyottak, és el-hagyattak párt-fogást tapasztaltak, a' ki tsak házához közelgethetett, már-is meg-vigasztaltattni látszatott, tudnunk kell azt mind ezek mellett, hogy Duvernois nagy ember szerető vólt, a' ki bérét, 's jutalmát abban helyhezette egyedül, hogy ha máson segithetett.

Duvernois példás életü, 's ritka szeretü férje vólt külömbféle erköltsökkel
fel-

fel-ékesítettett hűtvösének, édes Attyok volt olly gyermekének, a' kiknek szemeikből fényesen ki-sugárlott belső tulajdonságaiknak nemességjek, a' kik' külső ábrázataiknak kellemetes jeleik-is nyilván beszélik, hogy kitől, és mi módon neveltettek legyen? — Mindnyájan tsudálták ezt az embert, 's mindnyájan szerették ötet, a' gyalázás meg-némult, mikor Duvernoist látta, a' gonofzság annál meszszebb távozott, mennél közelebb járt Duvernois hozzá, az Isten szem-látomást áldotta-meg Házát, kedves házi tselédjével együtt, ez a' jámbor életü Polgár sok féle munkákat, fulyos el-intézéseket, a' mellyek elöl a' szomszédok hátra vonyták magokat, nagy könnyüséggel, 's leg-jobb következesekkel szerentséfen el-végzett, rövideden szólván, Duvernois kevés esztendőök alatt szép gazdaságra emelkedett, abban fokáig álhatatosan meg-maradván, E' valóban egy jó szivü, nemes gondolkodáfu, és a' kereskedés folytatásának nevezetes tudománnyával biró tagja volt az emberi Társaságnak.

Illy meszszire terjedett Duvernois nyugodalmás fõrsának boldogsága, 's mind addig

addig virágzott, a' meddig Frantzia Ország fel-zendülése elő-nem derült; Már az' Ország' bomlásának harmadik esztendeje folya, Duvernois még sem változtatá szivét, sem Hatalom, sem gyalázat, sem tsalogatás, és egyéb intselkedés ki-nem foghatott rajta. — Gyakran lopva részt vettek igaz keresményéből a' haramiák, sőt olly emberek-is háborgatták faját jószágát, a' kikkel fok jót tett, de mind ezekre-is tsak ugyan álhatatosan meg-marada, ditsőséges állandóságában. Szomszédjai, 's egyéb körülötte lakó Polgár társai el-hagyák a' Királyt, 's meg-tagadák a' Törvényt, Duvernois pedig az Igazság útján tántorodhatatlanúl meg-maradván, mind ezekre tsak halgatott, a' szükség, szegénység, és nyomorúság ki-ütötték puszta sátorjokat lakáfa környékében, ő pedig tsak szánakodással tekéngeté ezen veszedelmes hirt-mondó jeleknek, és a' végső veszedelmek' követjeiknek ártalmas tanyáit.

Illy felebaráti, 's tündöklő tselekedeti a' Népbén nagy, és szivre ható érzékenységet indítottak, látta ki-ki, hogy az erkölts fokot meg-gyöz., 's mindenben diad-

dalmaskodik, még-is nem tsak, hogy pártfogójoknak azt fokban nem választották, hanem inkább meg-utálták, 's meg-vetették, mert a' Revolucionnak lelke ezeket fugárlá a' Népnek füleibe az ártatlan erkölts ellen.

„Mivelj a' mint akarod, te szabad vagy, ekkor Duvernoist dühötségének tzeljává tette a' zurzavar Nép.

„Beszélj úgy mond, hogy ha Lajosnak, avagy a' Nemzetnek embere vagy-é? Duvernois erre tsendefen halgatván, egy hofz-fzu várakozás után tsak ugyan meg-szolamlott, de szavai tsak a' békeséget emlegették, 's ennek visszfa térítését rebegték.—

Duvernoisnak figyelmezése, a' szent békeiségnek óhajtása elegendő eledel vala a' Nép dühötségének. — Némellyek mindgyárt el-szaladtak a' Nemzeti Gyülés eleibe, Duvernoist mint a' községnek egyik meg-bántóját vádolván, erre a' vért szomjuhozó Törvény-adók helybe hagyták e' jeles erköltsü Polgár felöl tett panaszt, 's hogy jószágát el-hárithatnák meg-öletésére okot és módot nyujtottak, nem fokára Duvernoisnak háza számtalanoktól környül-vetetett, mind a' négy részei lángba borittattak,

tak, felesége kegyetlenül ki-ragadtattván, szemei előtt meg-ölettetett, a' kisebbik fia hajánál fogva hurtzoltattván, gyilkosan megfujtatott, édes Attya pedig fia' ki-metszett szivének meg-evésére kényszerítettetett. Erre Duvernoisnak szája ezen szavakat ejté „Franziák. — Figyelmezzetek reám — Valóban igaz, a' mit mondok — Néktek egy Törvény-adótok vala, és bóldogúl folytattátok élteteknek ügyét, most százat számáltok, és merő nyomoruság állapototok. Ezek után a' fok tsapások között Duvernois-is ki-adta Lelkét.

XXXIII. TÖRTÉNET.

*Párisban ujjolag el-követett gyilkosságok, —
Cassákban a' Pénznek szüke.*

Vér-ontással kezdette az 1792-dik esztendő folytatását, vér-ontással-is végzette azt; Karátson Havának utolsó Napján több izben, 's külömbb-féle helyeken öszve keveredett a' Nép, e' között olyanok-is valának, a' kik azt tanátslották, hogy minek előtte Páris Városából az ellenség ki-verettettnék, a' Városnak belső részei-

szeiből kellene az ellenséget ki-irtani, 's leg-elsöbben a' fog-házakban fel-találándó rabokat az élöknek Lajstromjokból ki-tör-
leni.

Tsak valamelly 50. gonofz erköltsüek, és haramiák fizetödjének jól meg, 's három, vagy négy helyekbe rendeltetsenek, minden kétség kívül ezekhez fogják magokat adni az alattomi, és titkos gonofzságuk, ekkor a' dühös Néptől öszve csoportozott fereg nevelkedni fog, valamint a' hó-gombolyag, a' melly tovább gömbö-
lödven, szaporodik, 's a' mit az uton talál, azt mind' fel-szedi, 's magával viszi.

A' feregnek Vezérjei fel-zendülésre ébresztö lármát inditottak, erre a' Nép a' fog-házakat fel-töré, 's 400. embernél többet meg-öle, mennél iszonyuabb vala a' halandóknak jajgatások, annál sziv repesztöb-
b ez a' szem-pillantás, a' mellyben tüzesen dühösködött a' Nép, kegyetlenül gyakoroltattak a' kardok, ez a' közönséges zuzavar más-fél nap tartott, és senki él-
lene nem állhatott, nem hátrálhatta, — A' Nemzeti Gyülés halgatott, és a' Jacobinusok Kompaniábéli bort ittanak. — A'

Kár-

Kármeliták' Klastromjokban 250. Szerzete-
 sek, a' kik az uj esküvésnek le-tételére
 nem állottak, kegyetlenül meg-ölettettek,
 magában az Apáturságban egynéhány Hel-
 vetiabéli Tisztek találtattak, ezek-is faját
 vérjekben meg-föröszttettek, a' Palotának
 léptsöin agyon verettettek a' foglyok, és
 egy Granatéros darabokra kontzoltatott,
 a' Város utzáin ide, 's tova számtalanok
 hurtzoltattak, a' kik tsak ugyan végtére
 irgalmatlanúl ki-is végeztettek.

Minden fog-házban egy bizonyos ne-
 me, és módja állittatott-fel az Itélő-szék-
 nek, a' melly mint egy 12. néhai pedig
 16. föktől-is kormányoztatott. — A' bé-
 zárásnak ki-kérdett okai után a' Népnek
 Birája kezét mindenik fogolynak fejére tet-
 te, és következő kérdést ejte „Hi-
 „szitek-é, hogy mi ezt a' foglyot Lel-
 „küink' ésméretére nézve szabadon el-bo-
 „tsáthatjuk? „ Ez a' szó szabadon a'
 meg-ítéltetésnek szava vólt, ha a' Nép igen-
 nél felelt, a' szerentsétlen azonnal lántsák
 közé vettetett, ha a' Nép azt kiáltá éljen
 a' Nemzet, akkor a' fogoly szabadon bo-
 tsátatott-él.

Mind e' gyilkofsággal elegyített felzendülésnek, mind pedig e' valóságos hőhérletnek oka csak a' pénznek szűke volt, mert már a' lovak-is mindenektől el-fzedettek, arany, és ezüst szerek a' hol csak találtattak, a' pénz-verő házba vitettek, a' Luxenburgi Szakasz kényszerített a' Boldogságos Szűz Máriának képét a' Nemzeti Gyűlésnek a' végett általadni, hogy pénzverettség belőle, egy más Szakasznak megparantsoltatott keményen, hogy Párt-fogóul választott Szentjének képét az Oltárról le-vegye, és a' Nemzeti Gyűlés hasonló szükségének áldozza.

Illy kegyetlenséggel viseltettek a' Verfailiak-is azon rabok ellen, a' kik Orleánsból 2000. ember, és 6. ágyu őrzésjek alatt Párisban késértettek, a' Nép alig szemté - meg ezen ártatlanoknak sok egyéb kínzások között barmok gyanánt hájtott seréjét, már-is a' Piatz közepén öszve gyűlvén, rémítő lármát indított.

Egy Sombrenil névű minden tiszteletre méltó Öreg meg-jelene reszketve, egy jajgató, és 8. Naptól fogva oldalától el-nem távozó Leányának kezén magát tá-

mogatván, az ítélő szék előtt. — A' Birónak képét viselő Fő e' szomorú forsát látván az Öregnek, így szólla a' Néphez igaz szivből eredett érzékenységgel „bűnös-é, vagy büntelen? „ én úgy vélem, hogy néktek nem válik emberi méltóságokra, hogy ha kezeiteket ez ügye-fogyott nyomorultnak vérében meg-mofandjátok „ Erre a' leányzó magán kívül lévén, édes Attyának karjai közé borult, a' ki is igaz Atyai szzeretetének jeléül e' hiv ápolgatóját el-szakaszthatatlanul kebelyéhez szorította. — De a' dühös Népnek mind ezekre szive meg-nem lágyula. — Egy része a' Biróra rohanván, azt agyon-veré, más része pedig, az öreget és annak állhatatos Leányát végzé-ki e' Világból.

Ezen szomorú áldozatnak alig történe-
meg ki-mulása, már-is más vonatott-elő,
egy Leányzó Lajosnak képét melyén hor-
dozván, kényszerítették arra, hogy e' raj-
zolatot le-tenné „ Ez a' Királyomnak, a'
ki Szüléimnek jó tévője, képe, vegyétek
el életemet, inkább meg-halok Királyoméért,
hogy sem e' hálá-adásra emlékeztető jelét
le-tegyem, ezek valának a' Leányzónak

szavai. „ Erre több mint 20. szurások között agyon döfettetett , a' Nép az agyon verettetett Attya' - házára ütött, a' ki tserép Edény alkotó volt, a' kit a' Király véle született kegyességével gyakran segített, rövid időre a' leg-drágább edények' épületek-is egyszeriben láng között lenni szemléltetett, a' benne lévő tárház fel-töretettvén, ki-rabolgatott, e' szegény leányzó' Attyának kezei, 's lábai el-vagdaltattak, az el-olvasztatott ezüst értz pedig, a' melyen a' Királynak képe volt ki-metzve, szájába öntetett, 's így kinoztattván a' mérgeesen pattogó tűznek haragos lángjai közé vettetett.

XXXIV. TÖRTÉNET.

A' Lilli Garnizonban fekvő katonák között támadott fel-báborodás.

1790-
dik **E**szkendőben Szent György Havának elején, Flandriának Lille nevezetű városában fekvő négy Frantzia Regementek között, az egyszerre meg-esett hajbakapásból valóságos hadakozás támadott, alkalmatosságot nyújtott e'hez egy szolgáló
Leány-

Leányzó, a' kinek egy Vaifsó Regiment-
Léli Granátéros vala szeretője, egy Nor-
mandinak emberei közül való vadász-is ter-
mészetének titkos ravaszágával bé-tsufza-
modott a' Leányzónak kedvébe, történe
tehát, hogy e' két szerelmes Vitézek szo-
kott tanyájokon egyszeriben öszve találko-
tak légyen, a' hol öszve-is veszvéen, ki-ki
pajtáfsait hívta segítségül. — Ez a', ki-
nem nyilvánosodott oku dolog végtére azt
eszközlötte, hogy mind a' négy Regemen-
tek fegyveressen helyre érkeztek, és e'
Venusnak két ör-állói miatt egymásra tü-
zeltek légyen: hejába vetették közbe a'
Tisztek Tiszti hatalmokat, hafzontalanul
fárasztották e' tsatának alkalmatótságával
belé-avatkozásjokat, mert a' Legénység egy
más ellen dühösködvén, az ütközetet olly
hevesen viselé, 's folytatá, hogy abban
100-nál többen ölettettek, és sebesítették-
meg.

Itt jöllehet a' Normadie, és Kolonel
Generál névü Regimentek meg-győzöttett-
ni látszattak, mindazonáltal ezek olly al-
kalmatos helyen állottak, hogy Cittadelle,
avagy egy kis erős Vár felé visszfa vonyhat-

ták magokat, a' mit meg-is tselekedének, mert azonnal bé-lopodzván a' Várba, 's el-rejtven magokat keménnyen meg-töltött ágyukkal ostromlották a' Vároft. — Lille Városának kormányozója Livaráti Úr bémenvén Citadellába azon vólt leg-inkább, hogy különös beszédje által e' fel-háborodott sziveket le-tsendesithetné, de minden fáradságos törődödése gyümöltstelen vólt, mert e' bölts Tanátsos Urat oktató beszédjének béréül fog-házzal jutalmazák, és olly parantsolatnak ki-adására kényszerítették, a' mellynek értelme, 's mi vólt a' fzerént Vesfo, és de-la Kurón névü Regementek Lille Városának el-hagyására parantsoltattnának, ekkor elő-állott a' Nemzeti Test-Örző fereg, és nyilván jelenté, hogy e' két Regementeknek a' Városból ki-költözésjeket semmi képpen meg-nem engedhetné, erre a' Városnak, és a' Várnak minden részjei meg-indulván, 's fel-háborodván olly félelembe hozák a' Városi lakosokat, hogy az előbbenieknél iszonyuabb gyilkofságok elkövetéseiket várhatták nyakokra.

Cittadelle tehát tsak ugyan bé-zárottatott. — Senki sem merete magát a' ben-

ne lévők közül mutogatni, bátor az ele-
delre nézve a' szükség napról napra job-
ban kezdett vala uralkodni, Szent György
Havának 9-dikén hárman arra szánván ma-
gokat, hogy élelmekre holmit keresnének,
a' Várból alattomban ki-szöktek, de tsak
hamar meg-ésmértettvén mindnyájan agyon
lövettek, egy aszfzonyság, a' kinek Férje-
is a' Várba rekesztetett, tudván, melly nagy
fanyaruságot, és éhséget szenvedne, akara
Férjének holmit táplálására vinni, meg-fo-
gattattván, a' leg-közelebb lévő fára fel-
akasztatott.

Találtattak még-is a' Városban nem
utolsó hatalommal bírók, a' kik Citadel-
lában zárt két Regementekhez önként ra-
gaszkodtak, ezek-is fel-támadván, egy más
között olly erősen meg-ütköztek, hogy
e' véletlen agyaskodások, fok nevezetes
Polgároknak vérjekbe tellettek, a' kapuk
szüntelen bé-zárván tartattak, mert a' fel-
zenditők kétség kívül féltek attól, hogy
ne tám valamelly hatalom érkezendene,
mellynek hathatóságával a' meg-alázásra,
ha erőszakosan-is kényszerítettneek, ekkor
jöllehet a' Polgári, és Hadi hivataloknak

tehetőségjüket hathatósnaak lenni képezheték volna; de mi tagadás benne, mind ezek semmi hasznot nem eszközölhettek.

Annak természet szerént meg-kellete esni, hogy a' kapuk bé-zárásaik miatt az eledel nemeinek nem lehető közlésjeből a' szükség külömbb-féle képpen jelentette magát, következendő képpen kényszerített a' Nép különös magányos házokhoz folyamodni, de nem az alatt a' ki-fogás alatt, hogy eledelre valót keresne, erőszakosan fel-törni, e' pedig mindent a' mitetésére volt el-ragadott, és a' szegény gazdákkal leg-kegyetlenebb kínzásokkal bánt.

Ime illy dühöfséggel vífeltettek egy hajdan szép Városnak Polgárjai egymás ellen. — Szabadon ölték, 's üldözték magokat egyedül azért, hogy egy vadász a' szerelem dolgában a' Granatérosnak szomszédjává lett. — E' Frantzia Országban, és tám' az egész Világban halhatatlan dolog. — E' nyilván mutatja, melly el-intézéseket szerzett magának a' gyilkoskodásra a' fortély, és a' Nép dühöfségének Lelke. — Mind ezek között Livarratti

Úr

Úr tsak ugyan a' Tövény-szék eleibe hivattatott, és úgy mint Aristocraticus vádoltatott.

XXXV. TÖRTÉNET.

1790-dik Esztendőben Szent György Havának folytakor Burgundiában el-követett iszonyu gonofságok.

A' Városi Tanátsnak, 's külömbb-féle helységek' Felsőbbségjeknek választásakor Frantzia Országának leg-több részeiben veszedelmes zenebonák támadtak, itt bizonyára számtalan fok jámbor életü, 's hires nemü Polgárokat meg-nevezhetnénk, a' kik e' fel-háborodásnak alkalmatofságával a' dühötség, és fortély lelkének fel-áldoztattak.

Szent György Havának 28-dikán öszve fereglett a' Nép, a' szomszéd Plebániák-ból Semur Városába, a' hol a' Kaputzinufoknak Templomjokba vala el-rendelve a' közönséges öszve jövetel, a' mellyben hajdani szokása szerént a' Nép a' Tanátsnak választásához látott. — Ekkor némellyek, hogy az oda érkezett számos Népet fel-

he-

hevesittenék, és az igaz útról el-tsábittanák, fel-ugrottak, 's dühös esztelenségnek tüzetől gyullasztattván a' Nemesség, és az Egy-Házi Rend ellen leg-inkább kiábáltak, 's e' két minden tiszteletre méltó Rendeket a' Nép ellenségének lenni mondogatták, olly vakmerő szemtelenségre botsátkozván, hogy némelly jelen-lévő személlyeket a' Nép ellen törekedő Tyrannusoknak meg-is nevezték.

Nőtt a' lárma, és a' fel-zendülés közönségesen nagyobbodott, Birie Úrnak leg-elsőben kellett volna a' Nép dühösségének fel-áldoztatni, de ez üdönek előtte visszsa vonyván magát, a' Klastromnak keresztül épült folyosóján szerentséfen el-il-lantott, ekkor a' Nép annál rettentőbb bofszú-állást követe-el Damus, és Szent Mauri Úrakon, és a' Vassigni Plébanuson, a' kik közül a' két első kövekkel, és egyéb kegyetlen verésekkel, az utolsó pedig hat kés szurással ölettettek-meg.

Szent Mauri Loet Úr fok jószágokkal, 's olly betsületes belső, 's külső tulajdonságokkal birt, hogy soha sem lehetett ellene valamelly rosszat mondani, a' multt

té-

télen a' midőn a' drágaság, és a' gabonának szüke fanyargatta Frantzia Országnak Népet, e' jó gazda önnön maga táplálá egész Semur Városát, sött még idegenekkel-is közlötte böv kezüségét, faját szükségén kívül találtatott gabonájából, mellyekre való nézve a' Néptől méltán szerettetett, és a' Városnak leg-nagyobb részénél különös tekéntetben vólt, ezt tehát el-nem szivelhették azok a' rágalmazó, 's erköltsös életü embereket festegető gonoszok, a' kik üres vélekedésjekkel mindeneken uralkodni akarták, 's más móddal nem élhetvén, e' minden betsületre méltó Úr ellen a' parasztokat boszú-állásjoknak eszközléfe gyanánt fel-biztatták.

Szinte úgy történe a' dolog a' Vajsigniai Plebánussal, a' ki igaz Pásztorjok vólt mind eddig szelid juhainak, igaz tanítója az egygyefségnek, szeretetnek, és a' tüdő meg-elégedésnek, igaz Attyok a' szegényeknek, a' kiket nem tsak nyájas vigasztalással, és hasznos fenyegetéssel ébresztgetett, hanem meg-oltalmazásjok végett magát-is minden kedve szerént történhető alkalmatóságtól meg-fosztotta, azért tehát

a' fortélyos gonosz lelkiék előtt nagy tövis lévén, addig üldöztetett, miglen buzgóságára bizott hiveinek szemeik elől gyilkosan el-nem tünettetett.

A' Vitlói Gyűlésben-is illy veszedelmes zuzavar között folytatódott a' Tanács Választásának dolga, a' hol a' kerületnek Lakosai az említett szokás szerént egy Templomban találtattak. — A' fel-zendülésnek drága pénzen béreltt Apostoli ép-pen ekkor értek-ide, és heves buzgósággal hirdették, a' Nemesség, és Egy-Házi Rend ellen koholt oktatásaikat olly szerentsés elő-menetellel, hogy a' jelen-lévők közül fokaknak fejeik már a' dühöségtől meg-is melegedtek, és uj áldozatot kerestek. — Szerentsétlenségére bé-lépett a' Nemzeti Gyűlésbe Fiz János a' Szent Colombi jószágnak, és Vitlói Grófságnak Ura, a' kit miheleyest meg-szemtett a' tébolyodott Nép, azonnal illy szózatok hallattak „fél-re vele, öllyétek - meg azt a' kegyetlent „erre a' dühös Nép között fok-féle agyaskodások indittattván, Fiz Urra rohantak, 's a' Templomból ki-huzván halálig verték,

's darabokra szaggatott, 's karókra vont tagjait ide, 's tova hordozák.

Ez üdö tájban közönségesen látfszatott egy hasonló gonofzságu lélek a' Népnek Gyülefeiben uralkodni, Presutilban öszve gyültt a' kerület az ott lévő Plebania' Templomába, mivel pedig már ez előtt a' Nép a' Nemefség, és Papság ellen fel-indittatott volna, senki sem jelene-meg Báró Afsi Uron kívül, a' ki-is avval tette magát bátorságofsá, hogy mindgyárt bé-menetelekor a' Polgári Hitet le-tette, és azon Törvénynek, a' melly a' Nemefseknek a' Gyülésbe menetelre, és vokstra hatalmat adott, ellehe mondott, de mind ezen meg-elözmények tsak arra hafználtak, hogy még-is a' Báró Úr üdöt vehetett az el-illantásra, a' midőn tudnia-illik a' községnek hivatalbéli Oratora fel-állott az ékes beszédnek alkotmányára, és a' fokszor említett Báró Úrnak, hogy a' vokstra semmi Törvényes szabadsággal nem birna, szemében nyilván meg-mondá, e' mellett egy fel-zendittö Beszédet-is tartott, a' mellyben azt tsátsogá, és tanátsolá, hogy a' Nemefsek, és Papok a' Gyülefekből ki-zárattassanak, mert ezek

a' meg-érdemletteket ki-akarják rekeszteni a' Polgári Hivatalokból, tsak azért kétség kívül, hogy a' Népet előbbeni rabságba hozhassák, és ismét kínzó ostorai lehefse- nek. — Ezen beszédnek folytakor a' je- len-lévők szemeiket Afsi Báró Urra sze- gezték, ki-ki gyilkofságra gerjedett kedvet mutatott, a' Báró Ur pedig mind ezek kü- zött látván nyilván való veszedelmét, tsak az előbb le-tett Polgári esküvést emlegeté, 's az alatt szerentséfen el-illanta, erre tsak hamar hire futamodott a' Gyilkosán meg- ölettetett Szent Colombi Fiz János Urnak, ekkor a' Gyülésben fokban fel-állván tele torokkal ezt kiáltották „ óh melly nagyon fajnáljuk, hogy Afsi Bárót szárazan el-bo- tsátottuk. „

Afsi Báró egy levelet irtt Argentóhoz, a' Nemzeti Gyülésnek Páris Városában lé- vő Biztósához, a' mellyben e' szomorú történet környül-állásaival tellyefen foglal- tatik, 's a' melly Pünkösöd Havának 4-dik Napján a' Nemzeti Gyülésben el-is olvasta- tott, ennek bé-fejezése, és vége követ- kezendő értelmü vólt „ kérem az Urat ol- vassa-el a' Nemzeti Gyülés előtt ezen le-

„ velemet, és a' bűnösök felől kérje attól
 „ az igazságnak ki-szolgáltatását, kívá-
 „ nom pedig, hogy ez keményen, pél-
 „ dásan, és hasznos következtetésekkel hozat-
 „ tafsék, ha azt kívánja a' Nemzeti Gyű-
 „ lés, hogy új Rendeléseik fokáig tartók
 „ legyenek, végezzen e' gonoszok miatt
 „ valamit hathatósan, hogy ha a' Lelki
 „ Atyákat, és a' Nemességet, a' kik a' Ha-
 „ záért gyakran fel-áldozták vérjüket, 's
 „ vagyonjokat, a' kik a' föld mivélésnek
 „ szerentsés folytatását közönséges haszon-
 „ nal virágoztatták, illy gyilkos öszve szö-
 „ vetkezéseknek el-nem akarná árulni. —
 „ Ez a' Decretum, a' mellyet mi a' vét-
 „ kesek meg-büntetésjék miatt sürgetünk,
 „ e' jelen-lévő viszontagságjaink felől meg-
 „ világosittand, ki-fogjuk ebből bőven lát-
 „ ni, hogy ha meg-vagyunk-e valóságosan
 „ átkozva, avagy az emberi Törvényben
 „ részt méltán vehetünk-e? a' mellyek olly
 „ fok embereknek ártatlan vérjekkel irattak,
 „ 's petsételtettek, végtére tapasztalni fog-
 „ juk azt, hogy ha nints-e egyéb hátra,
 „ hanem, hogy faját honnyunkból más ide-
 „ gen vidékekbe költözködjünk, a' hol e'

„ Világon boldogtalan lételünknek további
 „ részét álnokul okozott firalmak között
 „ folytatsuk „ — E' valóban gyönyörű
 oktatás volt Frantzia Ország Törvény - adói-
 nak, de mit használt? Imé mái napig vá-
 ratatják a' kivánt végzésnek ki - szolgál-
 tatása. —

XXXVI. TÖRTÉNET.

*A' Frantziáknak Saintongban el-követett gonosz-
 tselekedeteik 1790 - dik Esztendőben,
 Szent György Havában.*

A' Frantziai szabadságnak, és Egygyen-
 lőségnek Törvénynei minden egyéb
 Tartományokban egy erővel, egy móddal
 miveltek. — Saintongne névű Tartományban
 szintén úgy, valamint egyéb részeiben Fran-
 zia Országának fel-állottak a' zuzavart su-
 gárló Orátorok, és a' Népet leg-inkább a'
 fő Tekéntetekre méltó személyek ellen zen-
 ditették. Ezen ékeksen-szóllóknak a' volt
 fel-tett tzeljok, hogy azon emberek, a' kik
 a' Néptől valamelly szin, - avagy tzim alatt

szerették, úgy mint gyanúságra méltók meg-aláztassanak.

Cosnaki Szent Tamásiban öszve szedgetvén magát némelly fiatal embereknek Vezérlésjek alatt egy nem utolsó számu fereg, vagy inkább haramiás tsorda, a' szomszéd környékekben fekvő helységek felé vette útját, ennek ifjú Vezérjei szüntelen a' szabadságról, az egygyenlőségről beszéltek, e' gonosz tsapat út közbe mindent elfodrott magával, a' ki jó szerével zászlójo-
kat követni nem akarta, azt verésekkel, és egyéb tsuf véle bánásokkal kényszerítették.

Tsak hamar meg-történt, hogy e' szemét-rakás bizonyos fokaságra nevelkedett légyen, ekkor a' dühösség' nyavalyájának erejétől habzó Nép Bellegárd Úrnak jószá-
gára rohanyván, gyönyörű épületekből álló Várát fel-gyujtotta, a' mit a' tüzes lángok meg-nem emészthettek, az más vesze-
delem által rontatott, 's puszttitatott. Ezt látván Bellegárd azon iparkodott, hogy el-
illanthatna, e' szerentséjének proba-tétele-
kor némellyek utánna ereszkedvén, lovát alóla el-löttek, 's így kezeikre kerítették,

's leg-rutabb móddal bánván vele, magokkal visszafordították. — De még a Várnak el-pufztatásával sem elégedtek-meg, hanem mind azt, a' mié Nemes birtok gyanánt vólt, dühöségjeknek el-oltására orvoságúl szolgáltatták, következő képpen pajtáját, tsürjét, éles-házát, istálló-ját, 's majorját meg-gyújtván, tőből ki-égették.

Ekkor hejába könyörgött egy Anya, hejába borúla 5. magokkal tehetetlen gyermekeivel 'e' haramiás fereg' lábaihoz, egy olly Anya, a' kinek férje fél-hóltan fekvé azon házban, a' mellyet a' gyújtogatók éppen akkor akartak tüzre lobbantani, mert ezek ördögös készülettel fel-vett munkáikban nem háborították, nem-is hátráltatták magokat, 'a' melly durva nyakasságokat, 's el-tökéltet pogányságjokat látván a' szegény Afzszony, nyavalyás Férjét, hogy a' tüznek torkából ki-ragadná, hátára vette.

Végtére a' midőn Bellegárd Úr jószága meg-emésztésének véget vetettek vólna, új szembe-tüneményeket vadásztak, hogy azokkal hűsitenék forró dühöségjeknek hevét.

Egy Márton névű öreg Atyának volt ezen szomszédságban nem igen táros kerületű, hanem hasznos, és bővséges jövedelmű jószágotskája, a' hol többnyire tartozkodván, a' szükölködőknek szivefsen adogatott, leg-nagyobb örömét abban tapasztalván, hogy ha a' meg-szerentsétlenített embereknek ségithetett, 's hanyatlott forsok' fel-épülésére alkalmatofságot nyujthatott. — Ez-is szemeibe tünt e' haramiás tsapatnak, a' melly e' jó öregnek ki-rablott házat a' mindent meg-emészto' tüznek ajánlá, semmivé tévén szép könyv-tárát, és papirofsait, mindent el-ragada, a' minek valamelly ára, vagy látszatja lehetett, 's olly iszonyusággal folytatta gyűjtó, 's rabló mesterségét, valamint Bellegárd Úr' Vára meg-romlásának alkalmatofságával, — de Márton Úr még-is szerentsésebb volt Bellegárdnál, mert annak üdejekor szaladáfsal el-butuszván a' haramiáktól, ha egyebet nem-is, leg-alább tiszteletre méltó személljét meg-mentette e' kegyetleneknek kezeiktől.

Ezek a' gonofzságok tsak igen-is megérdemlették, hogy a' Felsőség valamelly Rendeléseket tegyen felölök, mellyre való néz-

ve a' Nemzeti Test-Örzök közül ki-rendel-
 retett egy tsapat, hogy e' haramiás fere-
 get széjjel verné, 's annak Vezérjeit min-
 den ki-telhető móddal üldözné, 's el-fogatná,
 a' ki-küldött Nemzeti Test-örzök reá akad-
 tak ugyan e' gyilkos tsoportnak tanyáira,
 de ez szokott nyakafsággal magát mindenek-
 re el-szánván ellene állott, ekkor valójáj-
 ban véres verekedésre szorultt volna a
 dolog, ha némelly Test-Örzök meg-nem je-
 lentették volna Tisztjeiknek, hogy ők Pol-
 gári Barátik ellen erőszakot nem teendenek,
 így lévén a' dolog; e' gyűjtogatók tovább
 folytatták utjokat, 's választottak-is már
 egyebet, a' mellyen kegyetlenségjeket tölt-
 hesék. — De a' midőn a' határ-örző fe-
 regektől bé-kerítették, meg-rettenvén min-
 denjeket a' kész veszedelemnek ajánlották, 's
 minden ki-telhető módon védelmezék mago-
 kat, e' nagy, és szörnyü szembe-állások 's
 meg-zabolatlan dühöség között némellyek
 a' tsata-piatzon holtan maradtak, némellyek
 meg-sebesítették, 123-an el-fogattattak,
 ezek között voltak két Afzszonyok, 's
 számtalan gyermekek, és egy Polgári Hi-
 vatalt viselő Tiszt, e' vala egyik Kalauz-
 jok,

jok, 's buzgó Jacobinus lévén, első Vezérjek. — A' vétkefek Santesba vitettvén az ott lévő tömlötzőkbe zárattak, de ide is a' titkos reménység vezérlette lépéseiket, mert a' Jacobinus Atyafiak el-nem szokták hagyni felebaráti szereteteknek eszközlő szolgálait, a' mi ki-is tetfzett, mivel egynéhány heteknek el-folyások után szabadon bocsátattak, 's előbbeni Polgári Törvényeikbe vissza tétettek a' bünösök.

XXXVII. TÖRTÉNET.

1790-dik Esztendőben Szent Jakab Havának folytakor Lionban meg-esett zenebona.

A' Papiros pénznek el-érkezése nagy felháborodást szerzett a' Nép között, főképpen a' kereskedő Városokban. — Lionban, az itt következő szomorú esetet okozá: A' munkások papirosokkal fizetődtek, ezeket pedig káros fogyatkozás nélkül nem lehetett fel-váltatni, arra való nézve Szent Jakab Havának 17-dik Napján nagy zuzavar támadott. — A' munkások, mesterlegények, és több e' féle nap-számofok, a' kik a' papiros pénz ellen nyilván pana-

szokodtak, öfzve-fereglettek, 's meg-ér-demlett fizetésjeket kéfz pénzül kivánták, az alatt pedig a' rabolásban, pufztittásban, buzgón gyakorlották mefsterségjeket, és fzigalmatofsan folytatták munkájokat. — Egy Helvétia-béli Sanenberg nevet vífelő Regement, a' melly Lion Városában fekütt, elő-állott, és valóban nagy fáradtsággal téríthette vízfza másod napra a' Városnak előbbeni nyugodalmát, ekkor azt gondolák a' Lakofok, hogy immár bátorsággal, 's tsendefen folytathatják élteket, azt tartván, hogy a' fel-zendülésnek Vezérjei vagy megfogattattak, vagy el-fzaladtak légyen, — de nagyon meg-tsalatkoztak.

Egy Helvetia-béli katona Szent Jakab Havának 19-dikén fzerentsétlenségére öfzve-vefzett némelley munkás emberekkel, ekkor a' zuzavar ísmét fel-támadott, a' Nép tsopor-tofan közelébb, 's közelébb érkezett, 's vért fjomjuhozván, minden-felé tsak a' bofzú-állásnak nótáját fuja, — e' fzerentsétlen Hadi ember két Lámpás-közé akafztattván, kegyetlenül íllettetett, 's onnét fél-hóltan le-rántatván tovább 3. óránál ífzonyu kur-jongatáfok között az utzákon íde, 's tova
vonyat-

vonyattatott; el-érkeztek ugyan segítségül, és hogy az előbbeni Rend-Tartást helyre állittanák, a' Nemzeti Test-Örzők, de ezek is kényszerítettvén vissza térni, e' szerentsétlen katonát 3000. emberekből álló sereg' dühötségének által-adák. Ekkor némelleyek botokkal verték, 's kövekkel hajgálták, némelleyek pedig égő Fáklyákkal a' képét sütögették, 's tsak a' Napnak le-estvéledése vetett véget nappali kínzásinak.

A' midőn e' véres Tsatának hire, és szomorú Tudósítása széjjel terjedett volna, azonnal mind a' fent említett Szonenbergi Regiment, mind pedig egyéb seregek Lion felé indultak Chappel névü Generálisnak vezérlése alatt, és már Szent Jakab Havának 20-kán a' Városhoz közelitettek, a' dühös Nép meg-hallott el-érkezésjek miatt, új nyughatatlanságba hozattatván, 's mindeneket a' Városba félelemben juttatván védelmezésképpen magát a' feléje közelgető seregek ellen szegezé, egynéhány ágyuk tüstént a' Sántzokra helyhezttettek, 's a' zurzavar Népből ki-ki fel-fegyverezvén magát, nyakasan ellenek állott, Chappel Generalis olly Rendeléseket intéztetett-el,

hogy az oldala mellett lévő feregek közül egy ki-küldemény az éjtszakának kegyesége alatt a' Városba bé-huzódozván, egy kaput meg-nyithatott, a' mellyen kormányozása alatt vezérlett feregei szabadon bémehettek, a' kik-is látszattak ugyan félelmet szerezni, és a' nyughatatlanságot meggátolni — de haszontalan. —

Az előbbeni zurzavarkor a' Nép a' Fizető Házakot-is ki-rablotta, 's mind egygyül egygyig fel-háborgatta, akkor Dervieur a' Nemzeti Test-örzőknek kormányozójok olly szük környül-állásokba szorittatott, hogy azt kényszerített meg-fogadni, hogy kormányozása alatt a' fizető házak soha viszsa nem állittatnak, Dervieurnek e' nyilván tapasztaltt ki-jelentése nagy eszköz vala a' Nép' le-tsillapítására, de ez az Úr többet igérvén, hogy sem töle ki-telhetne, avagy meg-tarthatná, elő-látá erőszakosított ki-nyilatkoztatásának következéseit, arra való nézve a' községnek Szent Jakab Havának 24 - *dikén* tisztsége ellene mondasát meg-jelentvén, 25-*dikén* korán Lionból el-utazott.

Dervieurnek Lion Városából ki-mené-
fe mihelyest meg-tudódott, a' Nép azonnal
öszve tsoportozott, 's Dervieur Úrnak víz-
sza térítését, 's előbbeni Hivataljának meg-
adását kívánta.

A' Nép hevenyiben Oulins felé indúlt,
a' hol Dervieurnek Anyja tartózkodott, az-
tat ott lenni gondolván, de mivel Dervieur
nem találtatott ott, az egész Tsoport iszo-
nyu lármázással vízfsza-tért a' Város-Házá-
ba, találtatott-is alkalmatofság e' fel-gyulladt.
Főknek le-tsendesítésjekre, de 26-dikán ismét
nagyobb vólt a' zurzavar, mert a' Nép ösz-
ve gyülekezcven, a' Bellekuri Piatzon egy
fzóval Dervieurt kívánta vízfsza, fegyve-
reket, 's lövésre szükséges eszközeket ke-
resvén, fenyegeté a' Város-Házát, azt je-
lenthén, hogy Arsenolon, és a' Puskapor-
Tartó Házakon hatalmaskodni fog.

Ekkor a' veszedelem olly nagy vólt,
hogy a' Város előre-is képezhetette immár
az új véres ferdőt, a' jó vélekedésü Pol-
gárok fegyverre kaptak, és a' Nemzeti Test-
Őrzőkkel egybe-kaptsolák magokat, egy
bizonyos Sári névü 78. esztendős Öreg,
a' ki jóllehet nyavalyás vála, a' Város Há-
zához

zához viteté magát, hogy ő e' dühös Népet majd le-fogja tsendesíteni, de meg-fem halgatódott, 's a' Nép közül leg-félelme-febb fenyegetések szórattak ellene, ekkor egy Tiszt olly merészséget vett magának, hogy egyenesen szemeikbe meg-mondotta, hogy kivánságjok igazságtalan lenne, és még ő élend, minden erejéből ellene fog állani kivánságjok' bé-töltésének, erre reá rohantak a' Tisztre, 's azt bizonyosan darabokra szaggatták volna, hogy ha több fel-fegyverkezettek előbbre nem tódulván, még jókor e' gyilkosoknak kezeikből é' Floisak névü Tiszt-Urat ki-nem ragadták volna, a' lárma közönségesé lett, a' kereskedők bé-zárták botjaikat, a' Polgárok pedig Házai-
kat, a' polgári Őr-állók fokafodtak, és egy tsapat, a' mellyet Jurnal Polgári Hivatalt viselő Úr vezérlet, oltalmazá a' fegyveres Tár-házat, 's illy kézzülettel várta - bé a' fel-háborodtakat köszöntésre, de ezek Terreo Piatzából Rhona partja mellé Bellekur Piatza felé visszsa tértek, és mivel út közt némelly Őr-állókat fegyvereiktől meg-fosztottak 25. vagy 30. fegyverekkel iszonyu kiabálás között tovább el-ballagtak, 's úgy látfsza-

látzatott menetek, mintha Arzenalba vet-
ték volna utjokat, ekkor a' Strázsák gya-
log, és Lovon e' gonosz Haramiákat gyor-
san nyomozták, a' kik-is lövésekkel hátrál-
tattak, de fenkit meg-nem sértvén, a' Strá-
zsák nagyobb eszközzéssel feleltek - meg
nékiek, 's olly foganattal, hogy a' gyil-
kofok közül némellyek meg - ölettettek,
némellyek meg - sebesítetvén, az Ispotályba
vitettek, 's addig tartott e' véres zenebo-
na, még a' Határokat őrző Regementek a'
tsendes bátorságot vissza nem térítették.

XXXVIII. TORTÉNET.

1790dik Esztendőben Pünkösdi Havában Szent
Germainban meg - esett Rabolások, az
oda-való Plébánusnak gyilkos ki-végzése.

A' fok-féle Rabolások, és pusztitások,
a' mellyek Frantzia Országban egész
Télen gyakorlotattak, a' Népnek külöm-féle
erőszakos mivelései, és annak kényye sze-
rént való bánásai, a' mint ezek felől im-
már bővebben emlékeztünk, némelly he-
lyeken a' Gabonának szükét, és fogyatko-
zását okozták, de melly titkos furtsaság-
gal?

gal? a' Jakobinusok némelly helyekben megvették, 's bé-háritották a' Gabonának Némeit, hogy azoknak költsönözésjekkel a' népet néhány magányos személlyek, főképpen pedig a' Nemes, és Egy-Házi Rend ellen fel-zendittenék.

Szent Germainban-is úgy történt, — Az ott lévő lakofok, és a' szomszéd Helység-béliek tudták, hogy a' Plébánusnak volna faját szükségén kívül elegendő gabonája, a' Jakobinusoknak ki-küldötjeik ennek a' Buzának szorgalmatos fáradsággal öfzve háritott Garmadáját szóval fok ezer mérőkre rovásolták, 's nagyon meg-bővítették, csak hogy a' Népet avval vakithatnák, hogy az Arisztokratikusok a' Népet éhséggel akarnák fanyargatni, 's előbbeni Rabságába téríteni, következő-képpen, hogy a' Szent Germainbéli Plébánus-is a' végett vette volna öfzve a' Gabonát, 's nem-is szándékozna egy valakit abból még pénziért-is segíteni.

Nem vólt ugyan még valóságos szüke a' gabonának abban a' kerületben, de immár jelentette, 's előre-is féleltette magát, azon emberek, a' kik e' jó lelkü Atyát

ésmér-

ésmérték, azt bizonyították nyilván, hogy ő arra való nézve vette, és szerezte volna még előre a' gabonát, hogy a' zürzavar miatt könnyen következhető fogyatkozásban, és éhségben lelki kormányozására bizott juhait Testiképpen-is táplálhassa, elől-hozták azt-is, hogy e' buzgó Pap fáját, és valóban meg-mértéklett szükségén kívül lévő gabonáját 1788-dik esztendőben, a' midőn Hívei tsak nem a' végső szükségtől fanyargattattak, rész-szerént ingyen, 's Isten nevében, rész-szerént szokott árának felében oda engedte legyen.

De ezeket az igazságos elő-adásokat a' zenebonának hirdetőji hamar le-nyomat-ták, és a' Plébánusnak illy idvefséges, és hasznos Tetteit azonnal meg-tudták utáltatni! Rövideden, — tsak hamarjában számtalanok adták magokat hozzájuk, és a' mit fel-tettek, azt valóságba-is hozták. —

Szent Jakab Havának vége felé a' gonosz Lelküek közül fokban öszve tsopor-tozván, egyenesen a' Plébániát támadák-meg, a' Plébánus, a' ki tsupa kellemetesség, 's merő alázatosság volt, lelki ésméretétől bátorítatván, e' fel-háborodott seregeknek
elei-

eleibe mene, nagy barátságosan, 's különös le-botsátkozással azt kérdezvén, hogy mit kívánnának tőle? — De e' gonofzszak a' méltó felelet helyet szuráfokkal, tsapáfokkal illették, azt sürgetvén, hogy mutatná-meg gabonáját, ezt egygyik rész bé-nem várhatván, fel-töré a' Gabonás Tár-Házat, 's ebben 100. márónél többet nem találván a' közönséges élés-Házba, a' mellyet a' Népnek fel-zendítő Oratorjai álnokúl emlegettek, bé-vezetését kívánta, Ez, hogy a' felől semmit nem tudna, azt állitá elő, ekkor a' Plébánust kezein fel-függesztvén, 's rajta lévő Ruháit le-fzaggatván, Szalmával, 's tüzes kanóttal sütögették, a' gonofzszak közül némellyek ez alkalmatofsággal az oda érkezett katonaság által elfogattatván, azt vallották, hogy ha a' Pap Pintzében, és Élés-kamarájában evéssel, 's ivással nem mulattak volna, még 20. egyéb rész-szerént Papokból, rész-szerént Nemessekből álló Személlyeket meg-öltek volna, e' gyilkos el-követésnek bé-jelentésére a' Nemzeti Gyűlés meg-indúltnak látszatott ugyan lenni, de a' Jacobinusok közönségesen itt-is uralkodó Részjek jöllehet egy ideig

ideig tsendefen figyelmezett légyen, végtére tsak ugyan még-is ki-nyerte a' Fogságokból gonosz Társaik. —

XXXIX. TÖRTÉNET.

A' Frantzia Ország' Törvény Hozói között 1790-dik Esztendőben támadott üldözések, és fel-háborodások.

Kis-Afzszony Havának 10-dik napján tartott Nemzeti Gyűlésben azon Tagok között, a' kik az Oratori székre fel-akarának állani nagy vetekedés támada. — Azok, a' kik magokat főképpen meg-bántattaknak lenni vélték, egymást ki-hívták Baj-vivásra, és a' fent-ementett Hónapnak 13-dikán, hogy egymással meg-ütközhesenek, Bolognának erdeikbe menének. Ezek valának Barnave, és Cazaleses Urak, a' kik-is Pisto-lyokot választottak halálos eszközü, és a' kotzkákra bizták az először lövőnek ki-rendelését. A' fors Barnave Urat érte, a' ki-is löve leg-először, és hibázott, löve tehát ellene állója de e' sem találá; — kotzkázának ismét, a' játék akkor-is Barnave Urnak adá a' Lövés elsőségét, a' ki tüzre

botsátván piftolyát, 's golyobifsát egyenesen szembe-állójának homlokába szegezvén, azt bizonyosan meg-ölte volna, de a' kalapja a' Golyobisnak erejét valamennyire meg-erőtlenítette. Mindazonáltal a' seb mégis veszedelmes volt, mert a' hozzá érkehető leg-kifsebb gyulladás-is leg-rozsfszabb következéseket szerezhetett volna.

Az illy Öldözés módjának nem tsak ez az egy példája, mert egy hét sem-mult-el, a' mellyben egy pár Frantzia Törvény-Hozók Piftolyokkal, vagy kardokkal meg-nem verekedtek volna, e' pedig nem olly tsendefségben történt, a' mint az ember el-hihetné. Tudták az egész Városban a' Baj-vivókat meg-nevezni, söt még előre a' Viadalnak üdejét, 's helyét-is el-beszélleni, imend történt tehát, hogy az embereknek fokasága ki-fereglene a' viaskodás' helyére, a' hol szintén úgy, mint néhai Romában fokban tellyes örömjeket abban találtak, hogy ha az emberek közt egy más által meg-öletteket látának: Maga Mirabeau meg-vallott fok illy eseteket, a' ki Piftolyokkal, és karddal olly gyakran verekedett, hogy végtére immár a' viaskodás miatt el-fárad-

ván,

ván, egy ötöt Baj-vivásra ki-hívójának egyenesen mondaná „ Én az Ofztályokhoz irni fogok, és meg-kérdezem, hogy ha a végett küldötték-é Párisba, hogy én ott Baj-vivó legyek, és veszekedjem? „ —

A' veszekedésnek tüze a' Törvény-hozók közt közönségessé lett, és olly belső indulattá vált, hogy még a' Gyűlés Palotájában se tartóztathatták-meg magokat az illy fel-háborodásfoktól.

Ezer hét száz kilentzvenedikben Kis Afzszony Havának 21-dik napján folytatott Gyűlésben támadá ismét egy szörnyü láрма. Gaubil de Prefeln fel-állá a' beszéd alkotmányára, és egy rágalmazó, 's agyar írást botsátott-le, a' melly Frontevillai Lambertnek neve alatt vólt ki-nyomtattatva, ezt Lambert nem tagadá, Gaubil ezen írást mint egy a' Nemzet ellen intézett gonosztétel gyanánt állítá-elő, Lambert pedig meg-akará mutatni, hogy ez nem egyéb, hanem tsak a' kép-viselőknék bizonyos feljedzésjek lenne, erre a' Gyűlésnek egész bal fele fel-állott, és Lambert meg-büntetésének ki-rendelését kiáltotta, szaladának mindnyájau mint az esztelenek az Oratori-

székhez, ki-ki akara szólani, de mivel mind egyszerre lármáztak, egygyik sem értetődött, az egyik Törvény-hozó a' másikat tafzítá-le a' szabad beszédnek alkotmányáról, az Elöl-ülő tsengetett, és védelmezés jeléül avagy inkább szokás szerént bé-fedte magát, Fanoigni Úr, a' kinek igen jó Tüdeje vólt, meg-győzte szólásával az egész fel-zendülést, és imigyen szólla „Mivel a' Nagyobbság, a' Kisebbséggel nyilván-való háboruban látszatik lenni, rántsunk inkább kardot, és így mutafsuk-meg marokkal ki-é légyen az igazság? — Mirabeau-is meg-szóllamlott, és a' Palota' Strázsáját elő kiáltá „ereszfszük úgy mond a' Népet közelébb, hogy Törvény-hozóit le-tsendesitse „ ezen zenebona tovább tartott egy óránál.

'Ki tsudálkozzék már most a' Népnak illy törvénytelen, és gonosz tselekedetjein, hogy ha Uralkodói, Kormányozói illy módon viselik magokat, de hogy tsak magane légyen itt ez a' Történet, még egy hasonlót teszünk melleje, bizonyítást tévén a' felől, hogy több köttetményeket tölthetnénk-meg illy esetekkel, hogy ha ezen

Leveleknek éppen csak a' Történetek' előszámlálásjok volna tzéljok.

1790-dikben Szent András Havának elején Lameth Károly, és Castries Urak a' Nemzeti Gyűlésnek Biztosai lévén, egymásba kaptak, és mivel a' Népnak személyvifelői között szokásba vétel vólt valamelly parantsolatnak, avagy egyéb el-intézésnek alkalmatofságával egy-mással meg-verekedni, arra való nézve szüntelen tsak halálos ütések által végződtek holmi elő-adások.

Szent András Havának 12-dikén mind e' két Urak két két bizonyságoktól késértetvén, az útnak indúltak, út-közt fokáig veszekedtek magok között azon, hogy minémü fegyvereket válasszanak? Castries Úr magát meg-sértettetnek lenni tartván, azt vélte, hogy nékie a' fegyver választásban elsősege lenne, arra való nézve egy pár Piftolyra szánta magát, Lameth pedig, mivel tsak a' kard örizte oldalát, karddal kívánkozott meg-ütközni, ezen elő 's közben forgott kérdésnek alkalmatofságával fokáig tufakodtak egymás között, Castries tsak ugyan engedett, 's ekkor a' Bajvívás valóságosan el-is kezdődött, 's mivel egy-

másnak Testéhez nagyon közelgettek Lameth karján veszedelmes szurást kapott, melly miatt a' munka folytatásán kívül tétvén, haza-is vitettetett.

Mihelyt a' Jakobinusoknak Társasága e' Tsatázást meg-tudta, azonnal iszonyu lárma támadott, — az akkor egyben volt Gyűlésben semmi dolognak végbe hajtása úgy nem nyomattatott, mind az, hogy Castries' háza ki-raboltsék, ő pedig Lám pástra akasztatsék, más napra öszve nyomódott a' Nép, és Castries Úrnak lakására erőszakosan reá ütött, mindeneket tört, pusztított, 's emésztt, erre La Faetnak vezérlése alatt a' Lovasságnak egy oltalmazó ki-küldeménye el-érkezett, a' melly a' fel-háborodott Népnek eleibe terjesztette, melly meg-adással, 's engedelmeiséggel kellessék a' Törvényhez viseltetni, de erre csak nevetvén, mindnyájan azt kiáltották „Mitsoda, mi tartsuk-meg a' Törvénynek szabásait? és azok, a' kik hozták, meg-nem tartják azokat! „

Ekkor a' Nép további útját folytatá, a' Királyi Palotában a' Nemzeti Test-Őrzők meg-verettettek, Tuilleriekben pedig egy
 öreg

őreg Tengeri Tiszt az ott lévő verembe vettetett.

A' mi a' fokszor említett Hónapnak 12-dikén Castries Urnak lakásában, és a' Királyi Palotában meg-történt, az ugyan azon Hónapnak 13-dikán a' Nemzeti Gyűlésben-is meg-eset, a' hol a' dél utáni egyben ülésnek alkalmatosságával az kívántatott, hogy egy parantsolat hozattassék, a' mellynek ereje által az erőszakok megtiltassanak, az Orator sértő rágalmazással, a' vétkes tselekedeteknek elő-hozásjokkal, 's egyéb szemre hányással Castries Úr ellen támadott, a' Népnek bal része helybe hagyta elő-hozásait, de Ambl Úr tüstént fel-kelevén, azt kiáltá „ Hazugság, hogy Lameth Castries Urtól hivattatott légyen Bajvivásra, Én, és a' Nemzeti Gyűlésben lévők közül számtalanok bizonyságok vagyunk a' dolognak ellenkező mivóltáról „ — E' ki-nevetetett, 's hamar le-is tsittatott, Roy Ur ezután nyilván meg-szóllamlot, ezeket mondván, csak rosz emberek nevethetnek ilyenkor „ — — Ekkor a' Gyűlés egy valóságosan pufztító, 's veszekedő helyé vált, mind a' két részek egymás ellen fel-

pattanván, leg-utálatosabb, 's gonoszabb tetteiket hányták egymás szemeire, mindenféle gyalázó, 's rágalmazó neveket szórtak egymás eleibe, 's merőbe szorított marokkal fenyegette egyik a' másikat. A' mikor Mirabeau az Oratori székre fel-állta, visszafra rántatott, de e' magát erősen tartván, imígyen szólla „ Tehát nintsen én nekem abban hatalmam, hogy a' meg-utálást, megvetést olly emberek ellen ki-jelentssem, a' kik a' Nemzeti Gyűlésnek parantsolatit meg-utálják, 's meg-vetik? Tsudálva álmélnak némellyek a' felől, hogy mi a' Rendtartásnak Hazánkba visszafra térítését nem eszközölhetjük, de azon kell inkább álmélnunk, hogy a' Rend-tartásnak behozására, 's maga közé szoktatására, a' Nemzeti Gyűlésnek nints elegendő ereje, 's hatalma. Tehát miért tsudálkozhatunk? hogy ha a' Nép. illy törvénytelenésekre nézve maga magának Törvényeket szab, mivel magunk-is illyen példákkal világítunk nékie.

Az egész Gyűlés illy lármával folytatódott, 's ki-ki azt hiæté-el magával „ a' midőn ezek történtek, hogy nem a'
Nem-

Nemzeti Gyűlésben, hanem Rómában, a' Barmok veszekedő Piatzán légyen.

XL. TÖRTENET.

A' Szükség, és Éhség — a' Zurzavarnak következései.

Az Országnek Cure, és Loár névű osztáljaiban a' Nép közül fel-fegyverkezve ezerenként gyülekeztek öszve, hogy magokat Uralkodó Főknek lenni mutatnák, és az Élésnek nemeit tetfzésjek szerint ki-fszabott árjokhoz alkalmaztathatnák, arra való nézve feregefen, 's ifzonyu láрма között el-érkeztek a' meg-zabolatlan indulatuak a' Piatzra, és az árulókat arra kénfzerítették, hogy hol mieket olly áron adnák, a' melly nékiek leg-alkalmatosabbnak lenni látfszatik, ugyan tsak ez-is vala oka, hogy olly kevés kereskedők, ezek-is tsak erőszakkal látogatták-meg az oda való Vásár helyet, következendőképpen az élésnek minden neme egy el-türhetetlen Drágaságra lépet, a' Szükség, és az Éhség minden felé uralkodott, mert a' gabona' belső kereskedésének előbbeni kelettye el-

bontatott, a' Fuaros szekerek ut-közt elfogattattak, 's ki-raboltattak, a' mezei Gazda dühösen, 's esztelenül fietet égő Fáklyákkal a' Városoknak fel-gyújtásjokra, és a' mind' ezek között tsak szunnyadozó Városi Tanátsoknak fegyverrel való felébresztésjekre. Chartres Várofa leg-elsőben tapasztalá ezen keferü viszontagságot, eztet tavali esztendőben Szent András Havában, 1500. éhes Frantziák támadák-meg, a' kik sok pénzben telt drága Tornyait, 's Épületjeit a' földhez hasonlítván, a' megégett kenyeret a' Palotáknak omlott falai-kon jó izüen ették. Curville mellett több mint 6000. emberek Puskákkal, kaszákkal, féjszékkel, 's kardokkal fel-fegyverkezvén, gyarapították öfzve magokat, tsupa káromkodások, 's merő átkozódások voltak szávaik. — Férjek, Afzszonyok, és Gyermekek lármáztak, 's táplálásfokért esedeztek a' Népnek kép-vifelőji agyon verettettek, a' Comissariusok vízbe hanyattattak, a' Hadi Tár-Házok meg-nyittattak, és a' Gabonával telt Hordók a' fokaság között el-osztattak. — Lehetetlen azon fanyarú 's fájdalmas környül-állásokat, a' mellyekben

ben magát Frantzia-Országának fiai kefer-
vesen szemlélték, vóltok képpen, 's ter-
mészeten le-irni, a' fiától meg-fosztatott
Atya, a' kit minden tekintet nélkül a' Ha-
ramiás Tsordákhoz ragadtak, a' szántó föl-
deknek ki-mivelésekre tehetetlené tété-
tett, az ott lévő föld Talpnak által nem
látható gyönyörű fekvései bé-vetetlenül,
's pufztán maradtak, a' hol ez előtt a' sü-
rü gabonák a' mezei Gazdának fáradsá-
gát gazdag kalászokkal, 's örvendetes ha-
szon-hajtással meg-jutalmazták, és e' böl-
dog környéknek bővségéből tellyes fze-
meket szültek, ott mostanság tövifek, és
kórók nevelkednek, a' kertek, és Szőlő-
hegyek, a' mellyek a' szorgalmatos mezei
gazdának, mint maga 's fajátinak táplálás-
jokra, mint pedig az adónak ki - fize-
tésére egyetlen egy reménysége vóltak,
mostan veszedelmes pufztákká, sovány Hal-
mökká váltak, a' Vénség miatt immár a'
föld felé görbült, házi gazda szomorú haj-
lékában jajgatván, fájdalmasan halgatá Bar-
mainak bögéseit, a' mellyek a' szükséges
takarmánynak szüke miatt fél döglötten he-
verték.

Az

Az Éhséget, és Drágaságot Uti-Tár-ful a' Rabolás, és Gyilkosság - is követte, de bizonytalan vala utjok. Sok százakból öszve állott szövetekezések támadták - meg a' jámbor utazókat, 's minden emberi érzékenység nélkül raboltak, 's gyilkoskodtak, Lambrai névü Faluban, a' mellyben a' fiúk Atyáiktól kegyetlenül mind a' Hadi életre ragadtattak, a' mellynek régi lakosai széles e' világba el-bujdostak, nem találta-tott egyéb a' betegeknél, 's terhes Afz-fzonyoknál, az iszonyu jajgatás, 's fájdalmas síralom hallatott minden felől."

Nagyon meg-tsalatkozik egy valaki, ha azt véli, hogy a' Városi lakosoknak jobb lett volna dolgok, az éhségtől el-hervadt mezei Gazda életének táplálása végett a' Városba mene, de ide - is gonosz lelküek szövetekezének öszve, fel-tévén magokban, hogy ők-is a' szabadságot fogják követni, ekkor fel-törték a' Várnak kapuit, 's ennyi-hány órák alatt az előbb szépen virágzó, 's bóldogúl élő Familiák talpig le-rontattak, a' kik nevezetes lételjek' szerentséjén fok esztendőig munkálódtak, a' Polgár ma tellycs meg-elégedéssel le-feküvén, más nap

való-

valóságos koldussá lévén kelt-fel, a' melly Familia a' fel-zendülésnek félelme előtt immár bátorságosnak lenni gondolta magát, visszsa térvén békefséges lakásába más nap Házának fedelét lángban szemlélte, 's minden gazdagságát tsak egy kő-rakásban, 's le-omlott falakban látta. — Szerentsétlen Frantzia Ország! mire jutál, Oh Nemzetek, a' kiknek Királyaitok, 's Hertzegeitek vannak, a' kik a' Rend-Tartásért gondoskodnak, őrizzétek, 's szerezsetek azokat, mert az Ur adá őket, hogy vigyáznának lépéseitekre! —

XLI. TÖRTÉNET.

A' fel-zendülés által semmivé tett Bloa névű Vidéknek le-rajzolása.

A' mikor a' Fábrikák, és kézi Mü-vészetek el-tsendesednek, a' kereskedő Boltját bé-zárja, és a' Mester ember Műhelyét bé-tsukja, ka a' Gabonát tartó - épületek, 's Élés'-kamarák rabló kezek által ki üresitetnek, és a' mezei Gazda az eke mellől el-ragadtatik, a' midőn nevezetes Familiák hatalmas Ápolgatóikat, 's kegyes fel-nevelőji-

lőjüket el-vefztik, és senki nem marad, a' ki javokért gondoskodnék, a' mikor az egyéb-
ként termő vetemények puszán hevernek; és a' szarán álló Gabona a' tsavargó fere-
gektől öszve-tiportatik, valóban senki se
tsudálja, hogy ha ekkor a' Szükség, és
ennek Test-vérje a' kétségbe-esés illy Tar-
tománynak lakosain hatalmat vesznek. —
E' valamennyire le-rajzolható képe azon
nyomorúsággal tellyes környül-állásnak, a'
mellyben mostanság az, ez előtt gyönyö-
rűen virágzó Frantzia-Ország magát lenni
tapasztalja. Ennek egy Tartománya sem
fogja immár érezni azt az áldást, a' mellyet
a' szép, és igaz Rendnek folytakor örven-
dezve imádott, minden felől csak a' nagy
fogyatkozás, és az Élésnek szüke uralko-
dik, minden felől a' nyomorúság látszatik
Thronusban lenni, Bloát egy olly Vidéket,
a' melly ez előtt Frantzia-Országban Pa-
raditsomnak neveztetett, az utazó immár
meg-nem ésméri, ezen környéknek különös
termősége olly igen meg-népesíté azt, hogy
minden egyebeket fellül haladott, a' hová
csak egy valaki tekintet, ott a' szorgal-
matosságnak gyümölsét, 's bizonyosságát
szem-

szemté, a' Parasztnak titkos gyönyörüséggel öszve-szövetkezett forsa' meg-elégedése örvendezve, 's nyilván szemléltetett homlokán, és a' Polgár másokban irigységet lobbantott, mivel a' tsendes szerentsének kebelében sátorozza, az Ur szerentséfsé tévé hiv szolgáját, e' pedig minden fanyargatástól, és gondtól ment lévén, örömmel szolgálja Urának, sőt érette életének feláldozását-is önként ajánlotta, a' meg-egyezésnek kötele illendőkép' öszve-szoktatta a' fő, és alattson Rendüeket, a' közös kereskedésnek nemei e' föld-talpon olly szerentsés következéssel, és olly különös módal folytattak, a' melly az idegeneknél méltó álmélkodást indithatott, e' vala Bloának állapotja, — de most — Oh melly szomorú, és nagyon által-ható dolog, az emberi fanyaruságot szavakba öltöztetni! — A' Párisi Népnek követjei a' fel-zendülésnek párlását, 's éllesztő eszközt ebbe a' Természettől böven meg-ajándékozott környékbe hozák, Ezek teli szájjal szüntelen a' szabadságnak méltóságát, a' mástól nem Függesnek szerentséjét, az egyenlőségnek bődögságát emlegették. Imé tsak

hamar ezekre el-is hagyá a' nap-számos há-
 fzonnal folytatni szokott munkáját, az Ur-
 nak szemeibe állott kevélyen a' szolga,
 a' vető-ember el-távozott a' szántó-földek-
 ről, a' Vintzellér el-veté kapáját, — és zuro-
 's zavart mindeneket, ellenkezet, gyilkos-
 kodott, 's tolvajkodott. — A' kereskedő
 drága Portékáit a' Tolvajoknak kezeikben
 látta, és így az adófságoknak ki-fizetésjek-
 re elégtelenné tétetvén el-vefzté előbbeni
 hitelét, 's köldufsa lett a' kézi-alkotó el-ha-
 gyattatván munkáisaitól, hevert, 's szem-láto-
 mást fogyot, a' Nemes Gazdag ki-raboltattak,
 avagy meg-oltalmazhatott vagyonjokkal el-
 illantak. — Illy mélyen süllyedet Fran-
 zia Országának Bloa névü szép Vidékje!
 mostanság pedig, a' végső szükségnek, 's
 leg-nagyobb nyomoruságnak Néző-helye. —
 El-tűrhetetlen az Éhezőknek lármájok, és
 a' kenyérért esedezőknek sírásjok, 's jaj-
 gátásjok, füvel, és gyökérrel táplálják ma-
 gokat ezen földig le-símitott Tartománynak
 lakosai, semmi Ujság! olly hóltakat talál-
 ni, a' kiknek szájokban meg-emészthetet-
 len Termések szemléltetnek, a' mellyeknek
 meg-evésjek meg-ölé e' szegény éhezőket,
 a'

a' Töltéseken feregenként szaladoztak, 's ha csak féleiben meg-romlott dögöket találtak-is, nagyon örvendeztek, számtalan fok Familiák hóltan találtattak saját Házaikban, a' kiket a' fanyaru Éhség emésztet meg, fokban, a' kik az utakon el-fonnyadtan eledelmet kerestek, hóltan ott-is maradtak, némellyek a' kétségbe-eséstől elragadtatván, a' nyilván-való Piatzon fosztották-meg magokat életjektől, Anyák üres emlőjek mellett fekvő Tsetsemöfseikkel ide, 's tova fekiüdtek, nem tudván hol-lételjeket, 's nem érezvén életjeket, egy Lumári névű, egyébként birtokos kereskedő, olly annyira el-merült Bujában, hogy 3. saját gyermekeinek, a' kik könnyes szemekkel egy darab kenyér héjjért esedeztek, gyilkosokká lett, egy más Polgár, Hüvös Társának, a' ki éhsége meg-enyhítése végett egy darab kenyerét el-vette, mind a' két lábait el-vagdalta, és a' fok háromkodások között másoknak eledelül vetette.

Egy nap sem mult-el, a' melly illy él iszonyodásra méltó esetekkel meg-nem jegyeztette volna magát, egyik része a'

Népnek el-hágyván születése, 's lakó helyét, e' siralomnak völgyéből ki-költöze, a' másik el-veszett, 's kétségbe eset. Ezen megirhatatlan nyomoruság, ezen példa nélkül való fanyargatás nem tsak magában Bloában, 's körülötte, hanem Sedan, Douchern, Mezier, Charlevil, és Bokrois tájékán-is éreztették magokat. — Ezek tehát az Uri szabadságnak örvendetes gyümöltsei! —

XLII. TÖRTENET.

1790-dik Esztendőben Kis-Afzszony Harcában meg-esett Nancy fel-háborodás. 1792-dikben a' Frantziai Igazság.

Frantzia Ország' fel-zendülésének kezdetekor, a' közönséges emberek-is kötelességjékké tették azt, hogy az Ország dolgairól, fokféle elő-adásairól, és Törvényeiről holmit végezzenek, a' vólt legméltóbb a' fel-jedzésre, hogy magával a' végezéssel meg-nem elégedtek, hanem azonkívül még a' leg-alatsonyabb elő-hozásokat-it, a' mellyek abban el-intéztettek, valóságba akarák hozni, ezen nyavallya a' katonákon-is gyözedelmeskedett, mert ezek-

ezek-is a' közönséges szokás szerént Tárfaságot indítottak, és abban az Országának viszontagságairól tanátskoztak, illy öszve szövetkezések már ez előtt Metzben, Toulouban, sok vér-ontásra nyújtottak alkalmatosságot, a' mint Nancyban-is meg-eset, a' hol a' Királynak Nevét viselő Regiment nagy fel-háborodást indított. —

Ez előtt jól régen vertek immár itten a' közönséges katonák Tárfaságot, ebből ki-választattak egy némellyek, a' kik a' Hadi Törvényeket, mások pedig, a' kik az Országának egyéb környül-állásait ki-keresnék, meg-itélnék, 's meg-jobbittanák, ki-ki könnyen meg-gondolhatja, mi következett ebből, a' Hadi Tünetményeknek meg-vizsgálások annyira jutott, hogy ez az egybē-gyült Tárfaságnak azt meg-jelenté, hogy a' Regimentnek Cafsája, a' katonáknak birtokjok lenne, következésképpen illendő, hogy a' község faját örizete alatt tartsa, evvel a' végzéssel el-küldtetett egy Deputatio a' Regiment' kormányozójához, és a' Tiszti-karhoz, a' melly felelet helyet Biztos Uraimékat a' tsonka Toronyba zárotta, mihelyest ezt a' katonák meg-tud-

ták fegyverhez kapván, azonnal oda fiettek, és pajtássaikat előbbeni szabadságjokra visszsa térítették, az említett Fog-Háztól a' kormányozónak Háza eleibe menvén erőszakosan fel-törték a' kapukat, és 450,000. Léverből álló Casán hatalmat vettek.

Tsak hevenyében, hogy ez a' fel-háborodás a' környékben hallatott, két, úgy mind egy Satovio, másik pedig Vestre nevet viselő Helvetziabéli Regementek oda rendeltettek, hogy a' fel-zendülteket megzaboláznák, ezeknek el-érkezésekkor, és bé-menetelekkor Satovio Regementyéből ketten, mivel bizonyos lármázás által a' fel-zendültekhez hajlandóságjokat jelentették, fogságba tétettek, ekkor a' Királynak Regementje nagyon fel-boszonkodott, ki-ki fegyvert fogot, 's így a' fog-házra rohantak, némelleyek út-közt a' Tisztekkal, a' kik ellenek állottak, tsuful bántak, ezek után a' két szabadon botsátott foglyok győzedelem gyanánt a' Városban ide, 's tova hordoztattak.

Egynéhány napoknak el-folyásjok után, a' Helvetzia-béli Regement-is el-kezdé a' Tárfaság-kötést, és a' Regementnek dolgai
felől

felöl fel-vett Tanátskozást, Malseigne Úr, hogy a' meg-indultt sziveket le-tsendesitse, egy Itélő-széket rendeltetett, a' mellynek alkalmatofságával azon szám-adások, a' melyek ellen a' katonák panaszolkodnak, által-nézefsenek, 's meg-roftáltafsanak, 's annak utánna a' Regementnek tudtára adat-tafsanak, — ezeknek hirdetésjekkora' katonák-egy közönséges fel-zendülésnek való-ságha-hozasán iparkodtak, ekkor Malseigne Úr fel-tett gonofz szándékjokat ész-re vévén, a' jó Rend' meg-tartása végett, mindenekét el-követett, imigyén szolván, „ Én néktek nem akarok Törvényeket szab-ni, de Ti se vegyétek tölem rosz néven, hogy ha általatok Törvényeket nem engedek eléibém iratni, — Én Barátotok, 's Bátyjátok vagyok, adjátok nekem panasz-zaitokat által, én bizonyofsokká teszlek titeket betsületemre igérvén, hogy azokat, ha engem illetnek-is önnön magam bé-nyuj-tandom a' Királynak „ Mi ezt nem kíványuk, azt kiáltották a' katonák, „ Mi nekünk tsak pénz, és Cafsa kell „ Erre bátran azt felelé Malseigne Úr, „ Nints jusotok hoz-zá, mutafsátok-bé panasz-zaitokat, a' Ha-

di - Tanács majd el-végezendő, ha vagyon ez igazságtok, vagy sem? „Mi pénzt akarunk, nem pedig ilyen üres ki-fogáfokat, ezt felelek a' katonák, a' Lárma nagyobbodott a' fel-zendülés közönségeké lett, Malseigne Úr el-akara illantani, mivel semmi egyebet immár nem szolhatott, de a' Strázsa eleibe lépven, durtság tekintettel azt mondá, kegyelmed innét ugyan el-nem ugrik, — csak ugyan azon szem-pillantásban egy Granatéros Malseigne Úrnak melyéhez szegezte fegyverét, de ez - is különös készséggel kardot rántván, meg-sebesíté azt, egy más Granatérosnak, a' ki kardját emelé-fel ellene, szerentsésen ki-üté kezéből gyilkos fegyverét, végtére egy Tisztnek segítsége által a' katonák között, a' kik fogolylyá akarák tenni, véletlenül által nyomodván, Noue Úrnál, a' Város Kormányozójánál keresé oltalmának helyét.

Nanciban ezen zur-zavar után mindennek csak hamar fel-zendültek, az egész Garnizon, a' Nemzeti Test-Őrzők, és a' Polgárságnak nagyobb része fegyver alá állott, a' Lárma Harang félre-veretett, a' Nép minden-felől öszve-gyülekezvén,

's gyilkos eszközökkel fel-fegyverkezvén, e' kérdés között, *hová menendiünk?* 's nagy Ének szoval az uttzákon fel, 's alá futkófott, Malseigne Úrnak akadott még-is szérentseje abban, hogy alattomban, a' kapuig elérhetet, 's lóra kapván, Lunvillba szerentsésen el-szaladhatott, alig, hogy Satovio Regimentjének emberei észre vették Malseigne Úrnak el-illantását; azonnal Vestre névü Regimentnek Lovain hatalmaskodván, a' Granatérofok utánna ragaszkodtak, de a' fokszor nevezett Úr ezeknél fokkal előbb Lunevillba érkezvén, maga mellé vette tüstént az ottbéli Garnizonban fekvő Karabinier Regimentbélieket, a' kiknek vitézségjek által az uj Helvetiabéli Lovaságból 13-mot el-fogott, a' többieket pedig állhatatos hátorságával széljel-verte.

A' mikor ezek Lunevillban gyakorlítottak, akkor a' fel-zendültek Nancy Városában a' Város kormányozóját, Noue Urat magános Hatalommal a' fogságba zárták, erre a' Nemzeti Test-Őrzőknek fő Strázsa Mesterjek Pechethoke Ur el-érkezett olly parantsolattal, hogy a' köz-emberek többé Barátságos szövetséget ne tartsanak,

de ennek-is a' fetét Tömlötz volt megjutalmazása. — Az alatt Bouille Ur Metznek Kormányozója arra hatalmaztatott tellyesen, hogy a' fel-háborodtakat, ha erőszakosan-is, de minden bizonnyal rendbe hozza, a' ki-is azonnal öszve gyűjtött a' gyalogság, és Lovaságból eunyhány ezereket, a' Nemzeti Test-Őrzők közül pedig, mint egy 100-ig valókat, 's ezekkel Nancy felé meg-indult; Kis Afzszony Havának 31-dikén meg-állta a' Város előtt seregeivel, és reggel 7. órakor a' bent lévő Regementeknek önként való meg-adásjokat kívánta, e' jelentésre a' Király, és Vesztre nevezeket viselő Regementek meg-alázták ugyan magokat, de Satovio nem, ekkor mind a' két részről nagy vér-ontás támadott, 's még nagyobb lett volna, hogy ha Bouille mindeneket a' leg-nagyobb veszedelmekben-is személlyesen nem kormányozott volna. — A' Helvetziabéli katonák közül némelyek előbbeni Makatságjokban álhatatosan meg-maradtak, a' kikhez a' Nancy Nemzeti Test-Őrzőknek egygyik Részze, és a' köz-Népből sokan adták magokat. A' veszedésnek el-multakor mind a' két első

Re-

Regementek, minekutánna Fő-Vezérjeik tölök el-választattak, 's bátorságos őrizetbe hozattak, más helységekbe rendeltettek, az el-fogatott Helvetzia-béliek pedig, nemkülömben fokban a' Nemzeti Test-Örzők, és a' Nép közül Nancyban Tömlötzekben hányattattak, 's tsak hamarjában egy helyben álló Itélő-szék rendeltetett, a' melly 128. Satovio katonákat meg-itélt, a' felzendülteknek vezérjek elevenen kerékkal töretett, 22-ten fel-akasztattak, 42-ten pedig hóltokig a' Hajó-Huzásra íteltettek, a' többiek külömb-féle módon tapasztalák a' büntetésnek nemeit. — Az egész világ, ki-vévén az alattomi mérget a' Felebaráti szeretetnek poharában álnokul főző Jakobinufokat, Bouille Urnak köszönte e' kegyetlen fel-háborodásnak félbe-szakasztását.

Ezer hét száz kilentzven kettödik Esztendőben a' Nemzeti Gyűlés a' fel-háborodtaknak meg-kegyelmezett szabadságjokat nyilvánofsá tette, azokat Frantziai Polgároknak esmérte, 's azt rendelé egy értelemmel, hogy meg-tiszteltetésjekre egy Polgári Ünneplés tartafsék, erre a' felzendültek Páris Városában el-érkezvén, a' Nem-

zeti Gyűlésnek Palotájába késértettek, egy buzgó Jakobinus volt Oratorjok, és az uralkodó Rész annyira vitte dolgokat, hogy Frantzia Országának Törvény-adói közé ülésre - is hivattattak, ekkor a' Nemzeti Gyűlésnek egygyik Tagja fel-kelvén, imigyen szólla „ olly emberek között, a' kik a' Törvényt meg-szezték, és ennek a' Gyűlésnek parantsolatit lábaikkal tapodták, a' Frantzia Nemzetnek kép-vifelője nem ülhet, mert ez úgy látszatnék, mint ha gyilkosokkal, 's Haramiákkal volna Barátsága. — Mennvetek a' pusztákba, és az erdőkbe, ott keressétek öszve a' gonosz Lelkeket, a' kik magokat az Igazságnak szemei elől elrejtették, vezessétek őket ide, e' léfzen hozzájok illendő Társaság, — Nem azt kiáltá a' másik, „ jó helyen vagynak, engedjétek békéséges ülésjeket, és Mi oda kívánczozunk menni, 's Hazánkat meg-síratni, a' hol az erkölts földig le-tiportatik, és a' gonosz meg-koronáztatik. — Evvel a' Bátyámnak gyilkosságával nem akarok tovább egy fedél alatt lenni, ezt mondá a' harmadik. A' hol van, az ada Bátyámnak leg-utolsó halálos ütéft. „ — Ezekre a'

biz-

biztosok közül fokban el-távoztak, a' kik közül az utolsó Deputatus Ur azt mondá, már most Uraim látsatok Tanátskozásitokhoz, Tselekedjenek kegyelmetek Törvényeket, hiszem ezek az emberek némellyeknek majd jó Tanátsot adandanak. —

A' Biztosok, a' kik a' Jakobinusoknak illy módon ellenek állottak, még azon napon majd mindnyájan a' Néptől tsuful, 's kegyetlenül illettettek. —

Így tehát a' Jakobinusok tsak ugyan győzedelmeskedtek, rövid idő mulva a' Satorvioi fel-zendülteknek fok ezerekbe tellett ünneplésjek-is tartatott, a' mellynek alkalmatofságával ezek Bálványok gyanánt tiszteltettek.

XLIII. TÖRTÉNET.

Ezer hét száz Kilentzvenedik Esztendőben Karátsön Havában Perpignanban uralkodó nyughatatlanságok, és el-követett gyilkosságok.

Mivel a' fel-zendülésnek támadásakor Frantzia Országban minden felé nyughatatlanságok ébredtek, és gonosz tselekedede-

kedetek mivellették, arra való nézve Perpignannak Lakosai azt tették-fel magokban, hogy bizonyos Tárfaságot állítsanak-fel, és mind eddig szerentséssen megmaradt Városjoknak nyugodalmára különös vigyázással legyenek. — Ez az üdvösséges Tárfaság tsak hamar fel-épült, és a' következés nyilván bizonyítja, hogy annak Tagjai minden ditséretre, 's tiszteletre méltók voltak.

Irigy szemmel tekintettek a' Jakobinufok erre a' békefséges Városra, 's elnem szivelhették azt, hogy ez a' felzendülésnek tüzét kebelében még nem éreztette, a' végett meg-emésztesére esküdtenek, és esküvéseket valóságba-is hozzák, könnyen meg-gondolható, minémü fegyverekkel éltenek legyen! — Ki-küldötjeiket az ott meg-szerzendő nyughatatlanságnak okáért oda utasítottak, de a' Polgárok észre vévén e' Jövevényeknek el-intézésjeket megszalasztották őket, ekkor uj Nemzők érkeztek, a' kik a' mennyire tölök ki-telhetet, el-rejtvén magokat, tsak alattomban vadászták a' Város-bélieknek hajlandóságjaikat, de ezek-is félbe szakasztott munkál-

kálkodásjok után vissza kényszerítették menni.

Ez alatt a' Jakobinusok még sem nyugodtak, mivel azt állították saját Törvényekké, hogy a' mit egyszer fel-tettek, attól el-nem állandanak, a' melly fel-tételjeket hiven meg-is tartották, 's minden meg-gondolható módot segítségjekre hívtak, hogy csak Munkájokat valóságos-sá tehesék. — Rousillon névü Grófság-ban, a' mellyben Perpignan fekszik, szintén ugy, valamint egyéb helyeken a' sok-féle gonosz el-intézéséken munkálódó, és tsupa Rabolásból élő Tárfaságot tartottak, a' mellynek Tagjai arra ösztönöztettek, hogy Perpignan Városával-is meg-éreztesék a' fel-zendülésnek ostorát.

A' kóborlóknak sokasága ebbe a' Városba alattomban bé-tsuszamodván, csak azt keresé, hogy a' tsavargó, 's heverő Nép közül némelyek hozzája adnák magokat, a' Jakobinusok előre meg-tették immár azokat a' Rendeléseket, hogy a' Perpignanban fekvő katonaság máshová küldettesék, hogy eszközlők annál bátrabban mivelhesenek, a' kik mivel elegendő erőségüeknek látták

magokat lenni, továbbra immár el-fem titkolák szándékjokat. —

Karátson Havának kezdetén a' Polgárság közönséges Tanátskozás véget öfzve gyülekezett, alig hallattak a' közönséges Békeféségnek fent-tartására ügyelő végzések, már-is környül vólt véve a' fel-háborítóktól, a' Nemzeti Gyülésnek Palotája, ezek egy ifzonyu lármának fel-indittásával, a' kapúknak bé-törésjekkel fenyegették a' ben lévőket, a' Polgárok a' lármázó Tsoportot tsendességre intették, 's látván ennek hafzontalanságát a' Nemzeti Test-Örzőkkel-is fenyegették, a' kik ugyan tsak elől-is állottak, de a' mindenfelé halálos eszközökkel fel-készült fokaság által ismét visszavonyásra hozattak; a' meg-dühösödött Népek ekkor a' kapukat fel-töré, 's ezt kiáltá-ki azokkal az Arisztokratikusokkal, ki-felé a' kegyetlenségnek szolgálival, engedjétek széllyel-hajtásjokat, engedjétek - meg öletésjéket, Mi szabad Frantziák vagyunk, Mi nem akarunk többé az előbbeni Rabságra vissza jutni. „ —

Ekkor a' betsületes Polgárok magokat mindenektől el-hagyattaknak, és egy gyilkos

kos seregtől, a' melly még vért szomjuhozot, 's haláljokat, vészteket keresé, megtámadtaknak látták, valóban ha a' leg-főbb fájdalomra fel-szegeztek volna-is el-keferehetségjeket még-is ki-ki tsak azt tapasztalta volna, hogy már felöle meg-efett a' dolog, — mert azonnal hallatott az a' kegyetlen szózat, gyujtásék - fel a' Város-Háza, és senki abból ki-ne botsátásék!

„Ezekre a' szegény Polgárok meg-rettenvén, 's mindenre el-szánván magokat, a' kaput megnyitottak! ekkor a' dühös Nép reájok rohanván, két Polgárt tüftént meg-öltt, ezeknek testjeik darabokra szaggatták, 's Lántsákra vonyatták. — Sokan leg-tusfabb módon ölettek, Némellyek pedig megkötöztetvén, a' Városnak Utszáin ide, 's tova hurtzoltattak, 's végtére pintzékbe, 's egyéb Fog-Házokba zárattak. — Mind ezek közül tsak ketten botsátattak szabadon, a' kik felől nyilván ki-tudódott az, hogy a' Párisi Jakobinusoknak leg-buzgobb követöik voltak.

A' Párisi Jakobinusok előbb vettek ezen eset felől Tudósítást, hogy sem maga a' Nemzeti Gyűlés, arra való nézve elő-

előre minden 'zöldjok alatt lévő jedző-Könyvekbe bé-iratták, hogy Perpignanban egy Aristokratikus Fészek széllel bontatott, a' melly a' Fel-zendülés ellen akará mivelni, el-halgatá a' nyilván meg-esett Lärmát, nevezve szemléle olly fok Embereknek veszteket, a' Népnek dühös-ségét Hazafiuságnak nevezé, e' gonosz tse-lekedeteket Frantzia Polgárokhoz illő Mi-velések gyanánt terjeszté a' Nemzeti Gyü-lés eleibe. —

Igy gyözedelmeskedet Perpignan Vá-rosában-is az Erköltstelenség az Erköltsön, így diadalmaskodott itt-is az Embereknek azon Részjek, a' melly mostanság egész Európától meg-utáltatik. —

XLIV. TÖRTÉNET.

Ezer hét száz kilentzvenedik Esztendőben Szent Jakab Havában — Bomontban 3. Káptalan-béli Urak meg-ölettetnek! —

A' minden jóra ébresztő érzékenységnek az Emberek' sziveikben meg-szerzendő el-oltására, szükséges a' Religiónak azoktól el-távolztatása, a' Religionak le-

tapodására, 's meg-rontására szükséges buzgó szolgáltnak a' Nép előtt meg-gyűlöltetésjek, és minden ki-telhető módon javaslandó üldözésjek! — Ezen le-irhatatlan, gonofzságokat követték - el a' Jakobinnok. — E' vala a' mivelő Felebaráti szeretetnek Tzime alatt szineskedő okoskodás-jok, Filofophiájók. — E' vólt minden Gyilkofságokról, Pufztitáfokról titkos Zárok alatt böltselkedő, 's tsábitó Tudomány-jok! —

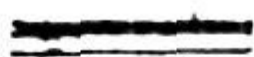
Pomontban valának 3. Káptalan-béli Urak, a' kik bóldog tsendéfséggel folytatták Életeknek napjait, és a' kiknek itt Lételejeket talám senki se tudta vólna, hogy ha Lelki - Oktatások, és idvéfséges Intések által meg-nem különböztették vólna magokat, ezek mindénekbén a' Nemzeti Gyűlésnek parantsolatit követték, magok a' Jakobinufok se véthették egyebet szemekre a' leg-nagyobb buzgóságnál, mivel az igaz Kereszténységnek ebbén a' Városban fen-tartásán, 's a' népnek az Istent meg-tagadoktól, a' kik Frantzia - Országban napról napra számofóttak, meg-oltalmazásán készségjeknek különös ki-mutatásával iparkodtak.

De ezen idvefséges, 's hasznos Munkálkodásjok, a' Parisban uralkodó Résznek igen veszedelmes vólt, arra való nézve ezeket az ártatlan Lelki-Atyákat a' könnyen hívő Embereknek szemei előtt tsuful le-festgették, 's kevély meg-gyalázással bélegezék, abban vádolván őket, hogy oktató Beszédjeik által a' Fel-zendülés ellen ébregetnék a' Népet.

Éppen ekkor érkezett - el a' Nemzeti Gyűlésnek egy Parantsolatja a' Szerzeteseknek Jofzágjok, és az Egy-Házi Rendbélieknek Rendesítésjek felől, ezen alkalmatosságot a' Pomoni Jakobinusok továbbra nem szalasztották, azért-is mindjárt nyomozák ezen Káptalan-béli Uraknak lépéseiket, hogy valami okot, 's módot lelhesenek, a' velek öfzve-kapásra, de ekkor sem hajthatták a' vizet malmokra, mert a' Jakobinusoknak a' vólt fel-vett tzeljok, hogy a' Szerzetesek, 's Egy-Házi Rendbéliek bizonyos okokra nézve üldöztesse-
nek, ezek pedig az Ártatlanságnak élő Tükörei valának! — Egy bizonyos Vasárnap' az Egyike e' 3. Káptalan-béli Urak
kö-

közül Lelki-oktatással táplálá a' Népet, szolván buzgón a' Religiónak Méltóságáról, 's annak szolgáihoz való kötelefségekről, meg-mutatá, hogy e' jelen-lévő környül-állásokban köteles legyen az Ország a' Religio' szolgáinak meg-oltalmazásjokra, mivel azt a' Köz-Jó kívánnya, hogy a' Religio maga Tisztaságában állhatatosan meg-maradjon. — Erre Némellyek helyeikből fel-ugorván kiáltva ohajtották azt, hogy e' szegény, 's ártatlan Lelki - Atya az Oktatás' Alkotványáról le-taszittasék, azt állitván, hogy a' Nemzeti Gyűlésnek Parantsolati ellen beszéllene, el-is érkezett bődögtalan Orája, mert a' Lárma nőttent, ki-ki a' dühös esztelenségtől ragadtatván, az Oktató felé szalada; a' ki kegyetlenül le-rántatván az alkotványból, gyilkosan meg-fujtatott. —

Még a' Nép evvel az egy áldozattal meg-nem elégedett, hanem, hogy dühöfséget tovább-is folytathassa, a' nyilván való veszedelemben élő két Tárfait-is a' kegyetlenül ki-végzett Káptalan-béli Urnak felkeresé, a' kik közül az egyik a' Sekrestyében

ben találtatván, halálos tsapások között meg-ölettetett; 's azt sem engedék-meg Nékie, hogy még egyszer magát a' Sz. Háromságnak Örzésébe ajánlhassa; a' Harmadik hallván Nevének emlegetését, jól-lehet kész volna a' gyilkos kezek között Lélke kiadására, mindazonáltal egyéb alkalimatossága védelmezésére nem lévén, a' Torony-nak leg-felsőbb Részébe rejté magát, 's valóban meg-sem találtatott volna, hogy ha kívülről valamelly Fal-repedés által meg-nem ésmértetett volna, ekkor Némelyek a' dühösekek közül utánna a' Torony-ba fel-mászván, az ott talált szerentsétlent a' Torony' ablakán a' Nép' dühöségének lé-taszították, a' kitől fokféle kegyetlen vele-bánások között darabokra szaggattattott.

E' gonosz fereg gyilkos fáradságának bérét-is vette, — mert Vezérjei arra intették azt melegeben, hogy a' köz-Jóért: olly buzgon végbe-vitt szolgálatért magáról-is szorgalmatoskodjon, azt terjesztvén eleibe, hogy a' Papoknak Birtokaik mostanság ugy-is a' Népre szalandanának, következős képen ez Örökre el-butuztatott

tott Uraknak jószágait szabadon pufztitsák, 's emésztik. —

A' Jakobinusok e' gyilkos el-követé-
 fek felöl a' Nemzeti Gyűlésnek mindjárt je-
 lentést tettek, kétség kívül a' dolognak ki-
 simitásával azt meg-előzven, arra való néz-
 ve a' Nemzeti Gyűlés mind ezekkel nem
 igen törödvén, e' fontos mi-vóltu dolognak
 csak további meg-visgálását rendelé. —

XLV. TORTÉNET.

*Ezer hét száz Kilentzvenedik Esztendőben, Sz.
 Jakab Havának maga a' Párisi Nép, Bi-
 rájok, 's Hobérjok - is vólt némelly Bünö-
 söknek.*

A' fel-zendülés által Páris Városában,
 a' bünök, 's gonosz Tselekedetek olly
 megszfé, és széllal terjesztettek, hogy
 a' Fog-Házok mind telve vóltak rosz Té-
 vökkel, A' főben-járó Bünökre ügyelő Tör-
 vény-szék, a' melly leg-alább-is 10. Tanáts-
 béli Személyek által kormányoztatott, a'
 fok - féle bünösöknek ki - kérdezésjekkel,

meg-halगतátsjokkal, 's meg-Itélésjekkel ké-
fzen nem lehetett, annak okáért a' Nép e'
Törvény-szék ellen régtől-fogva morgo-
lodván, avval fenyegeté azt, hogy maga
fogja a' bünösöket büntetni, — de mind
ezen bal elme-miveléseknek tsak ugyan elejek
vitetett, 's a' Nép előbbeni Rendefségében
meg-tartatott. —

Szent Jakab Havának 24-dik napján,
Pünkösd Hétfőn, némelly magánofsak nem
meszfe a' Királynak kertjétől egy vendég-
fogadóban ebédet készitettek, ebéd után tar-
tozásjokat ki-fizetvén, készültt Ezüftből az
asztali eszközt magokkal el-vivék, a' Gazda
utánna indulván, 's uton ragadván nagy Lár-
mát ütött, Erre az öfzve-gyült Nép által
Hárman, a' kiknél az ezüft készület talál-
tatott, és a' Gazdának vízíza-térítettett,
bé-zárattak, ketten pedig az ott folyó vizen
fzerentséfen által-ufztak. A' bé-zártt fog-
lyokat a' Nép közönséges Bátorságra ügye-
lő székre bizta, hogy mennél hamarább
meg-itéltettnének, e' pedig a' főben-járó
Törvény-széknek által szolgáltató öket,
ekkor a' dühöfsek azt kiálták-fel „ Félre

velek, mert a' főben-járó Törvény-szék ismét szabadságba teendi, sőt tám' meg-is jutalmazza őket „ Ekkor a' Nép el-ragadván onnét azokat a' Szent Antali Hostádon fel-akasztotta.

Ugyan tsak a' fent- említett Hónapnak 28-dikán egy más Tolvajra akadának, a' ki éjszakának üdején magános kultsokkal a' szomszédoknak szekrényeiket nyitogató, 's a' benne talált drága Kintseket 'zebjébe, 's hónallya alá hárogata, ez éjtszaki baglot uton érvén a' Nép, minden Per-indítás nélkül a' leg-közelebb lévő Lámpás karóra fel-függesztette.

Ezen elő-hozott példákból ki-tettség a' Frantzia-szabadságnak tehetetlensége. — A' Nemzeti Gyűlés Szent Jakab Havának 26-dikán egy Hirdeményt ada - ki, a' mellyben az Életnek el-veztése alatt meg-tiltattott, hogy senki a' bünösön boszszuját ne töltse. — De mind ezekre a' Nép Hóhérságát bátran folytató, 's a' Nemzeti Testörzöknek egyik Tsapatjokat, a' mellyet La Fajet, maga vezérlett, kövekkel el-kergeté, 's illy keveset gondolt Törvény-Adóival. —

Tsak rövid üdö mulva ismét egy hasonló Történet szemléltetett, egy Fiatal Ember a' Királyi Palotában sétálván, keszkenyőjével együtt egy Ciboriumnak födelét véletlenül ki-kapta, Erre a' Nép tsak hamar meg-ragadá e' buzgó sekrestyéft, és ennek az Edénynek hol-találtságáról kérdezkede, e' szegény Gavalér a' fok szuráfok, 's kinzáfok között végtére tsak ugyan meg-vallotta, hogy a' Szent Rokus Templomában lopta légyen, ekkor minden további kérdés nélkül fel-akasztatott.

XLVI. TÖRTÉNET.

Tizen hatodik Lajos Királynak Halála.

Ki-tanulhatatlanok, 's elő láthatatlanok az Emberi Ügynek el-intézései, — által-hatóthatlan az a' következendőség, a' melly őket várja, — fel-bonthatatlan Vízontagságainak Lántza. — Ki gondolta volna egynéhány Esztendök előtt, hogy XVI-dik Lajos Király, a' kit Népe tsak nem imádott, a' halálnak gyászos Alkotványára kényszeritesék. — Egy Király, a' ki szerel-

felmes Népe kedvéért mindeneget meg-tett, egy Király, a' ki a' leg-jobb, leg-adakozóbb Királyok közé méltán számláltatik, — egy olly Király, a' ki nélkül a' Népnök az a' szabadsága sem volna, a' melly által mostanság törvényesnek itéli lenni magát abban, hogy minden gyalázatos Tetteket el-követhet, és gonosz Tselekedetinek meg-mérhetetlen sorjokat halhatatlan iszonyusággal fejezheti — a' mint valóságosan mind ezek meg-is történtenek, — meg-mutatá az Emberiség, mennyire el-pártolhat az Erköltstől, 's melly meszire le-zsippathat a' kegyetlenségbe, hogy ha zabolátlan Indulatoktól, 's vakmerő vélekedésektől vezéreltetik. —

XVI-dik Lajos Frantzia - Országának Királyja, ez az ártatlan Martyr, Ezt saját Népe, a' melly mindenét, a' mivel dicsőíthetik, Annak köszönheti, meg-ölé. — de mit mondok! nem, nem saját Népe, hanem egy Vért szomjuhozó Résztől el-tsábittatott, meg-vakitatott Nép vala az, melly ezer meg ezer ártatlan Aldozatoknak véreket a' dühöfséggel nyalatta.

Az Emberi Nyomoruságnak Történetei nem mutathatnak nékiünk abban példát, hogy a' Királyok közül valamelyik annyit szenvedett volna, mint XVI-dik Lajos! — A' kinek inkább ditsőséges, mint gyalázatos Haláló az igazán ítélő világnak szemei előtt, a' Felekezetnek uralkodó Fejei koránt sem érték-el tzeljokat XVI-dik Lajosnak Halála által, mert valakiben tsak emberi érzékenység vagyon, retteg, 's borzad ezen Halálnak el-olvasására, 's gyilkosoknak nevezni ezért az említett Résznek Fejeit, Martyrnak ellenhen XVI-dik Lajost, a' ki Böl. dog Afzszony Havának 17-dikén a' Templom névü Fogságában Halálra íteltetését jelentő Malesherbesnek nagy bátorsággal, és állandósággal azt felelé, annál jobb, hogy meg-íteltetésem roszszúl esett-meg, mert így még-is valaha tudatlanságomból ki-ragadtatom, a' melly Nékem mindig félelmes vólt, hogy sem maga a' Halál. „Meg-vallotta tovább maga az igazságra ügyelő Minister a' fent említett Hónapnak 20-dikán a' Nemzeti Gyűlés előtt, hogy a' midőn fel-olvastatta XVI-dik Lajos előtt a'

Nem-

Nemzeti Gyűlésnek Jan. 15. 16. 17. 18. és 19-dik napjain hozott végzéseit alhatos tsendességgel halgatta azokat mind végig a' Király, mellyeknek végződésével következendő foglalatu irást nyújtott a' Minister Urnak kezeibe.

Kivánok 3. napokat, mellyekben elkészitsem magamat az Isten előtt való megjelenésre. Kivánom, hogy én azon Személyekkel, a' kiket megnevezendek a' Magistrátusnak, magánosan beszélhessek. Kivánom, hogy szabadítsam fel a' Magistrátusnak reám való vigyáztatása alól, a' melly egynéhány napoktól fogva minden megszünés nélkül tart. Kivánom, hogy Familiámmal szabadon, és magánosan szólhassak. Kivánom, hogy a' Gyűlés vegyefel Tanátskozásúl Familiámnak állapotját. Ajánlom a' Nemzetnek azon személyeket, a' kik hozzám hivek voltak, és a' kiknek nints egyebek, a' miből éllyenek, azon mérséklett örökös kenyere 'Zóldnál, a' mellyet ki-szabtam nékik, valamint azon magános személyeket-is, a' kik személyemért-is egész vagyonjokat fel-áldozták —

Lajos.

Kiván-

Kivánsága szerént harmad-fél Óráig feszélgetett a' Király, Bóldog Aszszony Havának 20-dikán maga Familiájával. Estve szokása szerént vatsoráját végzé, 's egész éjtszaka tsendes nyugodalommal aluva, reggeli 6. Orakor egyszerre fel-ferkenvén, ki-ugrott, 's fel-öltözött. — Setét barna színü Kabát, fejer melyre-való, ég-színü Nadrág, 's fejer harisnya vólt öltözete. — A' Templom névü épületnek első folosóján gyalog ment-le, 's kilentzed-fél Orakor fel-ültt egy zöld Hintóba a' Gyóntató Papijával, és egy Katona Tisztel együtt; a' menetel' közben nem szóllott semmit, hanem ébredt elmével gondolkodott, de minden meg-tsüggedés nélkül, és ottan, ottan áhítatos buzgósággal imádkozott. — Tíz ora után egy fertálllyal ért a' fel-zendülésnek piatzára, a' hol már kézzen állott a' Gyászos alkotvány. — Egynéhány ora: pertzentések után ki-szállott a' Martyr Király a' Hintóból, fel-ment bátran az alkotványra, 's a' fokaságot tsendesen körül nézvén, következendő szavakat ejte. „*Frantziák én ártatlanul balok-meg* — *Ezen végző - Helyről, abban a' szempillantásban, a'*
melly-

mellyben kész vagyok meg-jelenni az Isten
 előtt, mondom Néktek ezt az Igazságot, mind-
 azonáltal én meg-engedek az én ellenségeimnek,
 és kívánom, hogy Frantzia Ország, ekkor
 el-fojtották a' Királynak szavát; Vala-
 mint a' kegyelem kiáltóknak-is szavokat
 a' dobok' Lärmái nem tölt belé nyoltz
 minutum secundum, hogy a' Fej-metző Vas
 le-botsáttatott, a' midőn a' Király gyilkos-
 fai által ki-bérlett gyülevészség ezt kez-
 dé kurjongatni, *Éljen a' Nemzet! éljen a'
 közönséges Társaság!* — Az után a' Ko-
 ronás Martyrának, holt teste el-vitetett a'
 Magdolna' Templomába, 's ott 12. Láb-
 nyi, mélységű, és 6. Lábnyi hosszúságú
 sírba el-temettetett. — Országlásának 18-
 dik, életének pedig 39-dik esztendőjében,
 Bóldog Afzszony Havának 21-dikén múlt-
 ki XVI-dik Lajos é' Világból, a' ki minden-
 kor ügy uralkodott, mint egy Nagy, és
 Neimes szívű, 's minden bünt utáló Feje-
 delem, a' ki Népe'nek Javáért el-fáradha-
 tatlanul, és szüntelenül munkálodott, a'
 ki Népetől tiszteltetett, 's szerettetett,
 a' míg a' bóldogtalan Fel-zendülés nem
 kezdődött, és az Erköltsnék, 's Hivségnek
 szü-

szövetségeit fel-nem bontotta, 's öfzve nem szaggatta, 's így a' melly erős, és tsendes Lelküséget olvasunk a' Keresztény Vallás' Martyrjairól, fel-találjuk azt XVI-dik Lajos Halálának Historiájában-is.

XVI. LAJOS

TESTAMENTOMA.

A' Szent Háromság, Atya, Fiu, és Szent Lélek' nevében. Én XVI. Lajos, Frantzia Ország' Királya, ma, úgy mint: 1792-dik Esztendőben-Karátson Havának 15-dik Napján, a' midön régebben tartatom már, négy hónapoknál, Familiámmal egygyütt a' Templom (nevezetü épület) tornyában Parisban azok által bé-zárva, a' kik Alatt-valóim voltak, a' hol meg-fosztattam mindennemü társalkodástól, és már e' folyó hónapnak, tizen egygyedikétől fogva a' magam Familiájával való együtt lételtől-is: a' mi nagyobb, midön egy olly Per foly ellenem, mellynek ki-menetelet előre nem lát.

láthatni, az Emberek' indulatjaik miatt, és a' mellyre se leg-kisobb szint sem eszközöket nem lehet találni egy álló törvényben-is, mivel az Istenen kívül nints más Tanúja az én gondolatimnak: ennek jelenlétében ki-fejezem az én utolsó akaratomat, és érzéseimet: Lelkemet bizom az Istenre, az én Teremtőmre; kérem, hogy fogadjabé azt a' maga könyörületességébe, és ne ítéllye önnön érdemei, hanem a' mi Urunk Jéhus Kristusé szerént, a' ki áldozatul adta magát Istennek a' maga Attyának, mi érettünk, más Emberekért, akár melly méltatlanok legyünk-is mi arra, és kivált én. — Én a' mi Szent Anyánknak a' Katholika Apostoli, és Romai Anyaszentegháznak egygyűségében halok-meg, melly szakadatlan folyamottal veszi hatalmát Szent Pétertől a' kire bizta azt a' Jéhus Kristus.

Én hiszem erőssen, és vallom mind azt, a' mit tartanak: az Istennek, és az Ekklesiának Szimbolumi, 's azon Sakramentumok, és Miszteriomok, mellyeket a' Katholika Ekklesia tanit, és tanított mindenkor. Én soha se tettem bíróvá magamat azon tudományoknak különböző magyarázat-

zatjokra nézve, mellyek részekre osztják a' Jésus Kristus Ekklesiáját; hanem azon végzésekhez tartottam magamat e' részben 's fogom - is tartani mindenkor, ha az Isten életemnek kedvezend, mellyeket a' Katholikai Szent Ekklesiával egygyesülve hoznak, és fognak hozni az Ekklesiai Elöljárók a' Jésus Kristustól fogva való tudományára szerént az Ekklesiának.

Szivem szerént sajnálom azon Atyánságait, a' kik hibázhatnak, de tudom, hogy miints jusom az ő meg - ítélésjekre, és a' Keresztény szeretet' tudományára szerént mindnyájokat szeretem őket a' Jésus Kristusban. Kérem az Istent, hogy engedje - el nekem minden bűneimet, a' mellyeknek szorgalmatos meg - vizsgálásjokban, meg - bánásjokban, és az ő előtte tartozó magam meg - alázásában nem élhettem Katholikus Pap' szolgálatjával; tehát magamtól tselekedtem a' mit - tehettem. Kérem az Istent, hogy fogadja - el az én vallás - tételemet, 's az iránt való mély bánatomat, hogy olly végzések alá irtam nevemet (jóllehet akaratom ellen) a' mellyek ellenkezhetnek a' Katolika Ekklesiai rend - tartásával, és hitével, a' mellyel

tyel én belsőképpen vagyok egyesülve. Kérem az Istent, fogadja-el az erős meghatározásomat, melly szerént kedvezend életemnek: mihelyest alkalmatofságom leend arra, mindjárt fogok élni Katholikus Pap szolgálatjával, Büneim bocsánatjoknak megnyerésére, és a' Gyónás Sakramentomnak fel-vételére.

Kérem mind azokat, a' kiket vigyázatlanságból meg-bánthattam (mert nem jut eszembe, hogy valakinek szánt-szándékkal lettem volna meg-bántására) valamint azokat-is, kiknek rosz példát adhattam, avagy botránkozásra szolgáltathattam alkalmatofságot, hogy engedjenek-meg vétkeimért, mellyet tettem az ő itéletek szerént ellenek. Kérem mind azokat, a' kikben felebaráti szeretet vagyon, hogy egygyesítsék könyör-gésjeket az enyimmel, hadd nyerhessem Istentől büneimnek bocsánatját.

Telleyes szivemből meg-bocsátok azoknak, a' kik nékem ellenségimmé lettek, ám-bár erre soha se szolgáltattam alkalmatofságot nekik, 's kérem az Istent-is, hogy kegyelmezzen-meg nekik, még azoknak-

is, a' kik hamis, avagy roszszul értett buzgóságból fok roszszat követtek-el velem.

Istennek ajánlom az én Feleségemet, Gyermekeimet, az én Hugomat, Nénéimet, 's Ötséimet, mind azokkal egygyetemben, a' kik vagy a' vérség által, vagy más akár melly módon köttettek közelebbről hozzám. Kérem különöfsen az Istent azért, fordítsa a' maga könyörületességének szeméit Hütvös Tárfomra, Gyermekeimre, és Hugomra, a' kik régtől fogva szenvednek már velem, 's gyámolítsa őket a' maga kegyelmével, ha tölem meg-találnak fosztatni, mind addig, még terjedend életjek ezen mulandó világon.

Ajánlom Gyermekeimet az én Feleségemnek. Soha se kételkedtem én az ő Anyai indulatja éránt, szívére kötöm mindenek felett, hogy belőlök jó Keresztyéneket, 's emberséges Embereket nevellyen, úgy nézesse velek ennek a' világnak nagyságait (ha talán azoknak tapasztalásjokra kárhoztattatnak) mint a' veszedelmes, és el-muló jokat; 's fordítsa velek szeméiket az örökké-valóságnak egyedül állandó 's meg-maradandó ditsőségére. Kérem az én

Hu-

Hugomat, tartsa-fel továbbra-is Gyermekeim éránt viseltető érzékeny indulatját, a' kik ha talám meg-fosztatnának édes Annyoktól váltsa-fel ennek helyét, 's ápolgáfsa őket! —

Kérem az én Feleségemet, botsáson-meg nékem mind azon gonoszokért, mellyeket érettem szenved, és azon kedvetlenségekért, mellyeket okozhattam nékie házassági életünk folyamatjában: valamint ő-is bizonyos lehet éránt, hogy semmit ellene fenn nem tartok, a' mivel talám meg-bántáfsomat gondolná. —

Igen nagyon szivekre kötöm Gyermekeimnek, hogy Isten éránt tartozott kötelefségjeknek után, melly mindenek előtt való, egygyéfségben élni egy mással, alázatofsággal 's engedelmefséggel viseltetni az Annyokhoz, és meg-hálálni minden gondoskodáfsait, 's bajlódáfsait, a' mellyeket el-követett mellettek, Reám emlékezvén, kérem őket, hogy ugy tekiütsék az én Hugomat, mint második Annyokat.

Ha az a' szerentsétlenség éri a' Fiamat, hogy Királya talál lenni, gondollyamag, hogy egészfszen a' maga Polgár-Társainak boldogságjokért legyen, hogy kö-

telefsége, nem adni szívében helyet a' gyűlölségnek, és boszszu-állás' kívánságának; 's nem tekéntení nevezetesen mind azokra, a' mik illetik az én szerentsétlenségemet, 's a' szorongattatásokat, mellyeknek ki-vagyok téve, — hogy csak a' törvények szerént való Országglás által eszközölheti a' Népnék boldogságát; de egyszer'smind, hogy nem másképpen szereszhet tiszteletet egy Király a' -Törvényeknek, 's hajthatja végre azt a' jót, a' mit szíve kíván: hanem ha szükséges hatalommal bír: és ha meg-van kötve a' maga munkálkodásaiban, 's nem eszközölhet tiszteletet, többet árt, mind használ. A' mennyire környül-állásai fogják engedni a' Fiamnak, legyen gondja, mind azon személyekre, a' kik szolgáltak nékem. Gondollya - meg, hogy Szent adótság az, mellyet azoknak Gyermekükért 's Attyokfiáikért vettem én magamra, a' kik meg-hóltak, vagy szerentsétlennékké lettek érettem.

Én tudom, hogy az én szolgálatomban volt személyek között sokan, nem úgy viselték magokat, a' mint tartoztak volna, 's még háládatlanságot - is mutattak
hoz-

hozzám, de én nekik meg-engedek (A' lárma', és fel-forrotság' szempillantásaiban nem bir az ember gyakran magával) és én kérem a' Fiamat, hogy ha módja lesz benne, nézzen egyedül azoknak szentsétlenségjekre.

Kivánnám itt meg-bizonyítani azok iránt való háládatosságomat, a' kik valóságos, és magok haszna keresése nélkül való hajlandóságot mutattak hozzám. Ha egy részről fájdalmas meg-illetődést szerzett bennem azon Embereknek háládatlanságok, és hivatásosságok, a' kiket mind magokat, mind Rokonaikat, és Barátjaikat szakadatlan folyamotu jókkal tetéztem, vigasztalásomra vólt más részről, azon hajlandóságok, 's ingyen való hozzám-vonzódásnak tapasztalása, mellyet sokan mutattak hozzám, Kérem, fogadják-el köszönetemet. A' melly állapotban vagynak még most a' dolgok, félek, hogy őket veszélybe ejteném, ha világosabban szollanék, de különösen meg-hagyom a' Fiamnak, hogy keresen alkalmatosságot az ő meg-esmérhetésekre.

Ugy hiszem mindazáltal, hogy rágal-
mazása gyanánt szolgálna az a' Nemzetnek,
ha nyilván nem ajánlanám a' Fiamnak Cha-
milly, és Hue Uraimékat, kiket arra bírt
az érántam viseltető igaz hajlandóság, hogy
bé-záratták magokat velem együtt ezen szo-
morú helybe, 's el-szánták magokat min-
den szerentsétlenségre, ajánlom néki Cleryt-
is, a' ki igen ditséretesen szorgalmatosko-
dott körülöttem, a' mióta velem vagyok.
Minthogy ő mind végig mellettem mara-
dott: Kérem Tanáts-béli Uraimékat, hogy
adják néki az én portékáimat, ruháimat,
zsebbe való orámat, erszényemet, és más
aprolékos ingó hingó jószágaimat, a' mel-
lyek a' Tanáts - házban le-vannak téve.

Még azoknak-is meg-engedek nagy
készséggel, a' kik ditséretes tselekedeteknek
tartották a' velem el-követett erőszakosko-
dásokat. Találtam néhány érzékeny, és kö-
nyörülő Lelkeket. Bár tsak az a' belső tsen-
defségek lehetne ezeknek, a' millyent az ő
gondolkozások' módja érdemel.

Kérem Malesherbes, Tronehet, és De-
feze Uraimékat, fogadják-el én tölem érettem
el-követett minden gondoskodásaikért, 's ba-
jaik-

jaikért való köszönetemet, 's az én érzékeny szivemnek ki-fejezését.

Vallást tészek végtire az Isten előtt abban a' szempillantásban, mellyben kész vagyok meg-jelenni előtte, hogy egyet sem esmérek-meg magaménak azon vétkek közül, mellyekkel engemet vádoltak.

Adatott a' Templom' Tornyában Karátszon Havának 25-dikén 1792-dik Esztend.

Lajos.

**A' nyomtatásban esett Hibákat így
kell meg-igazítani.**

<i>Lev. E' helyett.</i>	<i>Olvasd.</i>
29 kormányzás	a' kormányozása'
37 mert -	mer
48 hontzolám	kontzolám
51 a' mint -	a' min
61 ohajta -	ohajtá
70 meg-nem	még nem
80 meg-fofzta	meg-fofztá
86 tudna -	tudná
90 Lélkü -	Lelkü
92 Illeuem -	Ellenem
ibid. éráfa -	iráfa
97 Föbbséget	Föbbségét
98 valasztanak	választának
102 Jakobiták helyet mindenütt	Jakobinufok.
ibid. gyalázatuak	gyalázatnak
— Utá lásiiak	Utálásnak -
104 az zárok	a' zárok
125 Nemzet Test-örzők	Nemzeti Test-örzők
131 váltaképpen	voltjokképpen
144 tört -	tört
145 folytatá -	folytata
148 tör -	tör
150 Házába -	Házában
161 székét -	szekét
174 Jur -	Jurdán
178 N em -	Nem
186 eg ymást -	egy mást
193 meg-femmisítésnek	meg-femmisítésének
213 Szeretett	szeretet
214 Siaimat -	Fiaimat
217 agyan . -	agyon